

Mak
Olo Hungkuno Wop+ngo loso Mak
Mt+'mokumentisofoho.
Olo Hungkuno S+mo'mjofoho.

Jisas ahwomomne'no nto s+mentiso sohonta soswo sife aho hopi'nono mofonepo nto uyokolofahon+ngki Mak olo iyoswo loso mt+'mokumentisofoho. Mak sohwo yofe hufa'unjo hweho. Nom'ne yofeso olenoho. Joun+yoho. I oso'no yofe hiso nehm'no hu'mo ole: Joun Mak+yoho. (Oso hungkuno hiso *Apousel* sohe engo 12 hon+ngkano we'e 25. Osopo weho.) Mak sohwo yofe hufa'u mulinyo hwap+ngoso ole: Yofe Mak+yeso Ngk+lik hungkuno mta'angofoho. Yofe Joun+yeso Hip+lu hungkuno mta'angofoho. Makiye na'usi Maliyafoho. (Oso hiso *Apousel* sohe engo 12 hon+ngkano we'e 12. Osopo weho.) Mak huhwo sohwoe kona'wohiye ango somo a'amu Jisasi+mo in+ngkunyoso aho ku'mo ku'm+ngo ne'no uhu'mokumotofomnoho. Mak sohwo Jisasi+ye inomokomoyo hwo'maho. O'o, Jisasi+ye inomokomoyo Saimoun Pita'nji ango Loum sopo syoho imojiye hwa'uyoho. Olo iyoswo hiloso Mak ango Loum humanto mt+'mokumentisofoho. A'amu fehohnjo hof+ko huno ole, Mak sohwo Hip+lu hungkuno so'nji Ngk+lik hungkuno so'nji huno moi'wo'nnyo hweho. Oso'no ango Loum sopo Pita'nji nohumanji Mak kako Pitafe hungkuno iwolo'mokiyo syoho imojo

hweho. Pita kako Anituye hungkunoso Hipilu hungkunomo lahonngki a'amu Loumjoso upa'nyo'ne Mak kako Ngkilik hungkunomo iwolo'mokumojho hweho. Oso'no a'amu Loumjo sofe hunoso olenoho. Hwe fihwo kako ni'hu'no yokumpohn'nyo hwo'manji nakwoe Hwe Engo hweho. Ose syofisyontanngkofi Mak kako Jisasi'mne'no ole ulimonto mt'i'mokumentisofoho. Jisas sohwo hwe yokumpohn'nyo sohwafe yokumpohn'nyo somo Jisasiye yokumpohn'nyoso yakolonoho. Jisas sohwo Anituye Hwomu Ne hweho. Kako a'amu mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo somo wopingo umokiyo'ne yokumpohn'nyoso hi'njo hweho. A'amu Loumjo somo Mak ose ulimonto mt'i'mokumentisofoho. Olo iyoswo hiloso Mak a'amu Ngkilik Jisasi'mo inngkunyo somne'no mt'i'mokumentisofoho. Mak mt'i'mokumentiso iyoswo hiloso nakumo huno nafohotofo'nefoho. Huno nafohotofo hwapingo neso ole: Jisas sohwo yo'mayo hopi'nono hwaho loponjofe yokumpoyn'nyo somo yakolownnyo hweho. Oso'no nakwo olo iyoswo hiloso atofu lihwasi Jisasi'mo unngkohwano.

Joun Hwe A'amumo Mijo Kiyoma'mojho sohwo hungkuno lutihwamentisofoho.

(Matiyu 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Joun 1:19-28)

¹ Ngko Mak'ni Anituye Hwomu Jisas Kilais sohune'no hungkuno wopingo wanti'mokumonne'no yohono.

² Hungkuno ae lomayoso ole. Hohonta Anitu kako Aisaiya sohumo hungkuno uyahonɨngki iyoswo ole mtɨ'mokumento,

Anitu kakoe hwomumo ulɨmento,

Upa'nyo. Ngko hwe fihumo nje hungkuno motawe'ne wolɨhwatɨmonnoho.

Oso huhwo sohwo kako kikimo sɨmo'mo kupe-e'ne hweho. Kako jɨje honɨngkano ito'no esyohumayo'ne hweho.

³ Olo hwe huhwo lohwo hwaho a'amumo humunyo fi'mo hwe fihwoe mampaho engo ole ho'nɨmento,

Hwe Engo sohumne'no honɨngkano ito'no fehumanno.

Kakoe hano emoyo'ne so'no honɨngkano hiso ito'no mɨhwatɨmno.

Oso hungkunoso Aisaiya mtɨ'mokumentisofoho.

⁴ Oseso Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwo hwaho a'amu mohumunyopo i'mofaponto a'amu pi'nɨngo uhu'mokahonɨngkofi ole lutɨhwamento, Sekwo sekwoe honɨngkano wonyo somne'no hohujo ikinjaofɨkujo'no Anitu kako sekwoe wonyo hiso wae yasemofɨhwaso'no ngko mijo wokiyosema'mo. Ose ulɨmentisofoho. A'amumo sekwoe honɨngkano songoso utɨhwayo'nefoho.

⁵ A'amu hwaho Jutiyanta'ango so'nji pone engo Jelusalem mta'ango pi'nɨngo engo so'nji Jounɨmo u'mantɨfi kakoe hungkuno upa'nontɨfi hofɨkoe wonyo yoloho lɨjwaofahonɨngkofi Joun hofɨkimo Mijo Joutan sohumo kiyoma'mentisofoho.

⁶ Jounɨye nem'no manji'mofo hwaho fi'njohwe yahu *kamel* lohwa'nji mtɨ'mokumentisofoho.

Yahu paho ahulohoso loho'nⁱmentisofoho. Kako kusimo'nji tⁱme mijo'nji nⁱmojo hweho.

⁷ Joun a'amumo ole lutⁱhwamojofoho. Hwe nom'nehwo tⁱfi noponefoho. Oso hwe huhwo sohwo kakoe yokumpohn'nyoso nje yokumpohn'nyomo niyakolofonefoho. Ngko sohwo'ni oso hwe huhwo sohwoe yofe engo so'no ngko kakimo momayo ulohofiyo'ne hwo'nyoho.

⁸ Ngko sekumo mijo'nohino kiyosemawo'nⁱngkono. Hwe tⁱfinjo sohwo kako Anⁱtuye Towahuno Wopⁱngonjo sohwo wokiyosema'montonoho.

Joun Jisasimo mijo kiyomahonⁱngki Seten Jisasimo yamofo uloho'mentisofoho.

(Matⁱyu 3:13-17; Luk 3:21-22; Joun 1:29-34)

⁹ Osohonta Jisas pone Nasalet hwaho Ngkalili ulⁱko'manto Jounimo nu'mahonⁱngki Joun kakimo Mijo Joutan sohumo kiyoma'mentisofoho.

¹⁰ Jisas mijo mta'ango nosⁱ'mofaponto uhwonⁱmentisoso ahwomo mtampo lohofahonⁱngki Anⁱtuye Towahuno yⁱhufo ntolofiyo pa'nyo sohwo Jisasimo wekehumapmmentisofoho.

¹¹ Oso hohosohonta ahwomo mta'ni ole ho'nⁱmento, Kⁱko nje Hwomu sohwohne'no, ngko sⁱmeho wopⁱngo mⁱkunⁱmposo kijapalokweno. Kⁱko yo'mayo wopⁱngo iwo'nⁱngkino so'no nje sⁱmeho wopⁱngo nⁱmo'nantofoho. Ose ho'nⁱmentisofoho.

Seten kako Jisasimo yamofo uloho'mentisofoho.

(Matiyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ose ho'n'ingkahon'ingki Mijo Joutannta'ango Anituye Towahuno Wop'ingo sohwo Jisasimo nom'ne hwaho a'amu mohumunyo iyo yo'mayo ane sopono uhwatimentisofoho.

¹³ Osopo Jisas nohumentan'ingki sikuno *fouti* (40) memjaofahon'ingki Seten Jisasimo wonyo umokumo lonto Jisasimo yamofo uloho'mentisofoho. Oso hwaho sopo sikis'wojo yo'mayoso nohumentan'ingkofi a'amu ahwomomjo sohwa Jisasimo ufo'ma'mentohofofoho.

Jisas syoho emayoso Ngkalili nta'ni ema'mentisofoho.

(Matiyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Hwangku sohonta Helout hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwo kako Jounimo impo'angomo intofahumentisoso Jisas hwaho Ngkalili sopo nowento Anituye hungkuno lutihwoma'mentisofoho.

¹⁵ Ole ul'imento, Upa'n'imno. Olohonta Anituye sikuno mofoneponoho. We'enepe Anitu kako kakoe a'amu so'nyumo yokumpohn'nyo enemokosyohumanefoho. Sekwoe hon'ingkanu wonyo somne'no hohujo ikinjaofikuji Anitumo simeho hi'ntnnono uy'imno. Ose lutihwamentisofoho.

Hwe osofosofahu'no inaniku syoho'njo sohwamne'no Jisas joho ulimentisofoho.

(Matiyu 4:18-22; Luk 5:1-11)

16 Sikuno fihwi Jisas Mijo Ayo Ngkalili momingopo hano emoyonto uhwon+mentisoso Saimoun koningwa'wehwo Entilu'nji siko inaniku ho'yo mijomo ho'naofontaningi uhwon+mentisofoho. Inaniku ifamiyoso sikoe hamniyoho syohofoho.

17 Jisas nuhwononto ulimonto, Siko ngkimo tifi nningkapinyo. Siko inaniku mawo'n+ngkisiye pa'ningoso Anitumne'no a'amu mayo'ne wolosetihwamo.

18 Ose ulahoningki sikoe inaniku ho'yo komo'no nuliko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

19 Hofiko we'enepe mit+momingo somo noku'mokwawentifi Jisas uhwon+mentisoso Sepetiye hwomu sohwa'u Jemisi'nji Joun'nji siko yofayokinomo nohumanji inaniku ho'yo ito'no esyohumentaningki uhwon+mentisofoho.

20 Jisas nuhwononto sikine'no komo'no joho ulimonto, Oyoninyo. Ose ulahoningki Jemisi'nji Joun'nji siko komo'no kanngkwohumo uliko'ma'mentisiyefoho. Kanngkwohwo Sepeti kakoe a'amu syoho ulohofiyo sohwanji hofikoe yofayokinomo nohumentaningkofi Jemisi'nji Joun'nji siko uliko'manji Jisasi'nji umentohofofoho.

Jisas a'amu anga'nohino sohumta'ni towahuno wonyoso wae yao'mentisofoho.

(Luk 4:31-37)

21 Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwanji nowentifi pone Koponeyam i'mofawentifi sikuno Salolemo a'amu iyoho fosyohumayo'ne sikuno somo hofiko a'amu Jutafe tajo angomo

noswontifi Jisas hwe moya'mimo hungkuno lutihwamentisofoho.

²² A'amuso hofiko kakoe hungkunomo upa'nontifi yomo imentohofofoho. Hwapingoso hofiko a'amu honingkano hungkuno lutihwamotofo sohwa pa'nyo hwo'maho. O'o, Jisas sohwo kako hungkuno hwapingo wo'nnyo hweho.

²³ Osohonta hwe towahuno wonyo'njo sohwo tajo ango homo somo johohomo ulimento,

²⁴ Jisas Nasaletnnta'ango sohwo si kiko nakumo peho wonaloho'mne'no sopalokuno. Kiko nakumo wonyo wonamokumonne'no losopalokuno. Ngko kikine'no huno niyohoho. Kiko Anituye Hwomu Wopingo Ne hwosoho.

²⁵ Ose ulahoningki Jisas kako towahuno wonyo sohomo yoka ulimento, Mampi'nyo foyohumaho. Kiko olo hwe lohomo uliko'maho.

²⁶ Ose ulahoningki towahuno wonyo huhwo sohwo johohomo lonto hwe sohomo yomo yomo engo umasiyonto uliko'mamentisofoho.

²⁷ A'amuso ose uhwonontifi yomo engo yontifi hnnimentohofi, Olo pehotikeno. Olo hungkuno nom'ne songofoho. Olo hwe lohwo yokumpohn'nyo'njo lohwo hungkuno lahoningki towahuno wonyo sohwa kakoe hungkunomo haloho pentifi tifi iningkahwofo. Ose hnnontifi

²⁸ olo yo'mayo Jisas imentiso so'no hwaho Ngkalili sopo mjaho'nmmimentisofoho.

Jisas Pitafe konemimo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 8:14-15; Luk 4:38-39)

²⁹ Jisas tajo ango mta'ni noswaponto kako Saimoun'nji Entilu'nji siko'n+ikwa'iye angomo humentohofofoho. Jemisi'nji Joun'nji hofiko'nji humentohofofoho.

³⁰ Saimoun konemi siye a'apaho tohohmtnno uhnn+ngkahon+ngki kako ijempohopo humamentisofoho. Oso'no Jisas noswopahon+ngki oso hungkuno hiso komo'no ulimentohofofoho.

³¹ Ose ulahon+ngkofi a'musi mnokino'nji nohumentanjopo u'manto Jisas kakoe aho nomanto a'mu simo nul+kofahon+ngki a'apaho tohohmtnno moi'wo imo'n+ngkahon+ngki kako wop+ngo imo'n+mentisofoho. Wop+ngo imo'nonto kako a'amumne wopayo iloho humisyofoho.

Jisas a'amu pi'n+ngo somo wop+ngo umokumentisofoho.

(Mat+yu 8:16-17; Luk 4:40-41)

³² Oso sikuno somo a'amuso hofiko a'amu nom'ne yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji a'amu towahuno wonyo'njo so'nji ipemotapmentohofofoho.

³³ A'amu hopi'nono oso ango Jisas humentanjo hoku'yo sopo uhu'mokumentohofofoho.

³⁴ A'amu yo'mayo yo'mayo mnokino'njo so'nji towahuno wonyo'njo so'nji wop+ngo umokumentisofoho. Towahuno wonyo huhwo sohwa Jisas Anituye hwomu sohomo yofe uhwo'mentohofoho so'no Jisas hofikimo hungkunojo so'ne mampi'nyo umokumentisofoho.

Jisas hwaho Ngkalili sopo Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

(Luk 4:42-44)

³⁵ Iyohohwe'nji Jisas nolikafonto kengopo a'amu mohumunyo sopo nowento osopo kako Anitumo jomo ulimentisofoho.

³⁶ Saimoun kakoe a'amu'nji Jisas'ine'no t'ipeentifi

³⁷ Jisasimo t'ipihwonontifi ulimento hofi, A'amu hopi'nono kikine'no wot'ipekohonimo'nantifi yalokwofo.

³⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Hofikoe syohofoho. Nom'ne ango mofone sopo wohwano. Nom'ne a'amumo hungkuno wop'ngo wolutihwamne'no yohono. Oso'ne pmentohe hwo'nyoho.

³⁹ Ose ulahon'ngki nowentifi hwaho Ngkalili ho'mo so'mo tajo ango somo lutihwanto towahuno wonyo somo wae yao'mentisofoho.

Jisas hwe a'apaho uyo wonyo'njo sohomo wop'ngo umokumentisofoho.

(Mat'yu 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Hwe a'apaho sompote'njo sohwo Jisasimo humotaho sulonto hwahopo hwomtame ulohofonto jomo yokumpohn'nyo ulimento, Kiko ngkimo wop'ngo wanimokumo liso'manji, jije yokumpohn'nyoso hoponoho.

⁴¹ Jisas nupa'nonto hitoho ulofahon'ngki aho kisusyonto hwe sohomo ulimento, Ou wop'ngo wakumokumonne'no yohono. Kiko wop'ngo hmmo'nyo.

⁴² Ose ulimentiso so'no oso uyo wonyo huhwo sohwo moi'wo komo'no i'mo'n'nikahon'ngki kako wop'ngo humamentisofoho.

⁴³⁻⁴⁴ Wop'ngo humentan'ngki Jisas hwe sohomo yoka yokumpohn'nyo ulimento, Olo yoheso nom'ne a'amumo nulohotoho. O'o, kiko komo'no nowehoji oso a'amu tajo ango syoho'njo sohomo jije a'apaho ut'hwahoji yo'mayo Mouses selimentiso so'no Anitumo yano uyo. Oseso a'amu hopi'nonohinoso uhwon'ngkuji jije a'apaho uyo wonyoso wop'ngo imo'n'ngkiso so'no huno wosyof'syantafeho. Jisas ose ulimentisofoho.

⁴⁵ Lihwojahon'ngki hwe huhwo sohwo kako a'amu hopi'nonohinomo oso Jisas kakoe a'apaho wop'ngo umokumentiso so'no ulimentisoso oso hungkuno hiso ango'meemo ho'n'mentisofoho. Oso'no Jisas kako nom'ne angkuhwafopo m'mofayofoho. Kako mempo hohnta'ni humentan'ngki a'amu ango kengo kengoponta'ni kakimo u'ma'mentohofofoho.

2

Jisas hwe sife aho songo miyo'njo sohomo wop'ngo umokumentisofoho.

(Mat'yu 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Sikuno nom'ne memjaofahon'ngki Jisas Kopeneyam asomo nopahon'ngki a'amuso Jisas

kakoe angopo * humaho upa'n'i mentohofofoho.

² A'amu hopi'nono ango Jisas humentanjopo uhu'mokontifi angomo angiyoho'mo a'amu pi'n'ingo engo uhula'mo' mentohofofoho. Uhu'mokahon'ngkofi Jisas Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

³ Hwe osofosofahu'nohino sohwa hwe mnokino'njo sohomo ijempoho emotapmmen-tohofofoho. Oso mnokinoso sife aho songo miyofoho. Pompenjiyo'nohinofoho. Osohwa Jisasi'njopo i'mofapmmen-tohofofoho.

⁴ A'amu pi'n'ingo uhula'mo' mentohofoho so'no uhwonontifi hofiko Jisasi'njopo mitofasiyofoho. Oso'no sokango antifepo kotasontifi iku'yo nofentifi a'amu mnokino'njo sohwo kakoe ijempoho hi'nji Jisas humentanjo mompo impe intofuyoho'mokumentohofofoho.

⁵ Jisas kako uhwonimentisoso oso a'amu itok-wapmmen-tohofoho sohwa hofiko Jisasi'mo simeho hi'ntnnono yokumpohn'nyo uyahon'ngkofi Jisas uhwononto hwe mnokino'njo sohomo ul'mento, Olo hwomu lohwosi, ngko jije hon'ngkano wonyoso wae nto yakumofohono. Ose ula-hon'ngki

⁶ a'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwa humupo'ntohumantohofofoho. Hofikoe simeho mo'mnohini ole syafihu' mentohofi,

---

* **2:1:** Oso'no nakwo huno monayofoho. Tihwoe angotikeno. Oso hiso Jisas kako oso ango homo somo humamentisofoho. Ango Koponeyam sopo a'amu fiso hofikoe hunoso ole, Pita'nji Entilu'nji angotikeno. (Sohe engo 1 hon'ngkano we'e 29 somo uhwonyo.)

⁷ Oso pipilo Anitu anga'no kako'nohino a'amufe wonyo wae iyoso hoponoho. Hwe hwahoponjo sohwo a'amufe wonyoso wae miyonohoho. Olo hwe lohwo Anitumo sitofu ulalofoho.

⁸ Ose syofisyahonngkofi hofikoe huno somo Jisas huno uyahonngki ulimento, Sekwoe simeho mo'mo oso hunoso peho'no syofisikomo'nalokwofo.

⁹ Olo hwe mnokino'njo lohomo pehofo ulimne'elo. Hungkuno nohayo ntisoto. Jije honngkano wonyo wae weekumo'mo ulimnehono. Nom'ne hungkuno ole, Filikaho. Jije ijempoho nomahoji mpano. Pehofo ulimnehono.

¹⁰ Oseso sekwo huno waseyono. Ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni olo hwaho lopo a'amufe wonyo wae yaof'ne yokumpohn'nyo hinjo hwo'nyoho. Ose ulonto hwe mnokino'njo sohomo ulimento,

¹¹ Wakilimo. Filikaho. Jije ijempoho nomahoji jije angopono fiwano.

¹² Ose ulahonngki hwe sohwo nolikafonto kakoe ijempoho nomanto, noswopahonngki a'amuso nuhwonontifi yomo yontifi Anituye yofe ho'nomantifi ulimentohofi, Hohonta nakwo oleso muhwonyofoho.

Jisas Lifaine'no johu ulimentisofoho.

(Matyu 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Jisas apa'no Mijo Ayo Ngkalili momingo sopo ku'mokuwahonngki osopo a'amu pi'ningo engo nu'mahonngkofi kako a'amumo Anituye hungkuno luthwamentisofoho.

¹⁴ Jisas hano nowento Lifai Alifiyosiye hwomu sohwo a'amu hamniyoho mayo syoho'njo sohwo kakoe angoo somo nohumentan'ngki Jisas Lifaimo nuhwononto ul'mento, K'ko ngkimo t'fi nningkape. Ose ulahon'ngki Lifai nolikafonto Jisasimo t'fi in'ngkamentisofoho.

¹⁵ T'fi sohonta Jisas kakoe a'amu'nji Lifaiye angomo wopayo nontan'ngkofi osopo nom'ne a'amu hamniyoho ho'naofo syoho'njo sohwanji a'amu wonyo hon'ngkano'njo so'nji hofiko Jisasimo t'fi in'ngkunyo huhwanji humohumantohofoho.

¹⁶ A'amu Falisi sohwa hofiko Jutafe hon'ngkano hungkuno huno'njo fehohnjo sohwa hofiko Jisasi'nji a'amu wonyo so'nji wopayo nontan'ngkofi uhwonont'fi Jisasiye inomokomoyo sohware ul'mentohofi, A'amu hamniyoho ho'naofo syoho'njo sohwanji a'amu wonyo hon'ngkano'njo so'nji Jisasi'nji wopayo peho'no nalokwofo.

¹⁷ Olo hungkuno loso Jisas nupa'nonto ul'mento, A'amu mnokino ane'njo wop'ngo humalofoso hofiko a'amu uyohofaho siyo'njo sohomo mu'mapitnnehofa. O'o, a'amu mnokino'njo so'nohini u'mant'feho. Oso pa'nyoso ngko a'amu hon'ngkano wop'ngo'njo hwona'nyoho li'wo'n'ngkohofa somne'no joho lutimayo'ne pmentohe hwon'imaho. O'o ngko a'amu hon'ngkano wonyo'njo somne'no pmentohe hwo'nyoho. Ose ul'mentisofoho.

Wopayo humaho humayo yahino so'ne

*hungkunofoho.**(Mat'iyu 9:14-17; Luk 5:33-37)*

18 S'ikuno nom'ne fihwi Joun a'amumo mijo kiyoma'mojo sohwoe inomokomoyo sohwanji a'amu Falisi sohwanji Anituye yofe ho'nomayo'ne wopayo humaho humentan'ngkofi a'amu nom'ne sohwa Jisasimo u'mantifi ul'mentohofi, Jouniye inomokomoyo sohwanji Falisiye inomokomoyo sohwanji hofiko wopayo manyo'njo humayoso Anitumo jomo ujo'ne yahinoso in'ngkawowo'n'ngkohofofoho. I oso'no jije inomokomoyo sohwa hofiko wosopayo manyo'njo humayo yahino somo min'ngkayo'njo peho'no yalokwofo.

19 Ose ulohon'ngkahon'ngkofi Jisas ul'mento, Upa'nimno. Hwe ape songo mayo sohwo kako kakoe a'amu'nji wopayo iloho engo yontifeso hofiko wopayo humaho wohumantifitaho. O'o simeho wop'ngo'njo wonantifeho.

20 I oseso hwangku sohonta oso hwe ape maso huhwo sohomo a'amu nom'ne sohwa hofikoe a'amu mta'ni kompemafikuji fonjasyikujo'no kakoe a'amu hiso kako ane humafikujoso simeho tango'njo humafikuji wosopayo manyo'njo uyantifeho.

21 Ihwoni. Hwe fihwo manji'mofotontamo imo'nnyo sohwo kako hwapife nom'ne songo we'e nomahwosi tontamo somo lojwohofojasihwosi yakife uyimtolaho. Awonoho. Engo womnahotimontonoho.

22 Ose ulonto Jisas pahnnimo hungkuno tiffinjoso ole ul'mento, A'amu fihwo kako mijo iloho uyimo lihwosi te fisiyo woma'montolaho.

O'o, awonoho. kako te f̄isiyo mahwosi mijo ihm'mof̄ihwosi iloho yososo mijo wahumpo'montonoho. Te f̄isiyoso n̄ihu'nahone wonyo umo'n̄imontonoho. U, hwe huhwo sohwo kako te songoso mahwosi mijo ihm'mof̄ihwosi iloho yososo mijo ito'no wol̄ifawo'montonoho. Oso pa'nyoso hohontajo yahino so'nji yahino songo so'nji nem'no hu'mokomokosyohumayoso hopo'maho.

Salolemo s̄ikuno iyoho humayo somo yo'mayo syoho miyo'ne hungkunofoho.

(Mat̄iyu 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Salolemo iyoho humayo'ne sohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hof̄iko syoho'mo nowent̄ifi mijoho uyahon̄ngki wopayo we'e songoso nomant̄ifi aho hwoso'mokont̄ifi pahoso fuyo lont̄ifi neso n̄imentohofofoho.

²⁴ Nontan̄ngkofi a'amu Falisi sohwa uhwonont̄ifi Jisas̄imo ul̄imentohofi, Ihwoni. Nakwoe hon̄ngkano hungkunoso yo'mayo syoho s̄ikuno iyoho humayo somo iyo'neso hano pitofahinyofoho. Oso hiso'no sekwo s̄ikuno iyoho humayo losomo wopayo peho'ne mant̄ifi n̄ngkohofoto.

²⁵ Ose ulohon̄ngkahon̄ngkofi Jisas ul̄imento, Sekwo Ntefit imentiso so'no iyoswo mt̄i'mokumentohofoso atofa majo hwasilaho. Oso s̄ikuno Ntefit kakoe a'amu'nji hof̄iko wopayo umofonyo yont̄ifi mijoho engo humamentohofosohonta ne'no selohon̄ngkohono.

²⁶ Osohonta Apiyata hwe engo tajo ango syoho'njo sohwo nohumentan̄ngki Ntefit

kako Anitumne'no hwapife ango molinyo somo swonto wosopayo Anituye simanopo ho'nahinyoso swoma'mentisofoho. Oso wopayo hiso a'amu sikinjo somne'no'maho. O'o a'amu Anituye tajo ango syoho'njo sohwamne'nohinofoho. I oso'no Ntefit kako nomanto kakoe a'amu sohwamo nuyimentisofoho. Sekwo oso hungkuno homo somo atofu majo'njo imentohofu so'no sekwo nje inomokomoyo sohwamo oso hungkuno hiso ulohon'ngkohofotaho.

²⁷ Ose ulonto Jisas nom'ne hungkuno Falisi sohwamo ulimento Anitu kako sikuno iyoho humayoso peho'ne mtimokumentisoto. Kako hwe moya'mi ufo'mayo'ne mtimokumentisofoho. I a'amufe hon'ngkanomo hano pitofasyo iyo'ne mtimokumentisofoho. I sikuno iyoho humayo homo a'amumo ufo'mayo'ne mtimokumentisofoho.

²⁸ Oseso ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko sikuno iyoho humayo'neso hwapingo hwo'nyoho. Ose ulimentisofoho.

3

Sikuno iyoho humayo somo Jisas kako hwe aho wonyo'njo sohumo wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Jisas a'amu Jutafe tajo ango somo apa'no swahon'ngki osopo hwe fihwo aho songo songo miyo poyo hopa wo'nnyo sohwo humunyoponoho.

² A'amu Falisi sohwa hofiko nohumantifi Jisasimo hungkuno ito'no mihwajiyo ango somo ipemotowane'entifi ole syafihu'mentohofi,

Jisas kako sɪkuno iyoho humayo lomo hwe aho wonyo'njo sohumo wopɪngo umokumontolikeno. Ose syafɪsyontɪfi Jisasɪmo uhwontohumamentohofofoho.

³ Jisas hwe aho wonyo'njo sohumo ulɪmento, Kɪko ajwo lopo filohofape.

⁴ Ose ulonto hofɪkimo ulɪmento, Oso honɪngkano hungkuno Mouses neyakwosamo uyɪmentisoso sɪkuno iyoho humayo lomne'no pehofo nalohoho. Nakwo olo sɪkuno lomo yahino wopɪngo uyantantaho. Wonyo uyantantaho. I nom'ne a'amu somo wopɪngo umokantantaho. Wonyo umokantantaho. Ose ulohonɪngkahonɪngki hofɪko mampi'nyo imentohofofoho.

⁵ Jisas hofɪkimo fe'nɪhwononto sɪmeho tohino umnɪngkahonɪngki a'amu Falisiye sɪmehomo uhwonɪmentisoso hofɪko a'amumo hitoho mu lofe so'no sɪmeho tango uyɪmentisofoho. Jisas a'amu aho wonyo'njo sohumo ulɪmento, Jije aho so sɪhwaho fisɪpofo. Ose ulahonɪngki kako haloho'no yonto aho sɪhwaho sɪpo'mentisoso kakoe aho wopɪngo umo'nɪmentisofoho.

⁶ A'amu Falisi sohwa uhwonontɪfi komo'no nowentɪfi Heloutɪye a'amu sohwanji uhu'mokontɪfi Jisasɪmo poyo fonjosyane'entɪfi honɪngkano tɪpmmentohofofoho.

A'amu pi'nɪngo engoso mijo momɪngopo uhu'mokumentohofofohofoho.

⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji oso ango sopo nulɪko'mantɪfi mijo ayopo nohumentanɪngkofi a'amu pi'nɪngo engo Jisasɪmo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu hiso ango

kengo kengoponta'angofoho. Hwaho Ngkalili, hwaho Jutiya,

⁸ pone Jelusalem, Itumeya, Mijo Joutan nongkihnta'ni, Taiya pone engo nongkihnta'ni Saitoun pone hiso nongkihnta'ni oso a'amu pi'n'ngo engo hiso yo'mayo Jisas imentiso oso'no upa'nontifi Jisasimo u'ma'mentohofofoho.

⁹ Jisas inomokomoyo sohwamo ulimeto, Sekwo yofayokino ito'no fesyohumamno. A'amu we'yo mohumuyoho. Hofiko hwotoho nififitnoho. Ose ulimentisofoho.

¹⁰ Hwapingo ole, Jisas a'amu pi'n'ngo engo somo a'apaho wopingo umokumentiso so'no a'amu mnokino'njo hopi'nonohinosa a'amu yohoto yohotofo mjoloho'n+m'wentifi Jisasimo upm'mokantane'no yihwono ose limentohofofoho.

¹¹ A'amu towahuno wonyo'njoso Jisasimo uhwonitimantifi hwahopo ipitofawentifi joho ulimentohofi, Kiko Anituye Hwomu Ne hwosoho.

¹² Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo hungkuno yokumpohn'nyo ulimeto, Olo hilo so'no a'amumo nulikutoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwamo uhwosopo'mentisofoho.

(Mat'iyu 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Oso hohosohonta Jisas hwofiki'nyopo nosonto kakoe inomokomoyo'ne uhwosopo'mo lonto a'amu somo joho ulahon'ngki hofiko sapmmentohofofoho.

14 Jisas a'amu aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwo kakoe inomokomoyo'ne uh-wosopento uliminto, Ngko'nji fosyohumayo'ne sehwosepehe sohwaso, Hwangku a'amu nom'ne somo sekwo lutihwayo'ne wolosetihwamo.

15 Nolosetihwam'mo nje yakumpohn'nyo towahuno wonyo wayo'ne wosejapmmo. Ose ulimentisofoho.

16 Hwe fihwo uhwohwo'mentisoso Saimouniyoho. Oso hwe huhwo sohwo Jisas kako Pitafoho mulimentisofoho.

17 Jemisi'nji koningka'wehwo Joun Sepetiye hwomu sohwa'umo Jisas nom'ne yofe mulimintiso Mpouaneses. Oso yofe hwapingo ole hwe yokumpohn'nyo ahwomo liwo'nningkiso pa'nyo hwa'uyoho.

18 Nom'nihwa Entilu'nji Filip'nji Mpatoulomiyu'njoho. Nom'nihwa'u Matiyu'nji Toumasi'njoho. Nom'nihwo Jemis osohwo kako Alifiyosiye hwomu hweho. Nom'nihwa'u Tatiyosi'nji Saimoun Selouti'njoho.

19 Nom'nihwo Jutas Isikaliyouti'njoho. Jutas huhwo sohwo Jisasi'mne'no tokoyo'ofu yonto a'amu Jisasi'mo fonjasiyo'ne sohwo hweho a'amu uyimentisofoho. Oso a'amu huhwo sohwo Jisas uhwohwo, kakoe angopo umentisofoho.

*Jisasi'nji Mpelisepul'i'nji sikoe hungkunofoho.
(Matiyu 12:24-37; Luk 11:15-23; 12:10)*

20 Jisas kakoe Nasalet osopono wahoningki a'amu pi'ningo engo osopo uhu'mokumentohofofoho. Angomo

uhu'mokumentohoho so'no Jisas kakoe a'amu'nji hofi'ko wopayo manyo'njo imentohofofoho.

²¹ Jisasiye temtitofo sohwa oso hiso nupa'nontifi, Jisasiye hunoso ito'no'maho. Kakoe hunoso ilo'nnyo hwolikeno. Ose lontifi kakimo utimano lontifi pmentohofofoho.

²² A'amu Jutafe hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwa Jerusalem mta'ni nopontifi limentohofi, Mpelisepul oso towahuno wonyo hopi'nohino sohwafe hwe engo sohwo Jisasiye simeho mo'mo humaho. Towahuno wonyo somo wae yaofiwo'n'ngkohoho.

²³ Ose lahon'ngkofi Jisas hofi'kine'no joho lutimanto pahnnimo hungkuno ulimeto, Seten kako wae yamo'nyoso pipilo.

²⁴ Hwaho fiponjo a'amu hopi'nonohino hu'mawo'n'ngkohofoso hotitopijo sohonta ikujoho fongki'n'ngkuji hofi'koe wop'ngo fesyohumayoso wonyo umo'n'imontonoho.

²⁵ A'amu ango anga'nohinomo fesyawe sohwa hofi'ko ehusilofo humafi'kuji ikujoho fongki'n'fijoso hofi'ko yosesamo wohumpeentifeho.

²⁶ Oseso Seten kakoe towahuno wonyo'njo sohwa hofi'ko ehusilofo humafi'kuji ikujoho fongki'n'fijoso hofi'koe yokumpohn'nyo ane umo'nantifeho.

²⁷ Hwe fihwo hwe yokumpohn'nyo sohwoe angomo hufo umo lihwosi swososo simo'mo oso hwe yokumpohn'nyo huhwo sohwi nano kilofasyihwosi i kako oso ango homo somjo kakoe yo'mayoso woma'montonoho. Oso pa'nyoso ngko Setenimo uyakolo'mentohe so'no ngko

kakoe towahuno wonyo sohwamo wae yaofalokweno.

²⁸ Olo hungkunolo iningo seyo'eno. A'amu hopi'nonohino hofi'koe wonyoso sifajo hungkunoso wonyo hungkunoso Anitumo jomo ulifi'jo'manji kako wae weesimo'montonoho.

²⁹ I oso'no a'amu kako Anituye Towahuno Wopingo so'no sitofososo oso wonyo hiso Anitu kako wae mee'fonehoho. Oso wonyo hiso kakoe simeho'mo ne'no nowenti'hwonefoho. Ose uli'mentisofoho.

³⁰ Jisas kako Anituye Towahunofe yokumpohn'nyo so'nji towahuno wonyo somo wae yao'mentiso so'no hofi'ko Jisasimo kiko towahuno wonyo'njo hwosoho uli'mentohofofoho. Oso'no Jisas oso hungkuno tango'njo uli'mentono.

Jisasiye kona'wohi'nji hohmn'ngkwa'wehwosanji i'mofapmentohofofoho.

(Mat'yu 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Oso hohosohonta Jisasiye kona'wohi'nji kon'ngkwa'wehwosanji i'mofapontifi ango mempo hohnta'ni humantifi Jisasi'ne'no lihwatimentohofofoho.

³² A'amu pi'n'ngo engo Jisasi'nji humantifi Jisas ajwopo nohumentan'ngki a'amu kakimo uli'mentohofi, Upa'nyo. Jije na'u hnn'ngkwa'wehwosanji hnnampo'wohijanji humantifi kikine'no joho kilalokwofo.

³³ Jisas nupa'nonto uli'mento, Nje na'u n'ngkwahwosa ti'hwalo.

34 Jisas a'amu nohumentanɨngkofi fe'nɨhwononto ulɨmento, Uhwonɨmno. Olo nje na'uja nje nɨngkwahwosa, olohi humalofo.

35 A'amu Anɨtuye hungkunomo tɨfi inɨngkawowo'nɨngkohofoso nje nɨngkwahwosa nje nampohwosa na'ujafoho. Ose ulɨmentisofoho.

4

Hwe fihwo ufongoyo fisosɨmoka'mentiso so'no pahnnɨmo hungkunofoho.

(Matɨyu 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Jisas kako Mijo Ayo Ngkalili sopo nohumanto a'amumo apa'no lutɨhwamentisofoho. Osopo nohumentanɨngki a'amu we'yo uhu'mokumentohofomaho. Oso'no Jisas yofayokinopo kotasonto osopo humamentisoso hwe moya'miso momɨngo sopo loho'mentohofofoho.

² Kako pahnnɨmo hungkuno pi'nɨngo engo hofɨkoe huno ufohotofo'ne lutɨhwamentisofoho. Ole ulɨmento,

³ Sekwo upa'nɨmno. Hwe fihwo kako kakoe syohopo ufongoyo fisosomokao'mentisofoho.

⁴ Fisosomokofahonɨngki ufongoyo fehohnjoso honɨngkanopo pɨwesyahonɨngki yɨhufo sohwa nopontɨfi manɨmentohofofoho.

⁵ U, ufongoyo fehohnjoso hwaho sojo'njo sopo pɨwahu'mentisofoho. Oso hwaho hiso engo mo'mjo'maho. Oso'no oso ufongoyoso komo'no foka'mentisofoho.

⁶ Oseso mofehi'nyo ulonto ufongoyo pmpongo hwahomo'mo munjilofe'njo yonto yofoho imentisofoho.

⁷ U, ufongoyo fehohnjoso nantipe yongo'njo sopo p+wahu'mentisoso nantipe yongo'njo sohwo komo'no fokofikwato lohofonto ufongoyo nontimo kingkulofonto oso ufongoyo hiso ne minto'nimentisofoho.

⁸ U, ufongoyo fehohnjo hwaho afofo'njopo p+wahu'mentisoso engo fokafonto ne pi'ningo into'nimentisofoho. Ne fiso we'e (*teti*, 30), fiso engo (*sikisiti*, 60), fiso pi'ningo engofoho (*wan hantilet*, 100).

⁹ Jisas ose ulonto ulimento, A'amu fihwo nje hungkuno upa'nyo'ne haloho hi'njo hwo'manji kako upa'nono. Ose ulimentisofoho.

Jisas pahnnimo hungkuno so'no ulimentisofoho.

(Matiyu 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Hwangku inomokomoyo sohwanji nom'ne a'amu fihwa kakoe hungkunomo upa'nimentohofohofoho sohwanji Jisas'nji nohumantifi pahnnimo ulohonimentohofohofoho.

¹¹ Jisas ulimento, Anitu sohune'no kako a'amumo mokosyohumayo yahino hungkuno hiyaso'mo wo'mojoso sekwo sohwasimo nto setihwamentisofoho. I oso'no a'amu kengo sohwa hofiko pahnnimo hungkuno'nohini upa'nife. Sekumo yoloho waselimo.

¹² Hohonta Aisaiya ole mtimokumento, Hofiko nuhwonngkuji neso nuhwonfitnne'maho.

Hofiko nupa'n'ingkuji oso hungkunoso huno ito'no uyone'maho.

Hofiko hon'ingkanono wonyo somo hohujo mikinjaopijoso Anitu hofikoe wonyo wae mmo-fonehoho.

Ose mt'i'mokumentisofoho.

Jisas pahnnimo hungkuno hwapingoso ulimentisofoho.

(Mat'iyu 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Jisas ose ulonto ulimento, olo pahnnimo hungkuno hwe ufongoyo fisosimokamentisoso sekwo huno maseyoho liyohoho. I pahnnimo hungkuno nom'ne songoso sekwo huno pipi seyohoho.

¹⁴ Upa'n'imno. Hwap'ingoso olenoho. Hwe ufongoyo'njo sohwo Anituye hungkuno a'amumo luti'hwayo pa'n'ingofoho.

¹⁵ Fiso ufongoyo hon'ingkanopo piwahu'mentisoso oso hwe moya'mi hofiko hungkuno wopingo upa'n'iwo'n'ingkohoho pa'nyofoho. I oso'no Seten kako noponto oso hungkuno wopingo simoho mo'mo ho'nosyahon'ingki Seten wae yamo'mentisofoho.

¹⁶ Nom'ne a'amuso ufongoyo hwaho sojo'njopo piwahu'mentiso pa'nyo hwafoho. Oso a'amu hiso Anituye hungkuno upa'nontifi hofiko komo'no simoho mo'mo meho'nasyontifi simonyo iwo'n'ingkohofofoho.

¹⁷ I oso'no hofikoe pmpongo anefoho. O'o, hofiko we'lenepi nolohofontan'ingkofi a'amu nom'neso Anituye hungkuno hwotoho wahmmo lososo oso a'amu nolohofontanjo huhwo

sohwamo tango engo uyahon'ngki hofikoe pmpongo ane so'no piwasyiwo'ningkohofofoho.

¹⁸ Nom'ne a'amu ufongo hwaho nantipe yongo'njo pa'nyofoho. Hofiko Anituye hungkuno upa'nimentohofoso

¹⁹ i, yo'mayo hwaho loponjo somne'no huno engo syafisyontifi hamniyoho engo womano lontifi yahon'ngkofi hofiko ho'yango yo'mayo so'no hi umo'nyoso oso hiso Anituye hungkunomo kingkulofiwo'ningkohofofoho. Oso huhwo sohwa ne ane hwafoho.

²⁰ Nom'ne a'amuso hofiko ufongoyo hwaho afofo'njo pa'nyofoho. Hofiko Anituye hungkuno upa'nontifi oso hungkuno hiso in'ngkawentifi hofiko Anitumne'no yo'mayo syoho wopingo yiwo'ningkohofofoho. Oso ne into'nnyofoho. Ne fiso we'e (*teti*, 30), nom'ne engo (*sikisiti*, 60), fiso pi'ningo engofoho (*wan hantilet* 100). Ose ulimentisofoho.

*Sikiloho pomponahoso hiyaso kipitofasiyo'eno.
(Luk 8:16-18)*

²¹ Jisas nom'ne pahnnimo hungkuno ulimento, A'amu fihwo sikiloho mongkujihwosi oso pomponaho hiso ahwonte'mo kipitofasiyo'eno. Epo-humayo enjwa'mo ho'nasiyo'eno. Awonoho. Kako ijempohopo ufoho'ofahumontonoho.

²² Yo'mayo olohonta a'amu hiyaso mokosyohumawo'n'ngkohofoso hwangku a'amu hopi'nono pomponahopo uhwonantifeho. Yo'mayo olohonta pahnnimo hungkuno liwo'ningkoheso hwangku a'amu neso upo'nantifeho.

23 Sekwo haloho'njo ku'manji nje hungkunomo haloho popmno.

24 Ose ulonto nom'ne hungkuno ulimento, Yo'mayo pahnnimo hungkuno upo'nalokwofoso hwapingo ne ngko selalokwe so'no huno ito'no fisyafihupmno. Sekwo nom'ne a'amumo hofikimo ufo'mayo'ne Anituye hungkuno ulikuno. Sekwo a'amumo Anituye hungkuno ufijo hopaso Anitu kako sekumo wosejapmmontonoho. Sekwo ose ifijo'manji sekwo Anitumne'no huno engo wotipemantifeho.

25 Hwe fihwo Anituye hungkuno simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo oso hungkuno hiso kako ito'no iningku lohofososo Anitu kako huno engo umontonoho. Hwe nom'nehwo Anituye hungkuno we'enhini simeho mo'mo mnawo'nnyo sohwo oso hungkuno we'eso ito'no miningkayo'njoso oso hungkuno we'eso moi'wo umo'mtonoho. Ose ulimentisofoho.

Ipisayo fokafone pahnnimo hungkunofoho.

26 Jisas nom'ne pahnnimo hungkuno ulimento, Hwe fihwo olo hwaho lopo kakoe syoho'mo ipisayo hulimentisofoho. Oso hiso Anitu kakoe a'amumo emokosyohumayo pa'nyofoho.

27 Hwe huhwo sohwo nohulonto kakoe angopono nowento sikuno pinango fosyowelikafo imojo hweho. Ipisayo hiso pipi foka'mentisoto. Fokafu hwapingoso hwe sohwo huno muyofoho.

28 Hwahomjo afofoso ipisayo engo imokiyofoho. Simo'mo swo inikwato

lohofihwosi osopo simo'me ipehwosi tifi ipisayo unto'nimontonoho.

²⁹ Ipisayo moja ihwoso'no hwe huhwo sohwo kako nolofamjonefoho.

Iyo masitet ipisayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 13:31-32, 34-35; Luk 13:18-19)

³⁰ Nom'ne hungkuno Jisas ulimento Anitu kakoe a'amumo mokosyohumayoso ngko pehofo losetihwamnehono. Oso'no pahnnimo hungkunoso pehofo selimnehono.

³¹ Olenoho. Iyo fihwo kakoe yofe *masitet* kakoe neso nom'ne iyo ipisayo pa'nyo'maho. O'o, ni'hu'no we'efoho. Oso neso a'amu syohopo huliwo'n'ingkohofofoho.

³² Syohopo hulahan'ingkofi oso ipisayo hiso engo imo'nonto nom'ne iyo syoho sopenjo somo yakolonoho. Kakoe pamo sopo yihu'aifo syuhwosi pompenjiyo hofiyo wonyoangkafopo wokehumantifeho.

³³ Jisas pahnnimo hungkuno pi'n'ingo engo ulimentisoso hofiko huno syafihupitne'ento ulimentisofoho.

³⁴ Kako a'amu somo pahnnimo hungkuno'nohini ulimentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwantnohini humantifi kako yoloho ulimentisofoho.

Jisas mijo'nji ifofo'njimo hungkuno ulahan'ingki moi'wo imo'n'imentisofoho.

(Matiyu 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Oso sikuno hiso mofehi'nyo nton'ingku'n'ingkahon'ingki Jisas kakoe

inomokomoyo soh wamo ulim ento, Mijo nongkihnta'ni woek eh wano.

³⁶ Ose ulahon ingki hofiko a'amu pi'n ingo engo uhu' mokumentohof o somo uliko' mantifi yofayokinomo Jisas humamentiso somo kotasontifi hofiko mijo ayopo wako' mentohofofoho. Wako' mentohofoso nom'ne a'amu hofiko hofikoe yofayokinomo hofiko'nji wako' mentohofofoho.

³⁷ Nowekentan ingkofi ifofo engo ikwato lohofonto mijo yofayokinomo ifeehu' mo lohofonto mijo yofayokinomo engo weeo' mto imentisofoho.

³⁸ Jisas yofayokinomo fehohnta'ni mnokino ikwo' ofo yasyonto saho foyowentan ingki hofiko Jisasimo ulikafontifi ulim entohofi, Lonetihwayo soh wosi tifonepo nakwoe yofe moi'wo umo' nantanoho. Kiko nakune'no huno mosyafisiyo'njo liyalokuno.

³⁹ Ose ulahon ingkofi Jisas nolikafonto ifofomo yoka ulim ento, Moi'wo hm mo'nyo. Ose ulonto mijomo ulim ento, Nta'noho. Ito'no filufawofo. Ose ulahon ingki ifofo moi'wo imo'n ingkahon ingki mijo apa'no songo songo miyo'njo nihu' nahone lifawo' mentisofoho.

⁴⁰ Ito'no lifawo' mentisoso inomokomoyo soh wamo ulim ento, Sekwo iyoho peho'no sen ingkohoho. Sekwo Anitumo sim eho hi'ntnnono muyo'njo liyalokwofo.

⁴¹ Ose ulahon ingki hofiko iyoho engo un ingkahon ingki hnnim entohofi, Olo hwe lohwo ifofo'nji mijo'nji kakimo haloho'nohini upesolo tihwoe huhwolo.

5

Hwe towahuno wonyo'njo sohumo Jisas wop+ngo umokumentisofoho.

(Mat+yu 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji mijo nongkihnta'ni a'amu Ngkelasafe hwahopo i'mofapmmentohofofoho.

²⁻⁶ Hwe towahuno wonyo'njo sohwo hwahopo sopo humunyoponoho. Oso hwe huhwo sohwo kako a'mopijohino sokimo somo humunyoponoho. A'amu angoponjo sohwa kakimo impe into'mentohofofoho. Hof+ko ahwomo nano yokumpohn'nyo nomant+fi hwe sohwoe sife aho ahwomo nano kilof+wo'n+ngkahon+ngkofi kako nano hotito'mentisofoho. Kakoe yokumpohn'nyo hof+kimu uyakolof+wo'n+mentisofoho. Sikuno huhwo huhwi oso hwe huhwo sohwo a'mopijohinopo hwof+ki'nyopo humemayonto joho mohm'mo l+mojo hweho. Kako sokis+hu'nji kakoe a'apahomo fongkin+wo'n+mojofoho. Oso hwe huhwo sohwo ikanopo nta'ni Jisas+mo uhwon+hwojawento, kako hano komo'no nowento, Jisas yofayokino mta'ni swapmmentisoso hwe sohwo i'mofaponto, Jisasiye sifeki'nyo'mo ipitofawo'mentisofoho.

⁷⁻⁸ Jisas towahuno wonyo sohumo ul+mento, Kiko towahuno wonyo sohwo si olo hwe lohomo ul+ko'maho. Ose ulontan+ngki towahuno wonyo sohwo joho mohm'no ul+mento, Jisas, kiko An+tu Yokintahoponjo sohwoe Hwomu Ne hwosoho. Kiko ngkimo peho wantoho'monne'elo. An+tu nupa'n+ngkuhwoso'no ngko jomo

wakilimonne'no yohono. Kiko ngkimo tohino nontapohotoho.

⁹ Ose ulahon'ngki ulimento, Nje yofe *Ami* hwona'nyoho. Nakwoe hungkuno ole: A'amu sisihwayo apa'no, pi'ningo engofoho. Nakwo towahuno wonyo we'e mohumulohwono.

¹⁰ Towahuno wonyo huhwo sohwo Jisasimo joho yokumpohn'nyo ulimento, Kiko ango ikano'mno lonehwajohotoho.

¹¹ Oso hwofiki'nyo mofone sopo yahu pi'ningo engoso hofiko mno ijontan'ngkoko somne'no

¹² towahuno wonyo sohwa Jisasimo yokumpohn'nyo ulimentohofi, Kiko nakumo oso yahu pi'ningo engo nongkwanjo nompone'no filonehwajo. Nakwo yahu somo wehuhnnofano.

¹³ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo timo hon'hwaj'mentisofoho. Oseso oso towahuno wonyo hiso hwe sohomo nuliko'mantifi yahu somo ehuhnawo'mentohofofoho. Ehuhnaofahon'ngkofi yahu hiso *tu tauseniso* (2000) hofiko hano kunto kunto'no wentifi iwo'mangomo mtiku'nontifi mijo ayomo mihulofahon'ngki nihu'nahone poyo pe'nimentohofofoho.

¹⁴ Hwe yahu mokosyohumayo sohwa komo'no nowentifi hwe moya'mi ango sponjo so'nji oso'mo so'meemjo so'ntnne'no oso hungkuno hiso lijwaofahon'ngkofi ho'n'imentisofoho. Oso hungkuno hiso ho'ningkahon'ngki hwe moya'mi hopi'nonohinosa uhwonano lontifi imentohofofoho.

¹⁵ Hofiko Jisasimo nu'mantifi hwe towahuno wonyo humamojo sohomo uhwon'imentohofoso

kako he yofonto kako huno wopɪngo'njo imo'nɪmentisofoho. Ose uhwonontɪfi hwe moya'mi iyoho imentohofofoho.

¹⁶ A'amu yo'mayo uhwonɪmentohofoso hofɪko i'mofapmmentohofo somo yo'mayo hwe ilo'nnyo sohwo imentiso so'no yahu poyo imo'nɪmentiso so'no ulɪmentohofofoho.

¹⁷ Ose ulontɪfi hofɪko Jisasɪmo hungkuno yokumpohn'nyo ulɪmentohofi, Kɪko nakwoe hwahopo humahnnoso wopɪngo'maho. Mpano.

¹⁸ Ose ulahonɪngkofi hwe towahuno wonyo wae imentiso sohwo Jisasɪmo jomo yokumpohn'nyo ulɪmento, Ngko kɪko'nji wowantayo'no yohono.

¹⁹ Ose ulahonɪngki Jisas ulɪmento, O'o jije a'amufe angopo nowehoji yo'mayo wonyoangkafo Anɪtu kiloho'maso so'no filutɪhwaho. Anɪtu hitoho engo kikimo kufo'ma'maso so'no a'amumo uso.

²⁰ Ose ulahonɪngki hwe sohwo nowento oso hwaho Ntekapolis ango aho hufa'u hopi'nono sopmmeemo yo'mayo Jisas uloho'mentiso so'no lutɪhwomentisoso a'amu hopi'nono nupa'nontɪfi huno pi'nɪngo syafɪsyontɪfi pisopisaho mjalɪmmentohofofoho.

Jailosɪye mu'nji a'mu nom'ne Jisasɪye hwapɪfemo upm'mokumentiso osofa'umo wopɪngo umokumentisofoho.

(Matɪyu 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Jisas hofɪko'nji yofayokinopo mijo ayo somo apa'no wakentɪfi nongkihnta'ni ki'mofɪwahonɪngkofi osopo a'amu pi'nɪngo

engo uhu'mokahon'ngkofi Jisas mit'mom'ngopo humamentisofoho.

²² Hwe yofe engo'njo tajo ango mokosyohu-mayo sohwo kakoe yofe Jailos. Osohwo noponto Jisas'imo uhwononto kako hwomtame ehumanto

²³ simeho tango'njo humanto jomo yokumpohn'nyo ul'imento, Nje mu wape'n'monte'no yalofoho. Kiko nopohoji kakimo jije ahaso fikisyusyo. Kako wop'ngo imo'n'ngkuhwosi kako songo wohumano.

²⁴ Ose ulahon'ngki Jisas hwe sohwo'nji women-tisiyefoho.

Womentisiyeso a'amu pi'n'ngo engo siko'nji nowent'ifi hofiko yohoto yohotofo loho'n'mentohofofoho.

²⁵ A'mu fisi mnokino engo'njosi humunyo-ponoho. Oso hisi kako engolopohamo imoihoso ne'no yontan'ngki soswo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'mojofoho.

²⁶ A'amu uyo hofaho syoho'njoso hofiko kakine'no molasin ko uyahon'ngkofi kako tohino engo ma'mojofoho. Kakoe hamniyoho ho'yango hopi'nono moi'wo ihn'namo'n'mojofoho. Oseso wop'ngo mmo'nyofoho. O'o, mnokino engo umojofoho.

²⁷⁻²⁸ Oso a'mu hisi yo'mayo Jisas imentiso so'no upa'nonto kako huno ole syafi'hu'mento, Ngko olo hwe lohwoe manji'mofo somo aho kisahumeso ngko wop'ngo umo'n'monnoho. Ose lonto oso a'musi Jisas'ye hohujo hohnta'ni u'manto kakoe hwap'femo aho upm'mokumentisofoho.

²⁹ Upm'mokumentisoso kakoe mnokinoso

moi'wo imo'n'ingkahon'ingki kakoe a'apaho wop'ingo imo'n'imentisofoho. Wop'ingo imo'n'onto simeho wop'ingo komo'no umo'n'imentisofoho.

³⁰ Jisas a'amumo wop'ingo imokonto huno uy'imentisoso komo'no ikinjamo lohofonto ul'imento, T'ihwo n'ipm'mokohoho.

³¹ Ose ulahon'ingki kakoe inomokomoyo sohwa ul'imentohofi, Hwe moya'mi pi'n'ingo ifehu'mokokumaso so'no k'iko t'ihwo n'ipm'mokohoho eso peho'no lohino. Nakwo huno monayofoho. T'ihwol'ikeno.

³² Jisas a'amu upm'mokiyo so'no fe'n'ihwon'ingkahon'ingki

³³ a'musi a'apaho wop'ingo imo'n'ingkohoho huno uyahon'ingki iyoho un'ingkahon'ingki yomo yomo yonto Jisasiye s'ifi'ki'nyo'mo hwomtame uloho'mentisofoho. Yo'mayo hopi'nonohino so'no Jisasi'mo ul'imentisofoho.

³⁴ Jisas kakimo ul'imento, Nje mupe, K'iko ngkimo simeho hi'ntnnono ntapohino so'no ol'honta k'iko wop'ingo imo'n'ingkinho. K'iko simeho wop'ingo'njo uhujji fohumantono. Jije a'apaho n'ihu'nahone wop'ingo kumo'n'ingkohoho.

³⁵ Ose ulontan'ingki hwe fihwo Jailosiye angopo nta'ni noponto Jailosi'mo u'mant'ifi ul'imentohofi, U, nakwoe hwe engofu, jije mu poyo nto pe'n'ingkohoho. Oseso k'iko olo Lut'ihwayo lohomo jije ango pone'no peho'no ipemotowalokuno. Kako wohumano.

³⁶ Ose ulohon'ingko'fi Jisas upa'n'onto Jailosi'mo ul'imento, K'iko iyoho yohotoho. K'iko ngkimo jije simeho hi'ntnnono ntape.

37 Ose ulonto Jisas kako hwe moya'mi hopi'nonohinomo angomo l'humajonto Pita'nji Jem'si'nji kon'ingkwa'wehwo Joun'nji hof'ko'nohini Jisasi'nji nowent'fi

38 hof'ko Jailosiye angomo i'mofawent'fi Jisas a'amu pi'n'ingo uhwon'imentisoso hof'ko humotaho'nji wosofe angiyoyo husontan'ngki

39 kako noswonto ul'imento Peho'no wosofe lalokwofo. Mu lopi poyo'maho. O'o saho fosyaweho.

40 Ose ulahon'ngki hof'ko kakimne'no sitofo ulont'fi t'kafo uj'imentohofofoho. Oseso Jisas hof'kimo mempo hohnta'ni wae sweefaopmmentisoso Jisas mu lopiye kan'ingkwowho'ya'u'nji inomokomoyo sohwanji ango mu sopi fosyowentanjo somo humentohofofoho.

41 Jisas mu poyo simo aho manto kakimo a'amu Jutafe hungkunomo ul'imento, *Talita kumi*, Oso hungkunoso ole, Olo mu lopi, fil'kaho.

42 Ose ulahon'ngki mu lopi nol'ikafonto hano umentisofoho. Mu lopiye soswoso aho hufa'u hopi'nono sife mta'ni hufa'u uyakolo'niyoho. A'amuso homo somo uhwonont'fi yomo engo imentohofofoho.

43 Jisas kan'ingkwowho'ya'umo hungkuno yokumpohn'nyo ul'imento, Ngko mu songo umokohe so'no siki noho'nom'hwoloho. Mu lopimo wopayo unyo. Ose ulonto umentisofoho.

6

A'amu Nasalet'i'njoso Jisas ne'no nakwolaho

*limentohofofoho.**(Mat'iyu 13:53-58; Luk 4:16-30)*

¹ Osopo nta'ni Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji nowentifi Jisasiye ango Nasalet u'mofamentohofofoho.

² Salolemo a'amu Juta sofe iyoho humayo sikuno somo Jisas tajo angomo lutihwahon'ngki a'amuso pi'n'ngo nohumantifi upa'nontifi Jisasiye huno engo so'no yomo yontifi ul'imentohofi, Olo hwe lohwoe hungkuno nti'mta'angoto. Oso huno engo'nji pipi imo'n'ngkohoho. Yo'mayo wonyoangkafo'njo a'amu miyoso olo hwe lohwo y'wo'n'ngkiso hweho.

³ Olo hwe lohwo kako ango molimojo lohwo laho. Maliyafe hwomufoho. Jemis, Jousep, Jutas, Saimoun hofikoe hofila'wehweho. Homnampija olo ango lopo nakwo'nji humalofo. Ose ulontifi hofiko simano hintotohino umn'ngkahon'ngki nakwo laho limentohofofoho.

⁴ Jisas ul'imento, A'amumo hwe fihumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohwo ango kengo hopi'nonohinopo kakoe yofe engo ho'nomowo'n'ngkohofofoho. I oso'no osohwo kakoe temtitofo kakoe kan'ngkwowho'ya'u hamn'ngkwowhosa hofiko kakoe yofe moho'nomasofoho. Ose ul'imentisofoho.

⁵ A'amu hiso hofiko Anitu Jisasimo oso syoho hiso'no uhwasopo'mentiso so'no simeho hi'ntnnono muyo'njo imentohofoho so'no Jisas osopo yo'mayo wonyoangkafoso pi'n'ngo mimmentisoso a'amu mnokino'njo anga'no

anga'nohinomo kako aho kisasyonto wopingo umokumentisofoho.

⁶ Hofiko Jisasi mo simeho hi'ntnnono muyo so'no yomo imentisofoho. Oso hwaho sopo kako angkuhwafo sohwa'i emayonto, Anituye hungkuno lutihwamentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwa mo syoho umentisofoho.

(Matiyu 10:5-15; Luk 9:1-6)

⁷ Jisas kakoe inomokomoyo sife mta'ni hufa'uyo sohwa mne'no joho ulahonngki hofiko nuhu'mokahonngkofi Jisas kakoe yokumpohn'nyo yano uy+mentisofoho. Oso yokumpohn'nyoso a'amufe a'apaho'mjo towahuno wonyo wae yafo'ne umentisofoho. Umentisoso hwe sohwa mo hufa'u hufa'u lihwat+mentisofoho.

⁸ Jisas hofikimo ulimento sekwo ho'yango ane fiwanimno. Mno'nohini mtamno. Wopayo, ho'yo, hamniyoho, oso nomotakutoho.

⁹ Manji'mofo hufa'u nomafikutoho. O'o, manji'mofo anga'nohino'nji sekwoe sifikwongofosyo'nji manji'mo'nngkuji fiwanimno.

¹⁰ Sekwo ango fipo i'mofahokuji ango anga'nohino somo saho fosyawopijo. Oseso sekwo oso ango somo nuliko'mafikuji nom'ne angopono fiwanimno.

¹¹ Nom'ne angopo sekwo'ne ango mosejape'manji i sekwo oso ango hopo sopo nuliko'mafikuji hopo sopo hwaho semongki'nososo hofiko nosehontohumentanngkuji oso hintalinyo hiso wae fehumno.

Oso homo somo uhwon+ngkuji hofi+ko hofi+ko yahino somne'no huno ole wosyafi+hupife. U, nakwo wonyo yi+hwono. Ose syafi+sy+kuji iyoho unono.

¹² Ose ulahon+ngki inomokomoyo sohwa nowentifi a'amu somo hungkuno ole uli+mentohofi, Sekwo si+meho fi+wolo'mokumno.

¹³ Ose ulonti+fi towahuno wonyoso wae yao-fontifi a'amu mnokino'njo somo hofi+ko hwone mijo mnokinopo usisyonti+fi wopi+ngo umokumentohofofoho.

Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo pe'n+i+mentisofoho.

(Mat+yu 14:1-12; Luk 3:19-20; 9:7-8)

¹⁴ Yo'mayo Jisas imentiso so'no a'amu pi'n+ngo engo li+motofoso hwe yofe engo'njo Helout kako upa'n+i+mentisofoho. Fiso a'amu Jisas+ne'no ole uli+mentohofi, Olo hwe lohwo Joun+yoho. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwo poyo pe'nonto apa'no lika'maso hwolikeno. Oso'no yo'mayo wonyoangkafo a'amu miyi+wo'n+ngkiyohofoso kako iwo'n+ngkiso so'no yokumpohn'nyo i'mofapohoho.

¹⁵ A'amu nom'neso Jisas+ne'no ole uli+mentohofi, Olo hwe lohwo Ilaija hohonta pe'n+i+mentiso hweho. Nom'ne a'amuso ole uli+mentohofi, Olo hwe lohwo a'amu hohonta An+tu hungkuno uyahon+ngki li+mojo pa'n+ngo hweho. Ose li+mentohofofoho.

¹⁶ Oseso Helout nupa'nonto uli+mento, Olo Joun+yoho. Hwe a'amumo mijo kiyoma'mojo hweho. Ngko a'amu kakoe ti'wango fi+wofitofosyamno uli+mentoheho nto

yiwafito'mentohoho sohwo apa'no lika'maso hwo'likeno. Ose uli'mentisofoho.

¹⁷ Hwap'ingoso hohonta Helout kako Jounimo impo'angomo mihumajonto ahwomo nano kilofahumentisofoho. Helout Jounimo impo'angomo peho'ne mihumati'mentisoto. Hwap'ingoso kola'wehwoe Filipiye ape Heloutiyasimnefoho. Helout olo simo ma'mentisofoho.

¹⁸ Hohonta Joun Heloutimo uli'mento, Kiko hnnikwa'wehwoe ape mahino loso hopo'maho. O'o oso hon'ingkano pisakino'njofoho. Ose uli'mentisofoho.

¹⁹ Impe intofahon'ingkofi Heloutiyas simano likumpo lohofonto Jounimo poyo umokumonto ko imentisoso

²⁰ Helout Jouniye yofe ho'noma'mentisofoho. Joun kakoe hon'ingkano ito'nohino hwe wonyoangkafo hweho. Oso'no Helout huno uyahin'ingki, Heloutiyas Jounimo poyo koimokumne'ento Helout kako Jounimo impo'angomo ito'no mokosyohumamentisofoho. Helout Jouniye hungkuno upa'n'wo'n'ingkiso so'no yomo ko yonto huno pi'n'ingo engo syafi'syonto nom'ne hungkuno upa'n'imo li'mentisofoho. Oso'no Heloutiyas Jounimo fonjasyihwoloho.

²¹ Oseso hwanguku sohonta Heloutiyas Jounimo fonjasiyo'ne'ento hon'ingkano tipema'mentisofoho. Osohonta Helout kakoe sikuno kona'wohi aswo ma'mentiso somne'no huno syafi'syonto a'amu syoho ulohofiyiyo sohwa wopayo iloho yahon'ingkofi hwe engo a'amumo

mokosyohumayo sohwanji nimentohofofoho.

²² Heloutiyasiye mu sijosi noswaponto hofikoe simeho wopingo umo'nono lonto simonyo imentisofoho. A'amu sohwanji Helouti'nji nuh-wonontifi simeho wopingo umo'nimentisofoho.

²³ Oso'no Helout musopimo ulimento, Kiko yo'mayo peho'no kumo'nososo ou kiko njo. Ngko wokijapmmo. Yo'mayo pi'ningo engo hi'njo hwo'nyoho. Kiko fehohnjo'no njisoso ou ngko fehohnjoso wokijapmnoho. Nehopi kilohono.

²⁴ Ose ulahonngki mu sopi noswonto kona'wohimo ulimento, Peho'no ulimnehono. Ose ulahonngki Heloutiyas ulimento, Ole uso. Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokino'no nimo'nngkohoho. Kakoe mnokinoso iku'yopo ho'nasyohoji komo'no ntape. Ose uso.

²⁵ Ose ulahonngki mu lopi komo'no asomo noswonto Heloutimo ulimento, Kiko Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoe mnokinoso noswonyopo ywojosyalokumpehoji olopo ntape.

²⁶ Ose ulahonngki Helout kakoe simeho tango m'kunimposo umnimentisofoho. I oso'no a'amu hopi'nono kakoe hungkuno, Nehopi kilohono, ose nto upa'nngkohoho so'no kako a'mu simo eno ulimentisofoho.

²⁷ Oseso Helout komo'no hwe Jouniye mnokino'no uhwojahonngki hwe huhwo sohwo impo'angomo nowento osopo Jouniye ti'wango iwofitofonto

²⁸ Jouniye mnokinoso noswanyopo iwojwosalokumpentifi a'mu sijo simo nuyahonngkofi nomotawento kona'wohimo

uyimentisofoho.

²⁹ Jouniye inomokomoyo sohwa yo'mayo so'no upa'nontifi hofiko nopontifi kakoe pijafoso no-mantifi sokimomo ho'nahumentohofofoho.

Jisas a'amu faif tausen' (5000) sohwa wo-payo umentisofoho.

(Matiyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Joun 6:1-15)

³⁰ Jisasiye inomokomoyo kako lihwatimentiso oso hwa asomo u'mantifi yo'mayo hofiko imentohofo so'no hungkuno a'amumo lutihwamentohofo so'no Jisasi mo ulimentohofofoho.

³¹ Osopo a'amu pi'ningo engo nowentifi nopontifi nohnnawe yahoningkofi oso'no Jisasiye inomokomoyo (*apousel*) sohwa wopayo many- ofoho. Oso'no Jisas ulimento, Nakwo a'amu ane sopono nowekehwasi osopo sekwo usijo'no foyohumamno.

³² Ose ulahoningki hofiko'nohini yofayokinopo a'amu ane sopono wowanontifi imentohofo so- pone'no.

³³ A'amu pi'ningosohwa uhwonontifi hofikimo yofe uhwofontifi a'amu ango hopi'nonohino mta'angoso komo'no honingkanopo nowentifi Jisas kakoe a'amu yofayokino'njo sohwa uyakolofontifi a'amu ane sopono s'mo'mo u'mofamentohofofoho.

³⁴ Jisas mitimomingopo i'mofaponto uhwonimentisoso hwe moya'mi pi'ningo engo somo uhwononto hofiko yahwohofekwosa ane pa'nyo hwafoho. Oso'no kako hitoho

ulo'mentiso so'no hungkuno pi'n'ingo engo lutihwamentisofoho.

³⁵ Mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahonjo so'nji Jisasiye inomokomoyo sohwa nopontifi ulimentohofi, Olo hwaho hopo lopo sopo a'amu aneponoho. We'enepe mofehi'nyo ukwo'mokumontonoho.

³⁶ Kiko oso hwe moya'mi somo ango somne'no lihwajohojo'no hofiko nukuji wosopayo mpe uyife.

³⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, O'o, sekwo huhwasi wosopayo uyimno. Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Nakwo pipilo. Hamniyoho syoho sikuno *tu hantilet* (200) memjaofoso a'amumne'no wopayo mpe iyo'neso hopo'maho.

³⁸ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Wopayo alalelo weho. T'imo uhwonamno. Ose ulahon'ngki hofiko nowentifi uhwonowentifi ulimentohofi, Nakwoe wosopayo aho anga'no hopi'nonohinofoho. Inaniku hufa'u weho.

³⁹ Ose upa'nonto Jisas kakoe inomokomoyo sohwaso ulimento, Sekwo a'amu somo ulimno, Hoja lopo fosyohumamno.

⁴⁰ Ose ulohon'ngki hofiko nohumantifi fipo a'amu *wan hantilet* (100), nom'nepo a'amu *fifiti* (50), ose'no ose'no lihumaji'mentohofofoho.

⁴¹ Jisas kako oso wosopayo aho fehohnjo hopi'nonohino so'nji inaniku hufa'u so'nji nomanto kako ahwomomo t'imo uhwontohumanto Anitumo isamoyoka ulimentisofoho. Isamoyokanto ulonto kako wopayo'nji inaniku'nji kutikujolo hofonto kakoe inomokomoyo sohwaso a'amu somo yano ulofiyo'ne hu'mmentisofoho.

⁴² A'amu hopi'nonohinosa wopayo hiso moi'wo nontifi simeho uhnnimentisofoho.

⁴³ Simeho uhnningkahonngki hofiko wosopayo nilifonao'mentohofoso nuhu'mokontifi sohwo ho'yo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo somo mohu'memehumentohofofoho.

⁴⁴ A'amu oso wosopayo hiso Jisasiye aho mta'ni nimentohofoso hwe we'e humamentohofomaho. Hwe'nohini oso wosopayo nimentohofo sohwa *faif tausen* (5000) humamentohofofoho.

*Jisas mijopo hano umentisofoho.
(Matiyu 14:22-33; Joun 6:16-21)*

⁴⁵ Osohonta Jisas kakoe inomokomoyo sohwo ulimeto, Sekwo yofayokino nomafikuji oso hwaho nongkihnta'ni Mpetisaita'no simo'mo mpanimno. Ose ulonto a'amu nom'ne somo hofikoe ango pone lihwatimentisofoho.

⁴⁶ Ose ulonto a'amu somo uliko'manto kako hwofiki'nyo we'e sopo Anitumo jomo ulimolonto simentisofoho.

⁴⁷ Sikuno'nji inomokomoyo yofayokino'njo sohwa mijo ajwopo nohumentanngkofi Jisas kako'nohini mitmomngopo humamentisofoho.

⁴⁸ Jisas uhwonimentisoso yofayokino hono honi wahonngki hofiko yokino wonyopi imentohofofoho. Hwapngoso ole, ifofo engo pahonngki wonyopi imentohofofoho. Iyoho walongkonimonto yahonjo so'nji Jisas mijo yokintahopo hano wento inomokomoyo sohwo u'ma'mentisofoho. Ngko hofikimo uyakolo'mo nolonto

49 Jisas mijopo hano sontanꝯngki inomokomoyo sohwa hofꝯko nuhwonontꝯfi yomo yomo yontꝯfi huno ole syafꝯhu'mentohofi, Mewosofoho. Ose syafꝯsyontꝯfi youwo lꝯmentohofofoho.

50 Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasꝯmo uhwonontꝯfi iyoho engo unꝯmentisofoho. Oseso Jisas hofꝯkimo komo'no johu ulꝯmento, Sekwo yokumpohn'nyo hmmo'nꝯmno. Ngkonoho. Sekwo iyoho ikutoho.

51 Ose ulonto kako yofayokinomo kotasahonꝯngki ifofo moi'wo imo'nꝯmentisofoho. Inomokomoyo sohwa yomo yontꝯfi sꝯmeho ulꝯkofahonꝯngki huno pi'nꝯngo syafꝯhu'mentohofofoho.

52 Jisasꝯye yokumpohn'nyo hwapꝯngo so'no huno muyofoho. Jisas kako wosopayo a'amu pi'nꝯngo engomo umentiso so'no inomokomoyo sohwa huno ito'no mosyafꝯsiyofoho. Oso'no yomo imentohofofoho. *

A'amu Ngkenesaletnnta'ango mnokino'njo somo Jisas wopꝯngo umokumentisofoho.

(Matꝯyu 14:34-36; Joun 6:22-25)

53 Hofꝯko mijopo nowakentꝯfi Ngkenesalet nongkihnta'ni ifohohosyahumentohofofoho. Ifohohosyasyontꝯfi osopo yofayokino ho'nahumentohofofoho.

---

* **6:52:** Jisas kako hwe moya'mi some wopae yano imentisoso kakoe yokumpohn'nyo nom'ne kengo itꝯhwamentisofoho. Oso hofꝯkoe yomo engo yontꝯfi uhwonꝯmentohofoso Jisas kako mijopo hano ponto ifofo somo yoka ulꝯmentisofoho.

54 Hofiko yofayokino ho'nosyahoninkofi hwe moya'mi hopo soponta'angoso hofiko yofe komo'no uhwofontifi limentohofi, Jisasiyoho.

55 Hofiko yofe uhwofontifi hopo sopo hano komo'no nowentifi Jisas ntopohoho lahoninkofi a'amu nupa'nontifi hofiko a'amu mnokino'njo somo Jisasiyepono itokwapmmentohofofoho.

56 Jisas ho'mo so'mo nowahoninkgi a'mokuso a'amu mnokino'njo somo intokwapontifi wopayo mpe yiwo'n'ingkohoho sopo itofasyontifi Jisasi'mo ulimentohofi, Hwe Engofo, nakwo jije manji'mofomo aho wakupm'mokano. Ose ulontifi hofiko kakoe manji'mofomo aho upm'mokumentohofoso hofikoe mnokino moi'wo imo'n'imentisofoho.

7

Anituye honinkano hungkunoso a'mane hungkuno somo yakolo'nnyofoho.

(Matiyu 15:1-9)

¹ A'amu Falisi sohwanji a'amu Mousesiye honinkano hungkunoso luti hwamotofu Jelusalem mta'ango sohwanji Jisas nohumentanjopo uhu'mokontifi

² Jisasiye inomokomoyo sohware uhwonimentohofoso hofiko aho mijo miyotiku'nyo'njo wopayo niwo'n'ingkohofofoho. Falisi sohware yahinoso momaso'njo hwafoho.

³ A'amu Falisi sohware a'amu Juta hopi'nonohino so'nji hofikoe yahino ole, Nakwo wopayo wonano lontifeso simo'mo aho mijo yotiku'nontifi niwo'n'ingkohofihwafoho.

Hohonta homningkwohwosafe yahino oloso tipema'mentohofofoho. Hofiko huno ole aho miyotiku'nyo'njo wopayo nososo ou simeho mo'mo wonyo mnaweho. Ose syafi'hu'mentohofofoho.

⁴ A'amu huhwo sohwa wosopayo mpe yiwo'n'ingkohoho sopo nta'ni nopontifi aho mijo miyotiku'nyo'njo'manji hofiko wopayo manyofoho. Nom'ne yahino oso pa'nyoso pi'ningo weho. Hofikoe noswanyo, iku'yo, hwontoho yo'mayoso mijo ito'no yajjiwo'n'ingkohofoso kiho'ne'maho. O'o hofikoe yahinofoho.

⁵ Oseso a'amu Falisi sohwanji Jutafe hwe engo sohwanji Jisasimo ulohonimentohofi, Jije inomokomoyo sohwa neyakwosafe yahinomo min'ingkayo'njo peho'no yalokwofo. Hofiko aho mijo miyotiku'nyo'njo wopayo niwo'n'ingkohofofoho.

⁶ Ose ulohon'ingkahon'ingkofi Jisas ulimento, Hohonta Aisaiya hwe Anitu hungkuno ulahon'ingki a'amumo luti'hwamojo sohwo sekwo a'amu mango'nohino hwasyo nehopi mti'mokumento, Olo a'amu loso hofiko mango mta'nohini ho'nonimawo'n'ingkohofofoho.

I, hofiko ngkimo simeho montapefoho.

⁷ Hofiko a'amu hwahoponjo sofe hunoso nomantifi Anitu mta'angofoho lontifi a'amu hwaho ayo'mjo somo luti'hwawo'n'ingkohofofoho.

Oso'no hofiko ngkimo wonyopi jomo niwo'n'ingkohofofoho.

Aisaiya ose mt'i'mokumtisofoho.

⁸ Sekwo Anituye hungkunomo haloho maposo'njo yontifi seyakwosafe yahinomnohini in'ngkawowo'n'ngkohofihwasoho.

⁹ Ou, sekwo huno ole syafisyiwo'n'ngkohofi, Nakwo huno'njo hwona'nyoho. Ose liwo'n'ngkohofihwasoho. Sekwo Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofoso seyakwosafe yahino somo yiwo'n'ngkohofihwasoho.

¹⁰ Mouses hohonta ole limento, Kiko jije mpo-hwo na'umo tifi fin'ngkayo. U, a'amu fihwo kako hungkuno wonyo kan'ngkwowho kona'wohimo uloso osohwo kako poyo wape'nono.

¹¹ I, sekwo ole liwo'n'ngkohofi, Hwe fihwo kako hamniyoho hi'njo sohwo kan'ngkwowho kona'wohimo ufo'mayo so'no, i kako sikimo ulimontonoho. Ngko hamniyoho yo'mayoso wosejapmmonji ko yoheso ngko ole nto limalefoho. Ngko Anitumo uyimne'no yohono.

¹² Oso hwe huhwo sohwo ose ulonto kan'ngkwowho kona'wohimo mufo'maso'njo yiwo'n'ngkiso hweho. Oso'no sekwo Falisi sohwaso wop'ngofoho lontifi liwo'n'ngkohofofoho.

¹³ Ose ulontifi Anituye hungkunomo hwotoho fewo'n'ngkohofofoho. Seyakwosafe hunomnohini in'ngkawo'n'ngkohofofoho. Oso yahinoso anga'nohinofoho. Pi'n'ngo oso pa'nyoso weho.

Yo'mayo   a'amumo   wonyo
imokuwo'n'ngkisofoho.
(Mat'iyu 15:10-20)

14 Jisas hwe moya'mimo ngkiyepono wapifento joho ulimentisofoho. Nopahon'ngkofi ulimento, Sekwo hopi'nono ito'no nupa'n'ngkuji huno fisyafihupmno.

15 Yo'mayo nyo'neso a'amufe hon'ngkano wonyo umo'n'imonte'maho. O'o yo'mayo simeho mta'angoso a'amufe hunoso wonyo hungkuno'njoso hon'ngkano wonyo umo'n'imontonoho.

16 Sekwo haloho'njoku'manji nje hungkunomo haloho popmno.

17 Jisas oso a'amu huhwo sohwamo uliko'manto ango nom'nemo swahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Oso pahnnimo hungkuno lohinoso ne pipilo.

18 Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sekwo huhwasi ngkine'no huno maseyoholiyohoho. Upa'n'imno. Yo'mayo toho nyo'neso hon'ngkano wonyo imokiyomaho.

19 O'o wosopayo hiso simehomne'no n'kwato ni'hu'nahone ho'namo. Wopayo hiso jije hunomne'maho. Ose ulimentisofoho. Oso'no Jisas yo'mayo hopi'nono nyo'neso hano mopitofasiyo'njofoho.

20 Jisas nom'ne hungkuno ulimento, Yo'mayo a'amufe huno mta'angoso An'tuye timo sopo oso hiso a'amufe hon'ngkano wonyo imokiyofoho.

21 Yo'mayo huno mta'ni swaponteso ole, huno wonyo syafisiyo ape sikiinjomo wonyo ulohoho, yo'mayoso hufo iyo, a'amumo fonjasiyo, nom'ne hwafe ape hufo iyo

22 a'amumo yo'mayo so'no hi umo'nyo, yo'mayo wonyo hon'ngkano, hwasyo

hungkunojo, yokumpohn'nyo, simeho wonyo, sitofo hungkunojo, ngko a'amu wopingo'nohino syafisiyo'ne, yo'mayo fonifonyo.

²³ Oso hopi'nono a'amufe hunomo mnaweho. A'amu fihwo oso wonyoso huno syafisyihwosi kako yihwoso'no, kakoe honingkano wonyo imo'nonefoho. Ose ulimentisofoho.

A'mu Founisiyanta'angosi Jisasimo simeho hi'ntnnono nehopi umentisofoho.

(Matiyu 15:21-28)

²⁴ Osopo nta'ni Jisas nolikafonto, hwaho pone Taiya mofone sopo nowento osopo a'amu fihwoe angomo nohumanto a'amu ngkimo yofe manihwofe'njo yohoho ose kolonto a'amu Jisas humentanjoso pone'no huno moi'wo umentisofoho.

²⁵ A'mu fisi oso ango sopo nta'ni kakoe mu we'e towahuno wonyo'njosi Jisas humaho upa'nonto komo'no noponto Jisasiye sifilaku'nyo'mo hwomtame ehumentisofoho.

²⁶ Olo a'mu losi kako Juta a'mu'maho. O'o, kakoe a'amu Founisiya, hwaho Siliya nta'angiyoho. Kako Jisasimo jomo ulimento, Towahuno wonyo nje mumo humasolo wae ntohofiyo.

²⁷ Ose ulahoningki Jisas a'amu Juta somo ufo'mayo'nehwo pahnnimo hungkuno ulimento, U, nakwo mehomife wosopayo mehwasi siwojomo woho'nimofantantaho. O'o, awonoho. A'amu sohwo mehomi somo kaki'no wopayo uyantifeho.

28 I ose ulahon+ngki a'musi syafi+hu'mento, Ngko a'amu Is+laeli'maho. O'o, siwojo pa'niyoho. Ose syafi+syonto uli'mento, Hwe Engofo, kiko nehopi lohino. Oseso mehomiso wopayo paho yo'mayoso umokwaji+fijoso siwojo wan+montonoho. Oso'no kiko ngkimo nifo'maho.

29 Ose ulahon+ngki Jisas yomo yonto uli'mento, Oso hungkuno wop+ngo lohino so'no ji+je angopo nowehoji ji+je mumo uhwonjoso towahuno wonyo sohwo nto uli'ko'maso uhwon+monnoho.

30 Ose ulahon+ngki a'musi kakoe angopo nowento uhwon+mentisoso kakoe mu saho foyowentan+ngki uhwon+mentisoso towahuno wonyo nto uli'ko'ma'mentisofoho. Hofiyo foyowentan+ngki uhwon+mentisofoho.

A'amu haloho pi'ku'nnyo melanyo tango'njo sohomo wop+ngo umokumentisofoho.

31 Jisas ango Taiya sopo nta'ni nuli'ko'manto hwaho Saitoun uyakolofonto ango pone engo aho hufa'u hopi'nonohino Ntekapolis sopo uyakolofonto Mijo Ayo Ngkalili sopo i'mofapmmentisofoho.

32 Osopo a'amu nom'neso Jisasi'mo a'amu haloho pi'ku'nnyo melanyo tango'njo sohomo ipemotaponti+fi jomo uli'mentohofi, Ji+je aho olo hwe lohomo fi+kisasyo.

33 Ose ulahon+ngkofi oso hwe huhwo sohomo Jisas uti+manto Jisasi'nji we'lenepi nowenji siko'nohini nohumanji Jisas kako ajo'miyoso hwe

sohwoe halohomo kisahumentisofoho. Kisasi-yonto memijo ajo'miyomo emjoma'nonto hwe sohwoe melanyopo kisahumentisofoho.

³⁴ Jisas kako ahwomomo uhwononto si'mano esyaofonto uli'mento, *Efata*. Hwap'ingoso ole, Haloho wokuhwosampeno.

³⁵ Ose ulahon'ingki hwe sohwoe haloho komo'no hwosampo lohofahon'ingki kakoe melanyo wop'ingo imo'n'ingkahon'ingki hungkuno ito'no li'mentisofoho.

³⁶ Oseso Jisas a'amumo apa'no i'mofaponto uli'mento, Olo yohe loso'no sekwo nul'ikutoho.

Ose ko ulahon'ingki hofi'ko hahn'nyo yont'ifi a'amumo uli'wo'n'imentohofofoho.

³⁷ Yo'mayo Jisas imentiso so'no hofi'ko pisopisaho mjal'im'iwent'ifi hofi'ko uli'mentohofi, Yo'mayo Jisas yi'wo'n'ingkisoso wonyoangkafo'nohinofoho. A'amu haloho pi'ku'nnyoso upo'nalokwofo. A'amu ilo'nnyoso hungkuno ito'no lalokwofo. Ose li'mentohofofoho.

8

Jisas a'amu 'foua tausen' (4000) sohwoe wopayo umentisofoho.

(Mat'iyu 15:32-35)

¹ Nom'ne sikuno somo a'amu pi'n'ingo engo apa'no Jisas nohumentanjopo uhu'mokumentohofofoho. Hofi'ko nohumentant'ifi hwe moya'mi wosopayo moi'wo imo'n'ingkahon'ingki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'no joho ulonto, uli'mento,

² Ngko olo hwe moya'mi lomne'no hitoho ntokwoho. Sikuno hufa'u sihune ngko'nji humantohofofoho. Hofiko wosopayo anefoho.

³ Mijoho'nohino hofikoe ango pone'no lihwatimeso hofiko honingkanopo timo sikuno'no ulohofontifeho. A'amu fiso ikanopo nta'ni pmmalofofoho.

⁴ Ose ulahonngki kakoe inonokomayo sohwa ulimentohofi, Olopo a'amu mohumunyoponoho. Wosopayo hwe moya'mi somne'no nti'mta'ni tipemanehwono. Awonoho.

⁵ Ose ulahonngkofi Jisas ulohonmento, Sekwo wopayo alale weho. Ose ulahonngki ulimentohofi, Wopayo aho hopi'nono nom'ne mta'ni hufa'u weho.

⁶ Ose ulahonngkofi Jisas hwe moya'mi somo ulimento, Sekwo hwaho lopo fosyohumamno. Ose ulonto, kako wopayo aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni hufa'uyoso nomanto Anitumo isamoyoka ulonto wopayoso kutikujo lohofonto, kakoe inomokomoyo sohwa uyahonngki hofiko a'amumo hu'muyimentohofofoho.

⁷ Inaniku we'e tipema'mentohofoso Jisas nomanto Anitumo isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwa ulimento, Olo'nji a'amumo fohu'muyimno.

⁸ Hofiko wopayo nonontifi simaho uhnnngkahonngki wopayo nilifeo'mentohofoso inomokomoyo sohwa sohwo ho'yo aho fehohnjo hopi'nono nom'ne nta'ni hufa'uyo somo mehu'memeehumentohofofoho.

⁹ A'amu hiso we'e humamentohofomaho. A'amu *foua tausen* (4000) humamentohofofoho.

10 Jisas a'amu homo somo wopayo moi'wo uyonto hofi'koe angopo ne'no lihwatimentisofoho. Kako kakoe inomokomoyo sohwanji yofayokinopo kotasontifi hwaho Ntalimanuta'no wako'mentohofofoho.

A'amu Falisi sohwa Jisasimo yamofo ulohofantifi imentohofofoho.

(Matiyu 16:1-4; Luk 12:54-56)

11 Osopo a'amu Falisi sohwa Jisasimo u'mantifi kakimo yamofo ulohofone'entifi yoka hnnoma'mentohofofoho. Kiko yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso fonetihwaho. Ose uhwon'ingkuhwasi Anitu kiko'nji humaho wolano. Ose lontifi huno syafi'hu'mentohofi, Olo hwe lohwo Anituye Hwe Ne hwolikeno.

12 Ose ulahon'ingkofi Jisas simeho tango uyahon'ingki simano esyamo lohofonto, ulimeto, Sekwo yo'mayo wonyoangkafo a'amu miy'wo'n'ingkiyohofoso peho'no uhwonantife'ne lohoho. Hungkuno nehopi waselimo. A'amu olo hwaho lopo lohonta humalofoso hofiko oso yo'mayo hiso muhwon'ifitnehofo. Ni'hu'no awonoho.

13 Ose ulonto oso a'amu somo uliko'manto Jisasi'nji kakoe inomokomoyo sohwa'nji hofiko yofayokinopo apa'no kotasontifi asomo wako'mentohofofoho.

A'amu Falisi sohwanji hwe engo Helouti'nji hofi'koe wosopayo engo imo'nyo'ne hungkunofoho.

(Matiyu 16:5-12)

14 Nowakentifi inomokomoyo sohwa wopayo'no iningo mofontifi momasofoho. Wopayo kenga'nohini yofayokinomo wo'nnyofoho.

15 Nowekontaningkofi Jisas simano pento pahnnimo hungkuno ulimento, Upa'nimo. Sekwo a'amu Falisi sohwanji Helouti'nji hofikoe yahino somne'no i'waho fiyimno.

16 Inomokomoyo sohwa nupa'nontifi hnnimentohofi, Nakwo wopayo iningo mofihwone so'no hungkuno nalohoho.

17 Ose hnningkahoningkofi olo hiloso Jisas huno uyahonngki hofikimo ulohonimento, Wopayo umofonyo iyo so'no peho'no hnnalokwofo. Sekwo huno'maseyotaho. Sekwo huno mosyafisiyo'njo liyohoho.

18 Sekwo timo hi'njo hwasoho. Muhwonalokuliyohoho. Sekwo haloho hi'njo hwasoho. Mupo'nalokuliyohoho. Sekwo iningo loseyalofoho.

19 Ngko wopayo aho fehohnjo hopi'nono kutikujo lohofonji a'amu *faif tausen* (5000) sohware umaleso oso wopayo nilifee'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyoho.

20 Ose ulahoningkofi Jisas ulimento, Nom'ne sohonta ngko wopayo aho fehohnjo hapi'nono nom'ne mta'ni hufa'u kutikujo lohofonji a'amu *foua tausen* (4000) sohware umaleso oso wopayo nilifee'malofoso sekwo ho'yo alale hu'memeehumalofo. Inomokomoyo sohwa ulimentohofi, Aho fehohnjo hopi'nono nom'ne

mta'ni hufa'uyoho.

²¹ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Oseso sekwo nje yokumpohn'nyo so'no huno masey-oholiyohoho. Wosopayo so'no huno pi'n+ngo peho'no syof+syalokwofo. Ose ul+mentisofoho.

Hwe Mpet+saitanta'ango sohwoe t+momo Jisas wop+ngo umokumentisofoho.

²² Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji ango Mpet+saita i'mofopahon+ngkofi a'amuso hwe t+mpi'nyo sohomo ipemotapont+fi Jisas+mo jomo ul+mentohofi, Olo hwe lohomo k+ko aho t+mopo f+kisyusyo.

²³ Oseso Jisas kako hwe t+pi'nyo sohwoe aho nomanto angkuhwafo mempo hohnta'ni ipemotoswaponto kakoe t+momo memijo uyat+i'mofonto aho kisusyonto ul+mento, K+ko yo'mayoso nto lihwon+ngkino muhwon+ngkoho liyohino.

²⁴ Ose ulahon+ngki hwe sohwo fe'n+hwononto ul+mento, Ngko a'amumo uhwon+ngkohono. Hof+ko iyo hopa pphotowalokwofo.

²⁵ Ose ulahon+ngki Jisas hwe huhwo sohwoe t+momo aho apa'no kisusyahon+ngki kako t+mo yokumpohn'nyo uhwononto t+mo wop+ngo imo'n+mentisoso, yo'mayo ito'no uhwon+mentisofoho.

²⁶ Ito'no uhwon+ngkahon+ngki Jisas ul+mento, J+je angopono f+wano. Olo angkuhwafo lopono asomo nopohotoho. Ose ul+mentisofoho.

*Pita Jisas+mo ul+mento, K+ko K+lais kiyoho.
(Mat+yu 16:13-20; Luk 9:18-21)*

27 Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji hwaho Ngkalili uliko'mantifi hwaho Sisaliya Filipai nowentifi Jisas hofikimo ulohonimento, A'amuso ngkine'no pehofo mjolim+walokwofo.

28 Ose ulahoningki hofiko ulimentohofi, A'amu fehohnjoso kikine'no ole lalokwofi, Joun A'amumo Mijo Kiyoma'mojo sohwoikeneno. A'amu nom'ne fehohnjoso ole lalokwofi, Ilaijakulikeneno. Nom'nehwa a'amumo Anitu hungkuno uyahoningki limojo sohwoikeneno. Kikine'no ose mjokilim+walokwofo.

29 Ose ulahoningkofi Jisas ulohonimento, Sekwo sohwasu ngkine'no pehofo nt+won'ningkohofihwasilo. Ose ulahoningki Pita ulimento, Kiko Kilais kiyoho. Anitu nakwo a'amu Jutasi'nimo nefo'mayo'ne kuhwotimentiso hwosoho.

30 Ose ulahoningki Jisas ulimento, Oso hiso ntohinoso a'amumo nulohotoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwasu kako poyo imo'none so'no ulimentisofoho.

(Matiyu 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Jisas kakoe inomokomoyo sohwasu lutihwoma'mento, A'amufe Hwomu sohwo'ni ngko tohino engo noma'mne hwo'nyoho. A'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji Jutafe honingkanu hungkuno lutihwawo'n'ngkohofu sohwanji hofiko ngkine'no nakwolahu ntikuji hohujo ikenjan+mofikuji nofonjan+hufitnefoho. Nofonjanisyikuji sikuno hufa'u sihune

memjanimofihwoso'no ngko apa'no songo wolika'monnoho.

³² Ose ulonto olo hungkuno yoloho neso ulimentisofoho. Seten kako Pitamo huno ufohotofahonngki Pita kako Jisasimo we'eneipi pemotawento yoka uloma'mento, Jisas, oso hungkunoso wopngomaho. Oso hunoso nosyafisyohotoho.

³³ Ose ulahonngki Jisas ikinjamo lohofonto kakoe inomokomoyo nom'ne sohwamo uhwononto Pitamo yoka ole ulimento, Pita, jije hungkunoso ngkilaho. Anituye'maho. O'lo, Setenye hungkunofoho. Kiko Seten sohwosi i'waho ntohofo. Kiko nje hohujo lo'mo filoho'nawofo.

³⁴ Ose ulonto kako nom'ne hwe moyami so'nji inomokomoyo sohwanjimo joho ulonto ulimento, U, a'amu fisoku ngkimo wonngkopano lifijomanji sekwo sekwoe semo'nwo'nngkiso so'nji sekwoe yofe so'nji monje yahinngkuji sekwo nje yofe'no poyo pe'nyo so'no iyoho miyo'njo ifijosongkimo mofone sopo tifi nningkapmno.

³⁵ A'amu fihwo kakoe songo humayoso yokumpohn'nyo womokosyohumamo lososo, Kakoe songo ne'no humayoso wopwahu'mtonoho. Oso'no a'amu fihwo ngko'nji nje hungkuno'ntnne'no huno uyahonngkuhwosi kakoe humayoso piwasyososo hwangku kakoe humayoso wotipema'montonoho.

³⁶ A'amu fihwo kako Anitumne'no hohujo ikinjaofihwosi kako olo hwaho loponjo ho'yango

hamniyoho yo'mayoso engo hu'meesyontoso sohwo kako tikanomo weso'manji oso ho'yango yo'mayoso pipi ufo'maneto. Awonoho.

³⁷ I, kakoe songo humayoso ne ane'manji kako pipi yone'elo. Awonoho.

³⁸ A'amu fihwo olo hwaho lopo a'amu honingkano wonyo'njo humaso sohwo kako nje hungkuno so'nji ngko'ntnne'no hohujo ikinjanimofoso sohwo ngko oso huhwo sohumne'no tifi no'mo hohujo ikinjimo'mnefoho. Ou, osohonta ngko nje Mpohwoe yokumpohn'nyo so'nji a'amu ahwomomjo wopingo'nohino sohwife yokumpohn'nyo'nji olo hwaho lopo asomo pmme sohonta a'amu ngkine'no hohujo ikinjanimofoso sohune'no ngko hohujo ukinjimo'monnoho.

9

¹ Jisas kako oso a'amu somo ulimonto, Ngko hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. A'amu olo hwaho lopo nakwo'nji olohonta humalofo fehohnjoso mape'nontaningkuji Anitu kakoe yokumpohn'nyo'nji a'amumo wopingo wonyoangkafo mokosyohumayo somo uhwonantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisasiye a'apaho nom'ne kengo imo'nimentisofoho.

(Matiyu 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Sikuno aho fehohnjo hopi'nono fehohnta'ni anga'no memjaofahoningki Jisas kako Pita'nji Jemisi'nji Jounja oso hwamo nutimanto hofiko

hwofiki'nyo sawemo engo sopono nokotasontifi hofiko'nohini nohumentan+ngkofi Jisasiye a'apaho nom'ne kengo imo'n+ngkahon+ngki hofiko uhwon+mentohofofoho.

³ Jisasiye manji'mofo n+hu'no halojo imo'nonto mofehi'nyo pa'nyo imo'n+mentisofoho. Oso manji'mofo halojoso a'amu olo hwaho lopo oso halojo pa'nyoso mamti'mokufitnehofo.

⁴ Inomokomoyo sohwa uhwon+mentohofoso Ilaija'nji Mouses+nji ahwomo mta'ango sohwa'u Jisasi'mo u'manji hungkuno hnn+mentohofofoho.

⁵ Pita kako huno pi'n+ngo syof+sikaofonto Jisasi'mo ul+mento, Nakwoe Lonet+hwayohwosi, nakwo olopo humentani sehon+ngkuhwoneso wop+ngofoho. Olo hilo so'no syaf+siyo'neso ango hufa'u s+hune womolantane'no y+hwono. Anga'no kiko'nefoho. Anga'no Mouses+mnefoho. Nom'neso Ilaijamnefoho.

⁶ Pita kako oso hiso'no huno ito'no mua-hon+ngki ose ul+mentisofoho. Inomokomoyo sohwa iyoho we'e un+mentiso'maho.

⁷ Osohonta himo hofikimo ifeehu'mokosyahon+ngki mampaho himo mta'ango ole ho'n+mento, Olohwo nje Hwomufoho. Ngko simeho uy+wo'n+ngkohe hweho. Kakoe hungkunomo sekwo upa'n+mnno.

⁸ Ose upa'nontifi fe'n+hwon+mentohofoso hwe ahwomo mta'ango sohwa'u ne'no anepo uhwon+mentohofofoho. Jisasi'nohini humentan+ngki uhwon+mentohofofoho.

⁹ Jisasi'nji inomokomoyo sohwanji hwofiki'nyo hopo sopo nokotapontifi Jisasi ul+mento, Olo sekwo uhwon+ngkohofolo loso'no olohonta

a'amumo nuli:kutoho. I, hwangu ngko A'amufe Hwomu sohwo'ni poyo imo'n'i'me'no Anitu apa'no ntokafoso sohonta sekwo a'amumo olo uhwon'ngkohofu loso'no ul'ifijo.

¹⁰ Ose ulahon'ngki hof'iko a'amu nom'ne somo ul'imentohofu'maho. I, oso'no ole hnn'imentohofi, Kako poyo pe'n'ngkuhwosi apa'no songo l'ikafu'ne hungkuno hwap'ngoso pipilo.

¹¹ A'amu hon'ngkano hungkuno lut'hwamotofu sohwa ole l'wo'n'ngkohofi, Ilaija kaki'no wappmantonoho. T'ifi sohonta Kilais hwe Anitu uhwasopo'mentiso sohwa wappmantonoho. Oso hiso peho'no lalokwofu.

¹²⁻¹³ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Ou, hungkuno nehopi lalokwofu. Ilaija kako si'mo'mo nop'hwosi yo'mayo hopi'nono ito'no wesyo humantonoho. Hungkuno nom'ne mt'i'mokumentohofoso ole, Hwe Anitu uhwasopo'mentiso sohwa olo hwaho lopo tohino engo t'ipemanefofo. A'amu sohwa oso hwe sohomo nakwolaho ul'ifitnefofo. Oso'no sekwo huno fi'syafi'hupmno. Ole selalokweno Hwe Ilaija kako pmentisofofo. Nopahon'ngki a'amu hof'ikoe huno hwahoponjo t'ipemant'ifi hwe huhwo sohomo wonyo umokumentohofofu. A'amu Anituye hungkuno mt'i'mokumentohofoso oso hiso'no hohonta mt'i'mokumentohofoso olohonta ne imo'n'imentisofofo.

Jisas hwomu towahuno wonyo'njo sohomo wop'ngo umokumentisofofo.

(Mat'iyu 17:14-21; Luk 9:37-43)

14 Hofiko nom'ne inomokomoyo sohwaro u'mantifi uhwonimentohofoso a'amu pi'ningo engo nohumentaninkofi a'amu honinkano hungkuno lut+hwamotofoto sohwaji inomokomoyo sohwaji yoka hnnimentohofofoho.

15 A'amu pi'ningo engoso Jisas nopontaningi uhwonontifi yomo yontifi hano komo'no wentifi Jisasimo u'mantifi, Nakwoe hwe engo hwasoho ulimentohofofoho.

16 Jisas inomokomoyo sohwaro ulimento, Sekwo yoka peho'no hnalokwofo.

17 Ose ulahoningi hwe fihwo a'amu'nji ajwo so'mo humohumatiso sohwo ulimento, Nje Lontihwayo sohwo, towahuno wonyo nje hwomumo mango mampi'nyo mesimokinyo. Oso'no kikiyepono ipemotapohono.

18 Towahuno wonyo sohwo nje hwomumo humanto wonyo kimokuwo'ninkisofoho. Kako hwomumo hwahopo kumokwojahoningi hwomu sohwo makutotafo sapiwo'ninkisofoho. Saponto mango kilompusy+wo'ninkisofoho. Kako a'apaho melohofafiwo'ninkiso hweho. Oseso ngko jije inomokomoyo sohwaro ulohoninko, Towahuno wonyo lohomo wae feeopmno. I hofiko hopo'maho.

19 Jisas ose nupa'nonto inomokomoyo sohwaro ulimento, Hwe moya'mi olohonta humalofo soku, sekwo An+tumo simeho hi'ntnono muyo kuyoho. Ngko sekwo'nji humayoso sikuno alale womemjan+mo'montolikeno. Ngko sekwoe tango ngkimo ni'maneso sikunoso alale womemjan+mo'montolikeno. Hwomu huhwo sohwo

ngkiye pone'no utimotapmno.

²⁰ Ose ulahon'ngki hofiko hwomu ipemotopahon'ngkofi towahuno wonyo sohwo Jisasimo uhwononto kako hwomumo yomo yomo yokumpohn'nyo umokahon'ngki hwomu hwahopo piwasyonto, yiwolo'mo yiwolo'm'ingo lohofonto makutotafo halojo'nohino swapmentisofoho.

²¹ Jisas kan'ngkwohumo ulohon'mento, S'ikuno alale yiwo'n'ngkisoto. Ose ulahon'ngki ul'mento hwomu we'e sohwo imentisofoho.

²² Fehonta tohomo kehwofitofasyonto fehonta mijomo kehwofitofasyonto wofonjahumonto iwo'n'ngkisofoho. K'iko hopo'manji k'iko nakumo hitoho kilofi'hwoso'no, Fonefo'maho.

²³ Ose ulahon'ngki Jisas ul'mento, Ou, nehopi, jije simeho hi'ntnnonohinoso hopo'manji yo'mayoso k'iko woma'monnoho.

²⁴ Ose ulahon'ngki kan'ngkwohwo komo'no ul'mento, Simeho hi'ntnnono kijopalokweno. Oseso nje simeho hi'ntnnonohinoso we'efoho. Nifo'maho.

²⁵ Ose ulahon'ngki Jisas a'amu pi'n'ingo engo uhu'mokontan'ngkofi uhwononto, towahuno wonyo sohomo yoka ulonto ul'mento, Towahuno wonyo sohwo si hwomu lohomo mampi'nyo imokuwo'n'ngkino hwosoho. Olo hwomu lohomo ni'hu'nahone uliko'maho. Apa'no nopaswohotoho.

²⁶ Ose ulahon'ngki towahuno huhwo sohwo johohom'no lonto, hwomumo hwahopo kumokwajonto yomo yomo yokumpohn'nyo imokonto ni'hu'nahone uliko'ma'mentisoso

hwomu sohwo poyo pa'nyo imo'n'ingkahon'ngki a'amu fiso ul'imentohofi, Poyo pe'n'ingkohoho.

²⁷ Oseso Jisas hwomu sohwoe aho nomanto ul'ikofahon'ngki hwomu sohwo lika'mentisofoho.

²⁸ Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji angomo noswont'ifi hof'iko'nohini nohumant'ifi Jisas'imo ul'imentohofi, Pipilo. Nakwo towahuno wonyo wae meeofesofa.

²⁹ Ose ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Sekwo An'itumo jomo ul'ifijoso sekwo oso towahuno huhwo sohwo wae yaopitnnehofo. Nom'ne hon'ngkano awonoho.

Jisas kako poyo pe'n'ingkuhwosi apa'no likafone so'no ul'imentisofoho.

(Mat'iyu 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰ Oso ango hopo sopo ul'iko'mant'ifi hof'iko hwaho Ngkalili ajwo sopo umentohofofoho. Jisas kako a'amu yofe man'ihwo so'njo uy'ife lonto imentisofoho.

³¹ Hwap'ngoso ole, kakoe inomokomoyo sohwo lut'ihwamne'ento imentisofoho. Kako ul'imento, Ngko A'amufe Hwomu sohwo'n'imo nje mango sohwofe aho somo ho'non'syahon'ngkuji hof'iko wofonjon'syant'ifeho. Poyo imo'n'imo sikuno hufa'u si'hune memjan'ifihwoso'no An'itu apa'no ntokafonefoho.

³² Ose lut'ihwahon'ngki inomokomoyo sohwa hof'iko huno ito'no syaf'ihu'mentohofomaho. I oso'no Jisas'imo ulohonyo so'no hof'iko iyoho imentohofofoho.

*Hwe yofe engo'njo yakolo'nnyo tihwolo.
(Mat'iyu 18:1-5; Luk 9:46-48)*

³³ Hofiko pone Koponeyam i'mofapontifi osopo Jisas angomo nohumanto ulohon+mento, Sekwo hon+ngkanopo pehofo hnn+ngkohoho.

³⁴ Inomokomoyo sohwa hofiko won+mango un+ngkahon+ngki mampi'nyo humamentohofoho. Hwap+ngoso hon+ngkanopo ole hnn+mentohofi, Nakwo sohwna'ni nakwoe hwe yofe'njo simo'mjo tihwolo. Ose hnn+mentohofoho.

³⁵ Jisas ampo humanto inomokomoyo sohwa joho lut+manto ul+mento, Sekwo hinjo hwasoho oyon+mmo. Upa'n+mo. Hwe fihwo kako An+tuye timopo hwe engo umo'n+mo loso sohwo kako a'amufe timopo hwe yofe ane pa'nyo imo'noso sohwo a'amumne'no momayo ulohofiyo hweho. Osohwo kako yofe engo'njo imo'none hweho.

³⁶ Ose ulonto, mehomi fihwo ut+manto, kakoe popapo momokosyohumanto inomokomoyo sohwa joho ul+mento,

³⁷ A'amu fihwo kako olo mehomi lopa'nyo sohwo nje yofe ho'non+mayo'ne ufo'maso sohwo kako ngkimo nifo'mantofoho. A'amu fihwo ngkimo nifo'mayo oso pa'n+ngoso nje mpo-hwo ngkimo nihwat+mentiso sohwo huhumo ufo'makwoho.

Hwe nakwo'njo hohnta'ni nefo'mayo sohwo nakwoe a'amufoho.

(Luk 9:49-50)

³⁸ Ose ulahon+ngki Joun ul+mento, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, nakwo

uhwon+malohwoneso hwe fihwo kako jije yofe lonto, towahuno wonyo wae yaofontan+ngki uhwon+malohwonefoho. I oso'no kako nakwo kikimo tifi mokin+ngkwaloku y+hwone so'no nakwo kakimo ul+malohwono, Kiko Jisasiye yofe'nji towahuno wonyo wae yaofohotoho.

³⁹ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Sekwo ose uloho'malofoso wonyofoho. Sekwo kakoe hon+ngkanomo nop+jumof+kutoho. A'amu nje yofe lososo yo'mayo wonyoangkafo yososo kako ngkimo sitofo komo'no mantonehoho.

⁴⁰ A'amu nakwoe syoho somo mohwempen-amofehwo'manji nakwoe a'amu hweho.

⁴¹ Hungkuno nehopi selalokweno, Hwe fihwo sehonasoso huno ole wosyaf+hu'montono, An+ituye a'amu hwafoho. Ose syaf+sy+hwosi mijo nyo'ne sejapososo, oso hwe sohomo An+itu wop+ngo uloho'mtonoho.

*Yo'mayo wonyoso a'amufe simeho
hi'ntnnonohinomo wonyo imokiyofoho.*

(Mat+yu 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Olo mehomi simeho hi'ntnnono ntap+wo'nyo sohomo a'amu huno wonyo'njo fihwo ulososo, Jisasi+mo hohujo f+kinjafo. Hon+ngkano wonyo lomo tifi fin+ngkayo. Ose uloso sohwo mehomi huhwo sohwo hon+ngkano wonyomo in+ngkayo so'no oso hwe huno wonyo'njo huhwo sohomo An+itu tohino m+kun+mposo uyonefoho. Oso a'amu huhwo sohomo sojo m+kun+mposo engo so'nji kakoe ti'wangomo impe ifakojuj+kuji mijomo ho'naofont+fijontentesi wop+ngo'nesohilo.

⁴³ Jisas ose ulonto pahnnimo hungkuno ulimonto, Oso'no jije aho honingkano wonyo imofonoho lohoji ahaso hwempeemo lohofohoji aho anga'nohono'nji honingkano wopingomo iningkahuji Anituye angopo sohoji wopingo wohumamonnoho. Ou kiko aho hufa'u'njo honingkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnefoho. Wonyo wohumamonnoho.

⁴⁴ [Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nyoponoho. Toho hiso masimpe'nyofoho.]

⁴⁵ Jije sife honingkano wonyo imofonoho lohoji sifeso hwempeemo lohofohoji sife anga'nohino'nji honingkano wopingomo iningkahuji Anituye angopo sohoji wopingo wohumamonnoho. Ou kiko sife hufa'u'njo honingkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokusomo uhnefoho. Oso wonyofoho.

⁴⁶ [Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nyoponoho. Toho hiso masimpe'nyofoho.]

⁴⁷ Jije timo honingkano wonyo imofonoho lohoji tihwotofamo lohofohoji timo anga'nohino'njo honingkano wopingomo iningkahuji Anituye angopo sisoso wopingofoho. Ou kiko timo hufa'u'njo honingkano wonyo imojoso toho ne'no sijalokunjo somo uhnefoho. Oso wonyofoho.

⁴⁸ Oso hopo sopo pihnyo mape'nyofoho. Tohino ne'no wo'nyoponoho. Toho hiso masimpe'nyofoho.

⁴⁹ A'amu wopayopo sa mofikuji nifijoso me-

eso wopɪngo uyɪmtonoho. Oso pa'nyo tohino yo'mayo tango ne'mahwoso'no yamofo nalohofonefoho. Yamofo hiso wopɪngo namokonefoho.

50 Nakwo wosopayo sa'nji niwo'nɪngkuhwoneso wopɪngofoho. I oso'no sa fosyo mijo'nohino imo'nɪngkuhwosi kakoe yokumpohn'nyo nonto wonyo imo'nososo apa'no sa hiso wopɪngo imo'nyoso pipi uyantanto. Awonoho. I oso'no sa wopɪngo pa'nyo hmmo'nɪmno. Sekwo a'amu nom'ne so'nji pompenjiyomo fohumantokuno.

10

Jisas ape ho'nasiyo'ne hungkuno ulɪmentisofoho.

(Matɪyu 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Osopo nta'ni Jisas nowento hwaho Jutiya uyakolofonto Mijo Joutan sohomo nongkihnta'ni wako'mentisofoho. Osopo a'amu pi'nɪngo engo apa'no u'mahonɪngkofi kako hungkuno lutɪhwamojo pa'nyo lutɪhwamentisofoho.

² A'amu Falisi fihwa hofi'ko Jisasɪmo nu'mantifi kakimo yamofo ulohofono lontifi ulɪmentohofi, Nakwoe honɪngkano hungkunoso ape ho'nasiyo so'no pehofo nalɪmotofo. Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasiyoso oso wopɪngotaho.

³ Ose ulohonɪngkofi Jisas ulɪmento, Mouses seyakwosamo olo so'no pehofo ulɪmojoto.

⁴ Ose ulahonɪngki hofi'ko ulɪmentohofi, Mouses ole ulɪmento, Hwe kako nje ape woho'nahumo

lososo sohwo kako oso hungkuno hiso ifali-faliyo wanti'mokono. Oseso kako kakoe apemo ni'hu'nahone woho'nasyono.

⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas uli'mento, Mouses kako sekwoe yokumpohn'nyo so'no oso hungkuno hiso mt'i'mokumentisofoho.

⁶ I oso'no si'mo'mo ne'mo Anitu yo'mayo hopi'nono mt'i'mokumentiso sohonta hwe'nji ape'nji mt'i'mokumentisofoho. Oso hungkuno hiso Mouses mt'i'mokumentisofoho.

⁷ Olo hilo so'no hwe fihwo kan'ngkwohwo kona'wohimo uli'ko'mahwosi kakoe ape'nji nem'no makotoku woloho'nanjiyoho.

⁸ Siko'ya'u anga'nohino umo'nanjiyoho. Oseso siko a'amu hufa'u umo'nanji'maho. O'o, sikoe a'apahoso anga'nohino umo'nanjiyoho.

⁹ Oso'no Anitu osiya'umo nto mokotijwohumasofoho. U, oloso nomti'huposo'eno.

¹⁰ Oso hungkunoso ulahon'ngki Jisas kakoe in-omokomoyo sohwanji angomo noswontifi hofiko Jisasimo ape ho'nasiyo hungkuno hiso'no ulohon'imentohofofoho.

¹¹ Jisas uli'mento, Hwe fihwo kako kakoe ape ho'nasyoso sohwo kako nom'ne ape masoso oso hwe huhwo sohwo ape hufo iyo hon'ngkano imokwoho. Olo hwe huhwo sohwo kakoe ape si'mo'mjo simo hon'ngkano wonyo imokiyofoho.

¹² Oseso ape kakoe hwehumo nuli'ko'mahwosi nom'nehumo uma'nyoso kako hon'ngkano wonyo imokonefoho. Ose uli'mentisofoho.

*Jisas mehomimo aho ulonjimokumentisofoho.
(Matiyu 19:13-15; Luk 18:15-17)*

¹³ A'amu pi'n'ngoso hofikoe mehomi Jisas mnokinopo aho ulonjimokonontifi motopahon'ngkofi Jisasiye inomokomoyo sohwa hofikimo yoka ulimentohofofoho.

¹⁴ Jisas nupa'nonto kakoe simeho tohino umn'ngkahon'ngki ulimento, Sekwo mehomi somo nop'ijumofikutoho. O'o, hofiko ngkiyepono wapife. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo imo'n'ifijo'manji hofiko Anitumo enjwa'mo ito'no wohumantifeho.

¹⁵ I, hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu olo mehomi lohwa pa'nyo mmo'nyonjo'manji hofiko Anitumo enjwa'mo humayoso hopa'maho. Nihu'no awonoho.

¹⁶ Ose ulonto kako mehomi somo hu'mema lohofonto kakoe huyo'mo memokosyohumanto kako aho mnokinopo kisasyonto Anitumo jomo ulimentisofoho. Mehomi ito'no mokosyohumayo'ne'ento ulimentisofoho.

*Hwe ho'yanggo engo'njo sohwoe hungkunofoho.
(Matiyu 19:16-30; Luk 18:18-30)*

¹⁷ Jisas hon'ngkanomo nowentan'ngki hwe nom'nehwo Jisas nohumentanjopo komo'no i'mofawento hwomtame uloho'mentisofoho. Kako Jisasi'mo yokumpohn'nyo ulimento, Kiko Anituye yahino wop'ingo net'hwawo'n'ngkohino hwosoho. Ngko engolopohamo songo ne'no humayoso pipi t'ipema'mnehono.

¹⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Kiko wop'ingo hwosoho eso peho'ne ntohino Anitu kako'nohino wop'ingo hweho.

19 Kiko honingkano hungkuno huno moi'wonoho. Kiko nom'nihumo nofon-jasiyo'eno. Kiko ape ito'no mayo'ne yahino somo nomt+huposo'eno. Kiko yo'mayoso hufo iyo'eno. Nom'nehumo hwasyo hungkuno ujo'eno. Kiko jije mpohwo'nji na'u'njiye hungkunomo tifi finingkayo.

20 Ose ulahoningki hwe huhwo sohwo Jisasimo ulimento, Hwe Engofo, ngko hungkuno homo somo upa'n+mopmmote sohwo'ni olohonta ne'no ose'nohini iningkowalokweno.

21 Ose ulahoningki Jisas kakoe simo'mangopo timo uhwononto simeho uyonto ulimento, Nom'ne syoho anga'no fiyo. Jije ho'yango yo'mayo hopi'nonohinoso a'amu mpe wakilohopife. U, kiko hamniyoho matnne'eno oso hiso nomahoji a'amu yo'mayoso umofonyo iwo'ningkohoho somo uyo.

22 Ose ulahoningki kako simano pento simeho tango uyahoningki kakoe angopono umentisofoho. Hwapingoso kakoe ho'yango yo'mayoso pi'ningo'njo hweho. A'amu somo muyimnehono lonto umentisofoho.

23 Jisas timo fe'nihwononto inomokomoyo sohwo ulimento, Hwe kako ho'yango engo'njo yokumpohn'nyo mokosyohumaso sohwo kako Anituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swonehwolo. Hamniyoho ho'yangoso hofikoe hunomo wonyo umokuwo'ningkisofoho.

24 Ose ulahoningki inomokomoyo sohwa hofiko yomo imentohofofoho. Jisas apa'no ulimento, Hwomo lohwafo hwe kakoe ho'yango hwaho loponjo'no ne'nohini syafisyiwo'ningkiso

sohwo kako Anituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo pipi swoneto.

²⁵ Yahu fihwo kako yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwasi yososo wonyopi umontonoho. Oso pa'nyo hwe ho'yango hamniyoho yo'mayoso aho yokumpohn'nyo kemokosyohumunyo sohwo Anitumo enjwa'mo wohumamo lihwosi yososo hopo'maho. O'o, kako yahu yongo imo pa'nyo so'mo wahumo lihwasi ijijo wonyopi yoso hopaso oso hwe ho'yango engo'njo sohwo ose yonefoho.

²⁶ Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa hofiko yomo engo m'kunimposo yontifi ulimentohofi, Ose'manji a'amu Anitu'nji ango wopingo sopo songo ne'no humayo'neso tihwo woma'montolo.

²⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikimo uhwononto ulimento, A'amu Anituye yokumpohn'nyo mokosyohumayo sopo a'amufe yokumpohn'nyo'nji wahumo loso sohwo kako hopo'maho. I oso'no Anitu yo'mayo hopi'nono hwap'ngi sohwo iyoso hoponoho.

²⁸ Pita Jisasimo ulimento, Ihwoni nakwo yo'mayo hopi'nono ho'nasyontani kikimo tifi kin'ngkopalokuhwono.

²⁹ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Ngko hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. A'amu fihwo kako kakoe ango'njo kon'ngkwa'wehwo kola'wehwo, kaisi, kona'wohi, mehomi kakoe hwaho'nji yo'mayo hopi'nono ngkine'no nje hungkunomne'no ho'nasyososo

³⁰ osohwo kako umofonyo miyonehoho.

O'lo, yo'mayo pi'n'ingo engo nomane hweho. Yo'mayo ho'nasiyo'ne a'amu kakimo sitofo uliwo'n'ifitnnefoho. I oso'no kako ango songo ne'nohini humayo'neso nomane hweho.

³¹ Hwe fihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'nyoho syofisyalokusoso oso hwe huhwo sohwo Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo'maho. We'e hweho. Hwe nom'nihwo kako olo hwaho lopo nohumanto hwe engo hwo'n'i'maho. We'e hwo'nyoho syofisyalokuso sohwo oso hwe huhwo sohwo kako Anituye ponemo soso sohwo kako hwe engo imo'none hweho.

Jisas kako poyo pe'n'ingkuhwosi apa'no likafone so'no ulimentisofoho.

(Matiyu 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Jerusalem hon'ngkanomo nosontifi Jisas kako s'imo'mo kunto'no sahon'ngki kakoe inomokomoyo sohwo poyo imo'nyo so'no ulimentiso so'no huno pi'n'ingo engo syafisyontifi tifi in'ngkasimentohofofoho. A'amu nom'neso hofikimo in'ngkasimentohofo hi'nji imentohofofoho. Jisas kakoe inomokomoyo sohwanne'ento hontohumentan'ngki hofiko nu'mahon'ngkofi kakimo yo'mayo u'mane so'no hungkuno ulimentisofoho.

³³ Hungkuno ole, Upa'n'imno. Olohonta nakwo Jerusalemne'no wosontane'no y'hwono. Osopo A'amufe Hwomu sohomo a'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon'ngkano hungkuno luti'hwamotofu sohwanji hofikoe ahomo hofiko ho'nasyikuji kakine'no

hungkuno likuji kako poyo umo'nono likuji nano wamtitifantifeho. Oseso a'amu hofiko nom'ne a'amu sohwa mo uyahon'ngkuji

³⁴ hofiko kakimo sitofo ulikuji memijo niyatimofikuji impe yongo'njo fonjikuji wofonjosityantifeho. I oso'no sikuno hufa'u sihune mjaofihwoso'no kako apa'no songo wolika'montonoho. Ose ulimentisofoho.

Jemisi'nji Joun'nji siko yofe engo'njo umo'naho limentisiyefoho.

(Mat'yu 20:20-28)

³⁵ Sepetiye hwomu sohwa'u Jemisi'nji Joun'nji siko Jisasi mo ul'nanji ulimentisiyo, Nekwo kikimo jomo wokilohonontayo'ne yihwayo. Kiko weloho'mtaho.

³⁶ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Ngko pipi seloho'mne'no njisiyo. Nohonjinyo.

³⁷ Ose ulahon'ngki siko ulimentisiyo, Hwangku sohonta jije pone mta'ni a'amu hopi'nono mokosyohumuso sohonta nekwo kiko'nji hwe engo imo'n'ngkuhwosi a'amu hopi'nohinomo mokosyohumasoso wopingotaho.

³⁸ Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Oso hungkuno ntisiye neso siko huno moseyohoyohoho. Tohino ngkimo nimnosohopaso masisoso siko hopolaho. Nje a'apahomo tohino ifeehu'mo yanisyoso hopaso sikoe a'apahomo ifeehu'mo yasesyososo siko hopolaho.

³⁹ Ose ulahon'ngki siko ulimentisiyo, Ou, nekwo hoponoho. Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Tohino ngko ma'me pa'n'ngoso siko nomasihnefoho. Tohino ngkimo

ifeehu'mokonisyoso pa'nyoso sikoe a'apahomo ifehu'mokasyosonefoho.

⁴⁰ I oso hiso'no ngko a'amumo mokosyohumayo so'no nje aho angahohnta'ni nje aho hwonamonyo hohntani fesyohumayo so'no a'amu nom'ne somo muhwosopo'mnehono. O'o, Anitu kako'nohino oso ito'no esyohumaho. Kakoe hunofoho.

⁴¹ Ose ulimentisoso inomokomoyo nom'ne sohwa oso hungkuno hiso upa'nontifi hofiko Jemisi'nji Joun'njine'no simeho tohino umnimentisofoho.

⁴² Jisas hofikimo joho ulimento, Sekwo huno seyohoho. Hwe engo hofiko a'amumo mokosyohumayo sohwa hofiko hofikoe a'amu enjwa'mjo somo syoho tango'nji uyontifeso a'amu enjwa'mjoso syoho hiso ito'no miyo'njo ifijo'manji hwe mokosyohumayo sohwa ikujoho woposantifeho.

⁴³ I oso'no sekwo oso hopa ikutoho. Sekwoe a'amu fihwo yofe engo woma'mo loso sohwo kako a'amufe syoho ulohofiyo umo'nono.

⁴⁴ Sekwoe a'amu fihwo ngko nom'ne somo womokosyohumamo loso sohwo kako nom'ne hopi'nonohino somne'no siki syoho ulohofiyo pa'nyo umo'nono.

⁴⁵ Oseso A'amufe Hwomu sohwo kako a'amu nom'neso kakimo syoho ufo'mayo'ne pmmentiso hwo'maho. O'o, hofikoe syoho somo ulohofiyo'ne pmmentiso hweho. Kako a'amu sikwo'mjohohosi humentan'ngkofo somo uhwononto asomo utimayo'ne kakoe honiyo usihuma'mne'ento pmmentiso hweho. Ose

ulimentisofoho.

Hwe timpi'nyo sohomo Jisas wopingo umokumentisofoho.

(Matiyu 20:29-34; Luk 11:30-43)

⁴⁶ Hofiko Jelikou i'mofapontifi Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji a'amu nom'ne pi'ningo engo so'nji Jelikou uliko'mantifi wentaningkofi hwe timpi'nyo sohwo honingkanopo humohumantisofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Mpatimeyosiyoho, Timeyosiyeye hwomufoho. Mpatimeyos kako wosopayo'nji hamniyoho'ntnne'no jomo limojo hweho.

⁴⁷ Mpatimeyos nohumanto Jisas ango Nasaletnnta'ango sohwo palofoho upa'nonto joho ulimento, Jisas, Ntefitiye Imu sohwo, kiko ngkine'no hitoho wakilofono.

⁴⁸ Ose ulahoningki a'amu nom'neso yoka ulimentohofi, Mampi'nyo fosyohumaho. Ose ko ulahoningkofi oso huhwo sohwo joho engo lonto apa'no ulimento, Ntefitiye Imu sohwo ngkine'no hitoho wakilofono.

⁴⁹ Ose ulahoningki Jisas kako nolohofaponto ulimento, Oso hwe huhwo sohomo joho filutimapmno. Wapono. Ose ulahoningki hwe huhwo sohomo ulimentohofi, Kiko simonyo fiyo. Filikaho. Kikine'no joho kilalofoho.

⁵⁰ Ose ulahoningkofi kako upa'nonto kakoe manji'mofo yojamo lohofonto, nolikafonto Jisasimo u'ma'mentisofoho.

⁵¹ Jisas ulimento, Ngko kikimo pipi wantohofono kiningkohoho. Ose ulahoningki hwe

tĩmpi'nyo sohwo ulĩmento. Hwe Engofo, ngko apa'no tĩmo wahanĩmo.

⁵² Ose ulahonĩngki Jisas ulĩmento, Kĩko mpano. Jĩje sĩmeho hi'ntnnonohinoso wopĩngo wakumo'nono. Jisas ose ulahonĩngki hwe huhwo sohwo tĩmo komo'no hononto kako honĩngkanopo Jisasĩmo a'amu so'nji tĩfi inĩngkapmentisofoho.

11

Jisas hwe yofe engo'njo pa'nyo imo'nonto Jelusalemne'no humentisofoho.

(Matĩyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Joun 12:12-19)

¹ Hofĩko Jelusalem mofone sopo i'mofapontĩfi ango Mpetĩfase'nji Mpetani'nji nuhwontawentĩfi osopo hwofĩki'nyo we'e yofe Oulif u'mofawentĩfi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo lihwatĩmentisofoho.

² Jisas oso huhwo sohwa'umo ulĩmento, Siko oso ango ne sopo u'mofahusĩsi siko oso kuso somo noswohosĩsi tĩmo uhwonisoso ahwomo yahu *toungki* yoka'no ho'nawo'nyoso impe into'nowentanĩngkuhwosi uhwonanjiyoho. Oso yahu songo imo'nĩmasoso a'amu mokehumunyofoho. Oso yahu hiso fisĩhutofomotapinyo.

³ Siko oso yahu hiso isĩhutofomotapohosiso'no a'amuso ole selĩkujo'no, Siko peho yalokusiyoy. Ose selĩkujo'no siko ole ulinyo, Nakwoe Hwe Engo sohwo kako olo yahu loso'no syoho weho. Kako moi'wo emoyĩhwoso'no komo'no womotopontayoho. Ose ulinyo.

⁴ Siko nowenji yahu mu hon'ngkano hoku'yopo impe intofahinyoso nohumentan'ngki nuhwon+ma'nonji italofoma'mentisiyefoho.

⁵ Italofoma'mentisiyoso a'amu nom'ne sohwa ul+mentohofi, Siko peho yalokusiyo. Yahu peho'no isi+hutofomalokusiyo

⁶ Ose ulahon'ngkofi hwe sohwa'u Jisasiye hungkuno ulahon'ngki ul+mentohofi, Wop'ngofoho. Noho motahnnyo.

⁷ Nomotasonji sikoe manji'mofoso yahupo kisoyahon'ngki Jisas sokehumamentisofoho.

⁸ A'amu pi'n'ingo engoso hofikoe hwapi+ife ife yo'mayoso Jisas wene hon'ngkanomo ho'nosyahon'ngkofi a'amu nom'neso ipamo swo'njo lofontifi hon'ngkanopo ho'nahumentohofofoho. Oso hiso Jisasiye yofe ho'nomayo'nefoho.

⁹ Jisas kako a'amu pi'n'ingo ajwomo yahupo kehumentan'ngki a'amu simo'mjo so'nji tiffinjo so'nji mohm'no ole limentohofi,

Anitu isamoyoka ulano.

Kako wop'ngonohino hweho.

Olo hwe lohumo nakwo Hwe Engo Anitu sohwo nakwoe hwahopone'no uhwat+mentiso hweho.

Kakoe yofe woho'nomano.

¹⁰ Hwe engo Ntefit neyakwosamo hohonta mokosyohumamojo hopaso olo hwe lohwo wonemokosyohumano.

Anitu ahwomomo humaso sohomo isamoyoka ulano.

Ose limentohofofoho.

11 Jisas Jelusalem i'mofaponto Anıtuye ango engo somo swonto yo'mayo somo fe'n'hwononto we'enepe mofehi'nyo ukwo'mokumonto yahon'ngki Jisas inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni hufa'uyo sohwanji Mpetani foyowane'entifi simentohofofoho.

Jisas iyo fe sohumo ulimento, ne apa'no minto'n'ngkohotnnefoho.

(Matıyu 21:18-19)

12 Im'ingo'nji nolıkafontifi Mpetani ulıko'mantifi Jelusalemne'no nosontifi osopo Jisas mijoho engo uyimentisofoho.

13 Jisas iyo fesayo swo lango'njo somo uhwon'ihwojawento ipisayo hi'njotıkeno lonto iyo huhwo sohwo'njo sopo i'mofawento uhwon'imentisoso ne ane swo'nohino uhwon'imentisofoho. Oso iyo hiso ipisayo into'nyo sikunomm'maho.

14 Jisas iyomo ulimento, A'amu ipisayo apa'no momjakinyo'ne hwosoho. Ose ulahon'ngki inomokomoyo sohwa upa'n'imentohofofoho.

Jisas a'amu Anıtuye tajo ango engo somo hamniyoho mayo syoho yantan'ngkofi wae yao'mentisofoho.

(Matıyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Joun 2:13-22)

15 Hofıko Jelusalem i'mofapontifi Jisas kako Anıtuye tajo ango engo somo noswonto a'amu hamniyoho syoho'njo a'amu yo'mayoso humesyahon'ngkofi mpe ulohofu syoho'njo sohwanjimo Jisas kako wae yafo syoho emamentisofoho. Hofıko ijempoho hamniyoho iwolo'mokumayo yontife

ho'nasiyo'ne so'nji a'amu yihufo mpe uyantifi epohumayo yiwo'n'ngkohoho so'nji Jisas kako mehu'mee'mentisofoho.

¹⁶ Wayo yaofonto, Jisas ulimonto, Olo ango lomo yo'mayoso apa'no nomotoswapikutoho.

¹⁷ Ose ulonto lutihwamento, Anituye hungkuno mtimokumentohoho sohwa ole mtimokumentohofi, Nje ango loso a'amu hopi'nono Anitumo isamoyoka ujo'ne angofoho. Ose mtimokumentohofofoho. I oso'no nje ango loso sekwo a'amu hamniyoho hiyaso'mo hufo mawo'n'ngkohoho sohwafe ango hopa imokalokwofo. Ose mtimokumentohofofoho ulimentisofoho.

¹⁸ Ose ulahon'ngki a'amu hopi'nonohini Jisasiye hungkuno upa'nontifi pisopisaho mjalomwentifi hungkuno hiso wonyoangkafofoho syafihu'mentohofofoho. A'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji hofiko Jisasi'mo nofonjosyane'entifi hon'ngkano tipmmentohofoso hofiko hwe moya'mi somne'no iyoho unimentisofoho.

¹⁹ Mofehi'nyo n'ngku'n'ngkahon'ngki Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Jelusalem uliko'ma'mentohofofoho.

Hwe fihwo Jisasi'mo simeho hi'ntnnono nehopi uyoso sohwo Anitumo jomo ulososo ne wotipema'mtonoho.

(Matiyu 21:20-22)

²⁰ Im'ngon'ngi hon'ngkanomo apa'no nowentifi uhwonimentohofoso oso iyo yofe fesayo sohwo ni'hu'nahone yofoho imentisofoho.

21 Pita huno syafisyonto Jisasimo ulimonto, Nakwoe Lonetihwayofo, uhwonyo. Oso iyo kiko fosi a'amuso apa'no momjakinyo'ne hwosoho ulimahnoso yofohofoho. Jije hungkunoso ne imo'ningkohoho.

22 Ose ulahoningki Jisas ulimonto, Oso limayoso syoho we'efoho.

23 Hungkuno nehopi waselimo. Hwe fihwo kako Anitumo simeho hi'ntnnono uyoso sohwo kako olo hwofiki'nyo lomo ole ulososo, Olo hwofiki'nyo lohwo, kiko nolikafohoji oso mijo ayo mompo filikofafo. Ose ulososo kakoe huno anga'nohino mnaweho. Hwofiki'nyo wawomtolikeno oso hunoso mosyafisiyo'njo. O'o, ole'nohinoho huno syafisyososo. Ou, hwofiki'nyo sohwo kako nehopi wamontonoho. Oso hwe huhwo sohwo oso hungkuno olo so'manji ou oso hungkunoso ne imo'nonefoho. Nehopi selohono.

24 Upa'nimno. Yo'mayo kiko Anitumo jomo ulisoso simeho mom'mo huno ole, Anitu wontapmmontonoho. Ose syafihujoso, ou kako wokijapmmontonoho.

25 Sekwo simano hintotohino semnosomanji simo'mo sekwo oso a'amu wonyo selohofoso sohwoe wonyoso wae hmmopmno. Ose iso'manji, Mphwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae weesemofono. [

26 I oso'no sekwo a'amu wonyo selohofoso sofe wonyoso hohujo hohnta'ni momeho'nasiyo'manji sekwoe Mphwo ahwomomo humaso sohwo kako sekwoe wonyoso wae meesemofonehoho. Ose

ul+mentisofoho.]

*A'amu Jisasimo ulohon+mentohofi,
Kiko yo'mayo yiwo'n+ingkinoso tihwoe
yokumpohn'nyo'nji yalokuno.*

(Mat+yu 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Hofiko Jelusalem apa'no i'mofapontifi Jisas Anitu ye tajo ango engo somo ajwo'mo emoyontan+ngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwanji, a'amu hon+ingkano hungkuno luti+hwamotofo sohwanji, Jutafe hwe engo sohwanji Jisasimo u'mantifi

²⁸ ulohon+mentohofi, Kiko olo syoho iwo'n+ingkinolo loso tihwo kil+maso'no iwo'n+ingkinoto. Yokumpohn'nyoso tihwo kijap+maso'nji iwo'n+ingkinoto.

²⁹ Ose ulohon+ingkahon+ingkofi Jisas ul+mento, Ngko huhwo'ni hungkuno waselohon+mne'no yohono. Olo hungkuno hiloso sekwo nt+fi+jo'manji e'wa, yo'mayo yalokwe so'no hwap+ingo waselimo.

³⁰ Ole nt+imno. Joun kako a'amumo mijo kiyoma'mojo yokumpohn'nyoso Anitu mta'ango ma'mentisotaho. Hwahoponjo a'amu mta'ango ma'mentisotaho.

³¹ Sekwo nt+imno. Ose ulohon+ingkahon+ngki hofiko ole hnn+ma'mentohofi, I Joun kakoe yokumpohn'nyo Anitu mta'ni ma'mentisofoho uloso'manji ole wonal+montonoho, Ose'manji sekwo Joun+ye hungkunomo s+meho hi'ntnnono muyo'njo peho'neto.

³² I, nakwo ole lasoso, Joun kakoe huno mta'ni syoho imentisofoho laso'manji a'amu

sohwa hofiiko nolikafikuji ikujoho wonefon-jantifeho. Hwapingoso hofiiko a'amumne'no iyoho unimentisofoho. A'amu huhwo sohwafe huno ole, Joun sohomo Anitu hungkuno uyahoningki limojo hweho.

³³ Ose hnnontifi Jisasimo ulimentohofi, Nakwo huno monayohoyohoho. Ose ulohoningkofi Jisas ulimento, Ose'manji ngko huhwo'ni nje yokumpohn'nyo yo'mayo iwo'ningkohe hwapingo so'no maselimehono.

12

A'amu wonyoso ipisayo syoho mokosyohumayo'ne pahnnimo hungkunofoho.

(Matiyu 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Ose ulonto Jisas pahnnimo hungkuno loma'mento, Hwe fihwo kako ipisayo syoho hulonto, tojo emontofasyonto syoho ajwomo'mo ipisayo mijo'ne kompusoho mtimokumentisofoho. Ose yonto ango yokintahopo ipisayo syoho somo uhwontohumayo'ne molimentisofoho. Ose imentisoso kako oso syoho homo somo mokosyohumayo'ne kako a'amu hamniyoho syoho emawo'ningkohoho sohwafe ahomo ho'nasyonto kako ango ikanopono nowonto osopo kako ne'no humamojofoho

² Ipisayo syoho ulohofiyo sohomo ipisayo'ne kakoe ipisayo syohopono lhwatimentisofoho.

³ Hwe syoho mokosyohumayo sohwa kakoe syoho ulohofiyo sohomo uhwonontifi aho kemokosyohumantifi, ikujoho fonjontifi, ipisayo muyo'njo yontifi wae yao'mentohofofoho.

4 Oseso kakwo'yohwo sohwo nom'ne syoho ulohofiyo sohomo ipisayo'ne lihwojahon'ngki hofi'ko oso hwe sohwe mnokinopo ikujoho fonjont'ifi wonyo umokumentohofofoho.

5 Nom'ne syoho ulohofiyo sohomo lihwojahon'ngki a'amu ipisayo syoho mokosyohumayo sohwa hofi'ko fonjahumentohofofoho. Kakwo'yohwo nom'ne syoho ulohofiyo sohwo lihwojahon'ngki fehohnjo ikujoho fonjont'ifi fehohnjo fonjahumentohofofoho.

6 Oseso syoho ulohofiyo nom'neso mohumayofoho. Moi'wonoho. Oso'no kakoe hwomu anga'nohino sohomo ae'uyo lihwojahon'ngki, hofi'ko nje hwomufe hungkunomo haloho wopeent'ifeho. Ose limentisofoho.

7 Hwomu huhwo sohwo nu'mahon'ngki hwe syoho mokosyohumayo sohwa uhwonont'ifi hnn'imentohofi, Oso hwe sohwo kako hwanguku sohonta kan'ngkwohwoe yo'mayoso nomane hweho. Oyon'mno. Nakwo komo'no kakimo poyo nofonjasy'hwasi nakwo kakoe syohoso ni'hu'nahone womantanoho.

8 Ose hnnont'ifi hwomu sohomo aho kent'ifi fonjahumentohofofoho. Nofonjasyont'ifi kakoe pijafu mempo swoho'nao'mentohofofoho.

9 Kakwo'yohwo sohwo a'amu wonyo huhwo sohwo pipi uloho'montolo. Hwanguku kako nop'hwosi a'amu wonyo sohwo nofonjasy'hwosi kako nom'ne a'amu sohwo syoho hiso mokosyohumayo'ne uy'montonoho.

10 Olo Anituye hungkuno loso'no sekwo huno maseyo'njotaho. Hungkuno ole,

Oso sojo engkwosaho pa'nyo a'amu
 ango injuwo'n'ingkohoho sohwa
 wae yao'mentohoho loso olohontajo
 engkwosaho loso angomo sosofitofone
 hwap'ingohwo imo'n'ingkohoho.

11 Nakwoe Hwe Engo sohwo ole li'mentisoso
 imo'n'imentisofoho.

Nakwo olo so'no uhwonontaneso wonyoangkafo-
 foho.

Oso pahnnimo hungkunoso lalokuhwono
 Anitu li'mentisofoho.

12 Jutafe hwe engo sohwa nupa'nontifi oso
 pahnnimo hungkunoso a'amu syoho mokosy-
 ohumayo'no nto ulimentiso so'no nto lohoho
 hofikine'no huno uyahon'ingki hofiko Jisasi
 mo aho wokantifi ko imentohofoso a'amumne'no
 iyoho unimentisofoho. Oseso hofiko Jisasi
 mo uliko'mantifi umentohofofoho.

*A'amu hofiko Jisasi mo Sisamne'no hamniyoho
 uyo yahino so'no ulohon'imentohofofoho.*

(Mat'iyu 22:15-22; Luk 20:20-26)

13 Nowentifi hofiko a'amu Falisi fihwanji
 a'amu Heloutimo uhwontohoho sohwanji
 Jisasiye hungkunomo yamofu ulohofone
 lihwatimentohofofoho.

14 Jisasi mo nu'mantifi afofo umokontifi
 ulimentohofi, Nakwoe Lonetihwayo
 sohwo si, kiko hwe hungkuno nehopi'nohino
 liwo'n'ingkinohohone'no huno nayohoho.
 Kiko a'amumne'no iyoho makin'wo'n'ingki
 hwo soho. Oso'no a'amu yofe engo'njo sohwanji
 a'amu yofe ane sohwantnne'no kiko huno
 pi'n'ingo mokiyahon'ingki Anituye hon'ingkano

nehopi'nohino lutihwawo'n'ngkino hwosoho. Oso'no hungkuno anga'no wakilohonantane'no yihwono. Nakwoe hwe yofe engo'njo Sisa kako hwaho mokosyohumayo sohumne'no hamniyoho (*takis*) ho'nasiyoso wopingotaho. Wonyotaho. Nakwoe hon'ngkano hungkunoso pehofo nalohoho.

¹⁵ Ose ulahon'ngkofi Jisas hofikoe simeho hufa'u'njo so'no huno uyahon'ngki ulimento, Sekwo ngkimo yamofo peho'no ntohofalokwofo. Hamniyoho anga'no ntapmno. Uhwonimo.

¹⁶ Ose ulahon'ngki nuyahon'ngkofi Jisas ulimento, Olo huyo'mango lo'nji yofe lo'nji tihwoeto. Ose ulahon'ngki ulimentohofi, Sisafefoho.

¹⁷ Ose ulahon'ngkofi Jisas ulimento, Sisafe yo'mayo so'manji Sisamo uyimno. I, Anituye yo'mayo so'manji Anitumo uyimno. Ose ulahon'ngki hofiko huno pi'n'ngo engo syafihu'mentohofofoho.

A'amu Jisasimo ulohonimentohofi, Hwe fihwo poyo pe'noso sohwo apa'no likafoso pipilo.

(Matiyu 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ A'amu nom'nihwa hofikoe yofe Satiyusi Jisasimo u'ma'mentohofofoho. Oso a'amu huhwa sohwa hofikoe huno ole uy'wo'n'ngkofi, A'amu poyo pe'nyo sohwa ni'hu'nahone pe'n'wo'n'ngkohoho apa'no songo molikafe'nefoho. Ose syafisy'wo'n'ngkohofofoho. Jisasimo u'mantifi ole ulohonimentohofi,

19 Nakwoe Lonetihwayo sohwo, Mouses nakumne'no hungkuno ole mt'i'mokumento, Hwe fihwo kako ape nomahwosi kako mehomi motipemayo'njo sohwo poyo pe'n'ingkuhwoso'no oso ape hisimo koningkwa'wehwo nomahwosi kola'wehumne'no mehomi wotipemano. Mouses ose mt'i'mokumentisofoho.

20 Oseso hwe aho fehohnjo hopi'nono nomn'i mta'ni hufa'u hwa'u humamojiyefoho. Tis+maso sohwo ape nomanto mehomi ane poyo pe'n+mentisofoho.

21 Oseso koningkwa'wehwo oso ape hisimo nomanto mehomi ane poyo pe'n+mentisofoho. Oseso koningkwa'wehwo oso pa'nyo imentisofoho.

22 Ose'no ose'nohinofoho. Homningkwa'wehwosa hopi'nono mehomi ane poyo pe'n+mentohofofoho. Tifi sohonta oso a'mu hi ose'nohini pe'n+mentisofoho.

23 Oseso a'amu poyo pe'nyo sohwa likapijo sohonta tihwoe ape umo'n+montolo. Hofiko'n+ikwehwa aho fehohnjo hopi'nono nom'ni mta'ni hufa'u sohwa ape hisimo nto ma'mentohofofoho.

24 Ose ulohoningkahoningkofi Jisas ul+mento, Sekwo Anituye hungkuno so'nji Anituye yokumpohn'nyo so'ntnne'no huno maseyoho yohoho. Oso'no sekwo hwasyo hungkuno lalokwofo.

25 Upa'n+mno. A'amu poyo pe'n+mentohofoho hwa nol+kafikuji hofiko ape moma'n+fitnnefoho. O'o hofiko a'amu ahwomomjo ape momaso'njo pa'nyo imo'n+fitnnefoho.

26 Oso hungkunoso a'amu poyo pe'nimentohoho sohwa apa'no likapitne'no sekwo Mousesiye hungkuno atofu majotaho. Iyo tifo somta'ni toho sijontaningki Anituye mam-paho ho'nimentisofoho. Apilohamjanji Jekoup Aisakijanji hofiko poyo pe'nimentohofoho. I oso'no Anitu Mousesimo ulimento, Ngko Apilohamja Aisakija Jekoupijafu Anitu'nyoho.

27 Mouses kako ole syafihu'mento, Apilohamja Aisakija Jekoupija hofiko hohonta poyo ko pe'nimentohoho sohwa songo humalofu so'no syafisyonto oso hungkuno hiso luti hwamentisofoho. Anitu kako poyo pe'nyo sofe Anitu hwo'maho. O'o, kako a'amu songo humalofu sofe Anituyoho. Sekwoe hungkunoso hwayo hohnjofoho. Ose ulimentisofoho.

*Anituye honingkano hungkuno simo'mjofoho.
(Matiyu 22:34-40)*

28 Hwe fihwo Jutafu honingkano hungkuno luti hwamojo sohwo hofiko oso hungkuno hnnontaningkofi upa'nimentisofoho. Jisasiye hungkuno huno'njoso nupa'ntonu Jisasi mo nu'mantu ulimento, Anituye honingkano hungkunoso nom'ne somo yakolo'nnyoso ntisoto.

29 Ose ulahoningki Jisas ulimento, Honingkano hungkuno engo simo'mjo yakolo'nnyoso olenoho. A'amu Isilael soku sekwo upa'nimno. Anitu sohwo kako'nohini nakwoe Anituyoho.

30 Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simo'nyoho jije simo'nyoho hopi'nonohinosa

kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simeho uyohoji jije huyo'mango hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simeho uyohoji jije huno hopi'nonohinoso kakimo uyo. Kiko jije Hwe Engo Anitu sohune'no jije simeho uyohoji jije yokumpohn'nyo hopi'nohinoso kakimo uyo.

³¹ Honingkano hungkuno tfinjoso olenoho. Kiko hi kumo'nonto simeho kumo'ningkiso pa'nyoso a'amu nom'nemne'no kiko'njo mofone sopo humalofo somo uyo. Oso honingkano hungkuno hufa'u sohwa'u hungkuno hopi'nohinomo yakolo'nnyofoho.

³² Ose ulahoningki hwe honingkano hungkuno lutihwamojo sohwo Jisasimo ulimento, Ou Nakwoe Lonetihwayo sohwoosi, nehopi lohino. Anitu kako'nohini nakwoe Anituyoho. Anitu nom'nehwo mohumuyoho.

³³ Ou, jije simeho, jije huno, jije yokumpohn'nyo Anitumo hopi'nono uyo. Kiko kikine'no kumo'nyo hopaso kiko nom'ne a'amune'no wakumo'nono. Nakwo oso honingkano hufa'umo iningkowaso'manji oso yahinoso nakwoe wonyo wae yaofone yahu fonjokisasiyo yo'mayo Anitumo uyoso'no yakolo'nnyofoho. Ose ulimentisofoho.

³⁴ Oso hwe huhwo sohwoe hungkunoso Jisas nupa'nonto huno wonyoangkafofoho syafisyonto ulimento, Kikine'no Anitu yo'mayo yokumpohn'nyo mokosyohumayoso mofoneponoho. Ose ulahoningki a'amu nom'ne sohwa nom'ne hungkuno Jisasimo ulohonyo so'no iyoho imentohofofoho.

Jisas hofikimo Kɪlais sohwo tɪhwolo ulohonɪmentisofoho.

(Matɪyu 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Jisas Anɪtuye ango engomo hwe moya'mi pi'nɪngo engomo lutɪhwamentisoso ulɪmento, A'amu Jutafe honɪngkano hungkuno lutɪhwamotofo sohwa olo hungkunolo peho'no lutɪhwa'wo'nɪngkohoho. Kɪlais kako oso Anɪtu nakwoe hwahopo uhwatɪmentiso sohwo Ntefit hwe yofe engo'njo hohonta hwaho mokosyohumamojo sohwoe imu hweho. Oseso pipi li'wo'nɪngkohoho.

³⁶ Anɪtuye Towahuno Wopɪngo hohonta olo hungkunolo Ntefitɪye sɪmeho mo'mo ho'nasyohonɪngki Ntefit ole mtɪ'mokumento,

Anɪtu kako nje Hwe Engo Kɪlais, Anɪtu nakwoe hwahopo uhwatɪmentiso sohomo ole ulɪmento,

Kɪko nje aho anga sohohtnta'ni fosyohumaho.

Oso kɪko nohumahoji ngko jɪje mango sohwo jɪje sɪfɪki'nyo'mo enjwa'mo wakuhumotɪ'monnoho.

Oso hungkunoso Ntefit mtɪ'mokumentisofoho.

³⁷ Ihwoni. Oseso Ntefit kako oso hwe Anɪtu nakwoe hwahopo uhwatɪmentiso Kɪlais sohune'no nje Hwe Engo hweho li'mentiso so'no Kɪlais sohwo kako Ntefitɪye imuhwo imo'nyoso pipilo. Ose ulahonɪngki a'amu nupa'nontɪfi hungkuno wonyoangkafofoho syafɪhu'mentohofofoho.

*A'amu hon'ingkano hungkuno lutihwamotofo
sohwafe yahinofoho.*

(Mat'iyu 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jisas nom'ne hungkuno lutihwamento, Sekwo a'amu hon'ingkano hungkuno lutihwawo'n'ingkohofoho huno'njo sohwafe yahino somne'ne i'waho ito'no fiyimno. Hofiko hofikoe yofe engo somne'no hwapife sawemo yontifi hon'inganopo emoyiwo'n'ingkohofofoho. Osopo emoyontan'ingkofi hwe moya'mi hofikimo uhwonontifi nakwoe hwe engo hwasoho uliwo'n'ingkohofoho so'no umo'n'iwo'n'ingkisofoho.

³⁹ Oso'nji hofiko tajo ango somo a'amufe si'manopo humayo'no umo'n'iwo'n'ingkisofoho. Oso'nji hofiko a'amu wopayo engo iloho yano sohonta epohumayo simo'mjo so'no umo'n'iwo'n'ingkiso hwafoho.

⁴⁰ Hofiko Anitumo hungkuno sawemo engo jomo ko ulontifi hofiko apiwojo sofafe ango yo'mayo so'no wosemokosyohumano poji ulontifi ango hiso hofiko'ne ni'hu'nahone emawo'n'ingkohofihwafoho. Ose hwe huhwo sohwo tohino engo notipemapitnnefoho. Ose uli'mentisofoho.

*Apiwojo fisi Anitumne'no hamniyoho
ho'nahumentisofoho.*

(Luk 21:1-4)

⁴¹ Jisas kako Anituye tajo ango engo somo a'amu Anitumne'no hamniyoho ho'nasiyo sopo nohumanto hofiko ipofomo ho'nosyant'ingkofi uhwonimentisofoho.

A'amu hamniyoho engo'njo sohwa hamniyoho pi'n'ingo ho'nahumentohofoho.

⁴² Ap'iwojo ho'yango anesi noponto hamniyoho we'e hufa'u ho'nahumentisofoho. Oso hamniyohoso touya anga'nohino pa'nyofoho.

⁴³ Jisas uhwononto kakoe inomokomoyo sohwanne'no joho lutimanto ulimonto, Hungkuno nehopi'nohini waselimonne'no yohono. Sekwo upa'nimno. Olo ap'iwojo losi kako hamniyoho ho'nasiyoso nom'ne a'amu hopi'nono Anitumne'no ho'nasyohoho somo kakoe we'eso uyakolokwoho.

⁴⁴ Nom'ne a'amu hamniyoho ho'nosyalokwofoso hofiko hamniyoho engo mokosyohumunyofoho. Oso'no hofiko oso hamniyoho engo somta'ni Anitumne'no we'e'nohini ho'nosyalokwofoho. Olo ap'iwojo losi kako hamniyoho mokosyohumunyoso hopi'nonohino Anitumne'no ho'nasyohoho. Kako nom'ne ho'yangoso nom'ne hamniyohoso ni'hu'no aniyoho.

13

Anituye tajo ango engoso wonyo imo'none so'no Jisas ulimentisofoho.

¹ Jisas kako Anituye tajo ango engo mta'ango sohwo noswopahoningki inomokomoyo fihwo ulimonto, Nakwoe Lonetihwayo sohwo, timo uhwonyo. Olo ango wonyoangkafofoho. Sojo wopingo'nji molinyofoho.

² Ose ulahoningki Jisas ulimonto, Olo ango engo lomo luhwonalokuno. Hwangku olo ango lomjo

sojo anga'nohinoso nom'nepo kihn'nawesoso awonoho. O'o hofiko olo ango wopingo losomo mtihupekuji womehu'mmokwojantifeho. Ose ulimentisofoho.

Jisas yo'mayo tango mikunimposo i'mofapone so'no limentisofoho.

(Matiyu 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Jisas kako hwofiki'nyo Oulif sopo nosonto osopo nta'ni Anituye tajo ango engo somo uhwononto ampo humamentisofoho. Pita, Jemis, Joun, Entilu hofiko'nohini Jisasimo u'mantifi ulohonimentohofi,

⁴ Oso hungkuno ntonalohinoso sikuno ntisomo imo'noneto. Oso sikuno somo nakwo pipi yaneto. We'enepi u'mofapmmontolaho.

⁵ Ose ulohoningkahoningkohofi Jisas uloma'mento. A'amu, sekwo hwasyo hungkuno sejo so'no sekwo i'waho ito'no fiyimno.

⁶ A'amu pi'ningo engo i'mofapikuji hofiko nje yofe ntikuji ole selifitnnefoho, Ngko Kilais hwo'nyoho. Anitu nihwosopo'mentiso hwo'nyoho. Ose selifijoso a'amu pi'ningo hofikoe hungkunomo iningkafitnnefoho.

⁷ Hwangku a'amu hwaho kengoponjo sohwa hofiko nom'ne hwahoponjo sohwanji ikujoho fongki'nyo'ne so'nji a'amu hwaho afaponjo sohwa ikujoho fongki'nyo'ne so'ntnne oso hungkunoso nupa'ningkuji iyoho senyo'eno. O'o oso yo'mayoso i'mofapihwoso'no i ikujoho fongki'nyoso i'mofapososo sikuno moi'wo mmo'nyofoho.

⁸ Hwangku a'amu temtitofo kengo sohwanji temtitofo nom'ne sohwanji hofi'ko ikujoho fongki'n+fitnnefoho. I a'amu hwaho kengoponta'ango sohwa nom'ne hwaho kengoponjo sohwanji ikujoho fongki'n+fitnnefoho. Hwaho angomeemo hwomihwo yihwosi wopayo ane mijoho engo i'mofaponefoho. Oseso olo tango we'eso emayofoho. Tango m+kun+mposo tifi no'mo weho.

⁹ Yo'mayoso uhwon+ngkuji sekwo i'waho ito'no fiyimno. *Kaun+sol+injopo* ipesemotafitnnefoho. Hofi'ko tajo angosomo sekumo ikujohonosefongkupitnnefoho. Hofi'ko ngkimo monjewe nisano likuji hofi'ko sekumohwe yofe engo'njohwaho mokosyohumayo sohwafepono upesemotowantifeho. Oso'no sekwo a'amu yofe engo'njohwamo nje hungkuno wolutihwantifeho.

¹⁰ I, s+mo'mo a'amu hopi'nono angomeemjoso nje hungkuno wop+ngo upa'n+ngkujo'no tifi sikuno moi'wo imo'nonefoho.

¹¹ Hofi'ko noset+maf+kuji hungkuno m+hwajiyo angosomomesehumat+pijohonta selohon+fitnnefoho. Sekwo hungkuno ujoso'no hunopi'n+ngo syaf+siyo'eno. O'o, osohonta An+tu sekwoe s+mehomo hungkuno ho'nasesy+hwoso'no sekwo uli+fitnnefoho. Oso hungkuno hisosekwoe'maho. O'o An+tuye Towahunowop+ngo oso hungkunoso lonefoho.

¹² Osohonta a'amusokon+ngkwa'wehumohungkuno liwo'n+ngkohofosopono ipemotakuji osopo hungkuno likuji nofonjasehufitnnefoho. Hwe fihwo kakoe mehomimne'no oso

pa'nyo ulohofonefoho. Mehomiso
 kan'ingkwowwo'ya'umne'no mangohwa
 imo'n'ingkuji fonjahufitnnefoho.

¹³ Oseso hwe moya'mi hopi'nono sekumne'no
 simeho tohino m'ikun'imposo umnonefoho.
 Hwap'ingoso nje yofeso sekumo weho.
 I, a'amu fihwo yokumpohn'nyo ne'no
 lohofontan'ingkuhwosi s'ikuno ae'uyo
 imo'nososo An'itu oso huhwo sohumo
 ut'manefoho.

*Yo'mayo wonyo hwap'ingo sohwo
 i'mofaponefoho.*

(Mat'iyu 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ Hohosohonta yo'mayo n'ihu'no wonyo
 hwap'ingoso ango kakine'no masyuyo'ne somo
 hwasyoponoho linyo sopo lohof'hwoso'no
 uhwon'itnnefoho. Ose uhwon'ingkuji youwo
 likuji a'amu Jutiya humalofoso hwof'ki'nyo
 pone'no hiyaso s'ifitnnefoho. A'amu olo
 hungkuno loso atofu loso sohwo huno ito'no
 wosyaf'isyono.

¹⁵ Hwe fihwo anti'fepo humaso sohwo kako
 hwahopo pi'wel'ikofaohwosi olo wonyo hiso uh-
 won'ingkuhwosi kakoe ho'yango yo'mayo so'no
 kakoe angomo maswonehoho.

¹⁶ A'amu syoho'mo lohofontoso sohwo kakoe
 angopo nta'ni ife woma'mo lososo momawene-
 foho. O'o, le'mo'nohini lohofonefoho.

¹⁷ Oso s'ikuno somo moya'mi simeho'njo so-
 fanji mehomi we'e amno unyo sofantnne'no
 ngko hitoho ntokwoho. Hof'iko hiyaso komo'no
 le'mofoso pipilo.

18 Olo sikuno hiyaso le'mofo'ne wojoso sikuno meeofoso so'nji i'mofaposo'manji sekwo le'mofoso pipilo. Oso'no sekwo Mpohumo jomo ulikuno.

19 Olo tohino tipemayo sohonta'ne'no selalokweso mikun+mposofoho. Anitu simo'mo yo'mayo mti'mokumentiso sohonta ajuyohwosa humapmmotofo sohonta, olohonta, olo hwaho lopo oso tohino pa'nyoso m'mofapefoho. Olo tohino engo tipemayo lohonta yakolo'nnyofoho. Tifi no'mo tango apa'nohinoso ose'ne'maho.

20 Oso sikuno tohino mayo somo Anitu kako tifo mmokiyo'manji a'amu ni'hu'no hopi'nono poyo nto imo'ni'fijo'nesohilo. I oso'no Anitu kakoe a'amu uhwosopo'mentiso somne'no huno syafisyihwosi sikuno oso tohino mayo so'no tifo imokumne'ento imentisofoho.

21 Osohonta hwe fihwo ole noselonefoho, Olopo uhwon+mno. Kilais olopo humaho. Ou, a'amu nom'nihwo selososo, Uhwon+mno. Kilais oso nompohumaho. Ose selikujo'no sekwo hofikoe hungkunomo tifi iningkayo'eno.

22 Osohonta a'amu fihwo ole selososo, Ngko Kilais hwo'nyoho. Nom'nihwo Anituye hungkuno hwasyo lutihwayo sohwa i'mofapikuji yo'mayo wonyoangkafo yamofosekumo esetihwafitnnefoho. A'amu Anituye hungkunomo esetihwafitnnefoho. A'amu Anituye hungkunomo miningkayo'njohopi'nohinoso oso hisofe hungkunomo iningkafitnnefoho. I, Anituye a'amu neso hungkuno hwasyomo uningkowantifitkeno likuji yo'mayo wonyoangkafosoyamofosekumo

eseti:hwafitnnefoho.

²³ Oso'no sekwo timo ito'no uhwontohu-
mamno. Olo yo'mayo hilo so'no nto selohefoho.
Oso'no yo'mayo uhwonifijo so'no huno ito'no
seyonefoho

*A'amufe Hwomu sohwo hwangku noponefoho.
(Matiyu 24:29-31; Luk 21:25-28)*

²⁴ Oso tango hiso moi'wo imo'n'ingkuhwoso'no
mofehi'nyo sikwo'mno imo'n'ingkuhwoso'no
hamno majo'njo ihwosi

²⁵ hntokwaliyo ahwomonta'ango
nopiwasyonefoho. Yo'mayo ahwomomjo
yokumpohn'nyo yomo yomo ifitnnefoho.

²⁶ Oso hiso i'mofopahon'ingkuhwosi
A'amufe Hwomu sohwo kako himopo kakoe
yokumpohn'nyo engo m'kun'imposo'nji kakoe
pomponaho engo'nji noponefoho.

²⁷ Hohosohonta Anitu kakoe a'amu ahwom-
omjo somo uhwaji'hwosi angomeemjo a'amu
uhwosopo'mentiso somo nuhu'mokonefoho.
Hwaho ae efohoto'nawojo'meemjo somo
m'hwofojonefoho.

*Iyoswo yonimofoso uhwon'ingkuji ole huno
waseyono jefo umontoe'nefoho.*

(Matiyu 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ Sekwo iyo mijisiyo somo uh-
wonimno. Uyonimofoso uhwon'ingkuji jefo
uyimonte'nefoho.

²⁹ Oseso oso pa'nyoso yo'mayo somne'no
selohe somo uhwon'ingkuji huno ole wasey-
ono. Kakoe sikuno nto i'mofapohoho. Kako
hoku'yopo lohokwoho. Huno ose waseyono.

³⁰ Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe moya'mi olopo hwaho lopo nohumentanɨngkuji yo'mayo hiso imo'nonefoho.

³¹ Ahwomo'nji hwaho'nji moi'wo imo'noso sohonta nje hungkunoso moi'wo mmo'nonefoho. Ne'no nowentihwonefoho.

A'amu hopi'nono oso sɨkuno so'no huno muyonefoho.

(Matɨyu 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

³² Oso sɨkuno somne'no nakwo huno monayofoho. A'amu ahwomo'mjo sohwanji ngko'nji huno monayofoho. O'o, Mpohwo Anɨtu kako'nohini huno uyalofoho.

³³ Oso sɨkuno hiso sekwo huno maseyɨhwoso'no sekwo ito'no fohontohumamno.

³⁴ Piso'mo'nyo ikutoho. Pahnnɨmo hungkuno upa'nɨmno. Ngko olo pa'nyo hwo'nyoho. Hwe engo sohwo hano ikanopo wa'mo lonto kako kakoe syoho ulohofiyo anga'no anga'nohino sohwo syoho yano ulofihwosi hwe hoku'yo mokosyohumayo sohomo ole ulɨmontono, Ito'no uhwontohumaho. Ose ulɨhwosi wamontonoho. Ose ulonto, ulɨmento,

³⁵ Sekwo olo hwe huhwo sohwo pone sohonta huno maseyonefoho. Sɨkuno'njilɨkeno. Sɨkwo'miyomtɨkeno. Yɨhufo yokajo'njilɨkeno. Imɨngo ne'njilɨkeno. Ose'manji tɨmo ito'no fohontohumamno.

³⁶ Sekwo saho fesyowentanɨngkuji kako komo'noponoho lɨkuji ito'no fohontohumamno.

37 Oso hungkuno seloheso a'amu
 hopi'nonohinomo ulalokweno. Ito'no
 fohontohumanno.

14

*Jutafe hwe engo sohwa Jisasimo
 fonjosyane'entifi hnnimentohofofoho.*

(Matiyu 26:1-5; Luk 22:1-2; Joun 11:45-53)

¹ A'amu Jutafe Sıkuno Engo imo'nyo sopo
 i'mofayo'ne sıkuno hufa'u wentaningki oso
 sıkuno simo'mjoso Anitu A'amu Isilael somo
 Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyofoho.

* Sıkuno nom'nehwi hofiko wopayo engo
 mokamo'nnnyoso nimotofofoho. Oso sıkuno
 engo hufa'u m'mofape sohonta sıkuno hufa'u
 nowentaningki oso hwe tajo ango syoho'njo
 yofe engo'njo sohwanji a'amu honingkano
 hungkuno lutihwayo syoho'njo sohwanji
 uhu'mokontifi, Hofiko Jisasimo aho hiyaso'mo
 kehwası nofonjosyane'entifi honingkano'no
 tipmmentohofofoho.

² Ole hnnimentohofi, olo hiloso Anitu A'amu
 Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo
 Sıkuno Engo osomo wopayo engo nontaningkuji
 aho kehwaso'no nonahoningkuji, a'amu hofiko
 nakumo ikujoho nafongkupitnoho. Oso hiso'no
 Sıkuno Engo homo somo nakwo Jisasimo aho
 kehwaloho. Ose hnnimentohofofoho.

*A'mu fisi Jisasiye mnokinopo hwone mijo akino
 wonyoangkafonjoso usohumentisofoho.*

(Matiyu 26:6-13; Joun 12:1-8)

---

* **14:1:** Mt 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

³ Jisas kako Saimouniye ango Mpetani sopo humamentisofoho. Saimoun huhwo sohwo a'apaho uyo wonyo'njo hweho. Jisas hofi'ko'nji wopayo nontan'ngkofi a'mu fisi sojo ahwonte we'e hwone mijo akino wonyoangkafo'njoso motoswapmmentisofoho. Oso mijo so'no hamniyoho mpe we'e'maho. Nomotoswaponto ahwonte maneso hohwan'po lohofonto Jisasiye mnokinopo mijo sohumentisofoho.

⁴ Nosisyontan'ngki a'amu fihwa uhwononti'fi s'mano hintotohino umningkahon'ngki hnn'mentohofi, Oloso wop'ingo'maho. Hwone mijo wonyoangkafososi siki s'isyoso peho'neto.

⁵ Olo mijo loso'no a'amu fihwo hamniyoho m'kun'imposo (300 *tenaliyo*) † ne'japontentesi oso hamniyoho a'amu wopayo umofonyo iyo ne'no uy'hwanesohilo. Ose hnnonti'fi a'mu simo yoka ul'imentohofofoho.

⁶ Yoka ulahon'ngkofi Jisas ul'imento, Kakoe syohofoho. Sekwo peho'no olosimo s'meho tango uyalokwofo. Kako ngkimo wop'ingo'ntohokwoho.

⁷ A'amu yo'mayo umofonyo iwo'n'ngkohofoso sekwo'nji ne'nohino humawo'n'ngkohofofoho. Sekwo hofi'kimo ufo'manti'fi'manji nohono ufo'mapmno. I oso'no ngko sekwo'nji olo hwaho lopo ne'no nohumanti'mne hwon'i'maho.

⁸ Olo hiso ntohofisoso wop'ingofoho. Kako nakwo a'amufe pijafo pi'n'momo woho'nosyano lontani ehulohofi'wo'n'ngkuhwone hopaso ehon-

---

† 14:5: *tenaliyo* —hwe fihwo hamniyoho syoho'njo sohwo s'ikuno anga'nohino'no *tenaliyo* kenga'no ma'masofoho. *t'ili huntilet* 300 *tenaliyo* so oso hamniyoho soswo anga'nohino'nefoho.)

tohokwoho.

⁹ Hungkuno nehopi waselimo. Ango ya-wojo'meemo nje hungkuno wopingo a'amu somo ulikujoso olo a'mu losi ntohofiso sotnne'no ulifitnnefoho. Oso'no a'amu pi'n'ngo engo olo a'mu losimne'no syafihupitnnefoho.

Jisasi'ne'no Jutas a'amumo tokoyo'ofa imentisofoho.

(Matiyu 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Osohonta Jutas Isikaluyout kako Jisasiye inomokomoyo a'amu aho hopi'nono sife mta'ni hufa'u uhwosopo'mentiso sohwo kako oso a'amu tajo anga syoho'njo yofa engo'njo sohwo Jisasi'ne'no aho kopitnne'no ufo'ma'mo lonto hofikoe anga u'ma'mentisofoho.

¹¹ Hofiko nupa'nontifi simeho wopingo umo'n'ngkahon'ngki oso hiso'no hamniyoho wokijopano ulimentohofofoho. Oseso Jutas Jisasi'mo utihwamne'ento hon'ngkano imofone syofisyoma'mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwanji Sikuno Engo somo wopayo nimentohofofoho.

(Matiyu 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Joun 13:21-30)

¹² Sikuno Engo simo'mjo Wopayo Feejo Lohonmotofa Sikuno somo hofiko yahu fonjahumotofa sohonta Jisasiye inomokomoyo sohwa Jisasi'mo ulimentohofi, Anitu A'amu Isilael somo Uyakolo'mentiso somne'ne Syafisiyo

Sikuno Engo † osomne'no wopayo naneso nti'mo nti'mo esyohumanehwono.

13 Ose ulahoningkofi Jisas inomokomoyo hufa'u sohwa'umo ulimeto, Siko antime engo sopo nowehosisi osopo hwe fihwo kako mitihwontoho'njo sohomo uswo'nningkohosisi kakimo tifi finingkunyo.

14 Kako angomo syuhwoso'no oso ango kakwo'yohwo sohomo ole ulinyo, Hwe Engo sohwo kako hungkuno ole lehwejohoho. Ngko'ne ango nje inomokomoyo sohwanji Sikuno Engo iyoho humayo somo wopayoso ntipowonantaneto. Ose lehwejohoho.

15 Ose ulohosiso'no kako ango tokilonjwa'mo molinyo yokintahoponjo somo wosetihwamontonoho. Ango somo epohumayo ijempoho yo'mayoso hi'njomnoho. Osopo wopayo nakune'no ito'no fesyohumunyo. Ose ulonto uhwantimentisofoho.

16 Uhwatimentisoso siko nowenji antime engo sopo i'mofaponji yo'mayo Jisas ulimentiso hopaso tipema'mentisiyefoho. Notipemanji siko wosopayo ito'no yahumentisiyefoho.

17 Sikuno'nji Jisas kakoe inomokomoyo nom'ne sohwanji i'mofapmmentohofofoho.

18 Hofiko epohumayopo wopayo nopemo'nowentifi nonontaningkofi Jisas ulimeto, Hungkuno nehopi waselimonne'no yohono. Hwe fihwo nakwo'nji wopayo nalokuhwone sohwo kako mango sohwife ahomo woho'nanihumonte hweho.

---

† 14:12: Mt. 26:2 enjwa so'mo fehonolo'mongkomaho.

¹⁹ Ose ulahon+ngki hofi+ko simeho tango uy+mentisofoho. Hwe anga'no anga'nohino sohwa Jisas+mo ul+mentohofi, Nakwolaho. Nakwolaho. Ose ul+mentohofofoho.

²⁰ Ose ulahon+ngkofi Jisas ul+mento, Nje inomokomoyo sohwasu hwe anga'no sekwo'njo mta'angohwo ngko'nji wopayo mijomo yom-ahwe oso hunonoho.

²¹ A'amu An+ituye hungkuno luti+hwamotofo sohwa iyoswomo mti+mokumentohofopa'nyoso A'amufe Hwomu sohwo poyo umo'n+imontonoho. I oso'no oso hwe ngkine'no nje mango sohwasu tokoyo'ofonohofone sohune'no hitoho ntokwoho. Tohino engoso nomane hweho. Kona'wohi aswomomaso'njo yontentesi wop+ingo'nesohilo. Ose ul+mentisofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwasu mijo'nji wopayo'nji umentisofoho.

(Mat+yu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Koulin 11:23-25)

²² Hofi+ko nontan+ngkofi Jisas wopayo nomanto An+itumo isamoyoka ulonto kuti+kujo lohofonto hofi+kimo uyonto ul+mento, Sekwo mapmno. Olo wosopayo loso nje a'apahofoho.

²³ Ose ulonto kako noswanyo ipisayo mijo'njosu nomanto An+itumo isamoyoka ulonto inomokomoyo sohwasu uyahon+ngki hofi+ko mijo n+imentohofofoho.

²⁴ Jisas ul+mento, Olosu nje hon+iyofoho. A'amukune'no usi+humahono. Olo hon+iyosu ngko An+itu'nji sekwo'nji makoti+ku'nyo'ne usi+humahono. Nje hon+iyu losomu

Anitu uhwonꝑngkuhwosi sekwo Anitu'nji makotꝑku'nyoso ne imo'nyo'nefoho.

²⁵ Upa'nꝑmno. Hungkuno nehopi'nohini waselꝑmonne'no yohono. Nom'ne sꝑkuno somo olo ipisayo mijo apa'no manꝑmnehono. Manyo'njo uyꝑmnoho. O'o Anitu yokumpohn'nyo mokosyohumaso sopo ipisayo mijo songo nꝑmnefoho.

²⁶ Ose ulohonꝑngki hofꝑko ta anga'no lontꝑfi noswapontꝑfi hwofꝑki'nyo Oulifꝑne'no kotasꝑmentohofofoho.

*Jisas Pitamo ulꝑmento, Kꝑko hohujo ukin-
janꝑmo'monnoho.*

(Matꝑyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Joun 13:36-38)

²⁷ Jisas ulꝑmento, Sekwo ngkimo nꝑhwajꝑkuji hiyaso wohumpeentꝑfeho. Anituye hungkuno mtꝑ'mokumentohofu sohwa ole mtꝑ'mokumentohofu, A'amu yahu *sipsip* mokosyohumayo sohomo fonjasyꝑkujo'no yahu sohwa hiyaso wohumpeentꝑfeho.

²⁸ I oso'no songo likahm'mo Ngkaliline'no sꝑmo'mo sepo'mnefoho.

²⁹ Ose ulahonꝑngki Pita ulꝑmento, Nom'ne hopi'nonohino sohwa hofꝑko ko kuhwotꝑ'ꝑmopijoso ngko mokuhwotꝑ'ꝑmonehono.

³⁰ Ose ulahonꝑngki Jisas ulꝑmento, Ngko hungkuno nehopi wakilꝑmonne'no yohono. Olo sꝑkwo'miyo lomo yꝑhufo tosꝑka yoka hufa'u malontanꝑngkuhwosi kꝑko ngkine'no hwasyo hungkuno hufa'u sꝑhune ole ulꝑmonnoho. Ngko Jisasꝑmne'no huno maniyohoyohoho. Ose ulohoho'no yꝑhufo sohwo yoka walꝑmontonoho.

31 Ose ulahon+ngki Pita n+hu'no yokumpohn'nyo ul+mento, Awonoho. Ose'maho. Ngko kikimne'no huno maniyohoyohoho eso mul+mnehono. O'o ngko k+ko'nji fonjan+siyo so'manji oso hungkunoso mul+mnehono. Ose ulahon+ngki inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisas+mo osenohino mjul+m+mentohofofoho.

Jisas Ngket+semani sopo An+tumo jomo ul+mentisofoho.

(Mat+yu 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Hof+ko Ngket+semani iyo uyo syoho sopo umentohofofoho. Osopo nohumanto kakoe inomokomoyo sohwo ul+mento, Olopo foyohu-mamno. Ngko nu'mo Mpohumo jomo ul+mo.

33 Ose ulonto, kako Pita, Jem+is, Joun'nji nut+manto we'enepe nowent+fi Jisas s+meho tango m+kun+moposo umentisofoho.

34 Oso'no Jisas ul+mento, Nje s+meho tango mokun+mposo'njo hwo'nyoho. Tango hiloso poyo wan+mokumtol+keno. Olopo sekwo ito'no foyohumaf+kuji nohontohumamno.

35 Ose ulonto we'enehwo nowento hwahopo ipitofawento kako An+tumo oso tohino hiso i'mofapososo uyakolofo'ne jomo ul+mentisofoho.

36 Ole ul+mento, Mpohwo, k+ko yo'mayo hopi'nono ihnehino. Olo tango n+masoso wae feen+mofa. I oso'no nje n+mo'nyo somo in+ngkahutoho. O'o j+je kumo'nyo somo tifi fin+ngkayo.

³⁷ Ose ulonto nolikokwaponto inomokomoyo sohwa uhumojohamentiso sopo saho foyowentaningkofi u'manto Pitamo ulimonto, Saimoun, saho peho'no foyawotnno. Kiko we'enehwo monohontohumayo'njotaho.

³⁸ Seten sekumo yamofo selohofonoho. Sekwo ngkine'no nohontohumafikui sekwo yamofo ne'masoso yahino wonyo somo nopiwesyanoho likui Mpohumo jomo ulimno. Sekwo wopingo'nohini uyano ko lifijos sekwoe yokumpohn'nyo hopo'maho.

³⁹ Ose ulonto, we'enepo nowento hungkuno Anitumo nto ulimentisoso apa'no ulimentisofoho.

⁴⁰ Ose ulonto asomo ponto uhwonimentisoso inomokomoyo sohwa timosaho engo uningkahoningki saho foyowentaningkofi u'mahoningki hofiko wonimango'no yontifi nakwo pehofo ulanehwono lontifi imentohofofoho.

⁴¹ Jisas Mpohumo apa'no jomo ulonto asomo noponto ulimonto, Sekwo saho ne'no lofosyawotofo. Nta'noho. Nje sikuno moi'wonoho. Ihwoni, A'amufe Hwomu sohumne'no a'amu wonyo sohwamo tokoyo'ofoto nto imasofoho.

⁴² Sekwo filikapmno. Wohwano. Uhwonimno. Oso hwe ngkine'no tokoyo'ofoto ntoho'maso sohwo nto pohoho.

A'amu Jisasimo aho ko'mentohofofoho.

(Matiyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Joun 18:3-12)

⁴³ Ose lontaningki Jutas Jisasiye inomokomoyo aho hufa'u hopinono sife mta'ni hufa'u sohwo

komo'no i'mofapmmentisofoho. A'amu yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno lut+hwamotofo sohwanji a'amu Is+laelife hwe engo sohwanji a'amu pi'n+ngo engo itokuso'njo hos+mno'njo sohwapo lut+mahon+ngkofi Jutas kako Jisasiyepono ipemotas+mentisofoho.

⁴⁴ Jutas oso a'amu sohwapo yamofa it+hwayo'ne ole ul+mento, Hwe sohupo nu'mahm'mo hinjoho hu'n+nimeso oso hwe huhwo sohwo Jisasiyoho. Osohupo sekwo aho kekuji fipemotawomno. Ose nto ul+mentisofoho.

⁴⁵ Oseso Jutas Jisasi mo u'manto ul+mento, Nje Lont+hwayohwo, ulonto hinjoho hu'n+nimentisofoho.

⁴⁶ A'amu sohwa ose uhwonont+fi Jisasi mo aho yokumpohn'nyo ko'mentohofofoho.

⁴⁷ Jisasiye inomokomoyo fihwo kakoe hwakuhwajo iwas+mento kako oso tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo sohwo kakoe syoho ulohofiyo sohwoe halohomo loku'mentisofoho. Lojwahan+ngki halohoso piwahu'mentisofoho.

⁴⁸ Jisas ulohon+mento, Sekwo a'amu hufo iwo'n+ngkiso sohune'no aho wokano lont+fi hwakuhwajo'nji itokuso'nji lomotopalokwofo.

⁴⁹ Sikuno engolopohamo ngko sekwo'nji An+tuwe tajo ango engo somo An+tuwe hungkuno lut+hwahon+ngko sekwo osopo man+koso'njo iwo'n+ngkohof+hwaso. I oso'no hungkuno hohonta mt+mokumentohofoso olohonta nehopi imo'nalofoho. Oso'no olo hiloso ntohofofoho.

⁵⁰ Inomokomoyo hopi'nonohino sohwa Jisasi mo ul+iko'mant+fi hiyaso

humpo'mentohofofoho.

⁵¹ Hwomu fihwo kako hwapife'nohini inyohwo Jisasimo tifi in'ngkowahon'ngki a'amu sohwa hwomu sohomo aho wokano lontifi imentohofoso

⁵² hwomu sohwoe hwapife mokolos-woma'mentohofoso a'apaho'nohino le'ma'mentisofoho.

A'amu 'kaunisol' sohwanne'no Jisasimo ipemotawomentohofofoho.

(Mat'iyu 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Joun 18:13-14, 19-24)

⁵³ Hofiko Jisasimo a'amu tajo ango syoho'njo sohwafe hwe yofe engo'njo hwe engo sohwoe pone An'tumne'no jomo l'imojo sohwoepono ipemotapontifi angopo u'mofopahon'ngkofi a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji, a'amu hon'ngkano hungkuno lutihwamotofo sohwanji hofiko *kaunisol* syoho so'no uhu'mokumentohofofoho.

⁵⁴ Pita Jisasimo ko in'ngkawomentisoso kakimo mufantohi'nyofoho. O'o, kako po'mtopo'mtisyo humuloho'miwesofoho. Kako hwe engo tajo ango syoho'njo mokosyohumayo sohwafe angkuhwafopo i'mofawento osopo a'amu uhwontohumayo syoho'njo sohwanji toho imokin'mentisofoho.

⁵⁵ Pita nohumentan'ngki angomno a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu *kaunisol* syoho'njo hopi'nonohino sohwanji Jisasimne'no hungkuno tango'njo poyo imo'nyo'ne wotipeentifi ko imentohofoso

⁵⁶ a'amu pi'n'ingo Jisas yo'mayo imentiso so'no hwasyo hwasyo lontifi hofikoe hungkunoso kengo kengo limentohofofoho. A'amu hufa'u hungkuno afa majofoho. A'amu fihwa nolikafontifi hwasyo hungkuno ulimentohofi,

⁵⁷ Olo hungkunoso upa'nimalohwonefoho.

⁵⁸ Jisas ole limasofoho. Anituye tajo ango engoso a'amu aho'nji molimentohofoho somo ngko wae weeo'mnoho. Sikuno hufa'u sihune memjaofihwoso'no nom'ne ango engo wamolimonnoho. Aho'nji wamolimontimaho.

⁵⁹ Ose lontifi, Hwasyo hungkuno pi'n'ingo lokwoposiwatimentohofoso ne mmo'nyofoho.

⁶⁰ Oso'no hofiko Jisasiye hungkuno tango'njo so'no wonyopi tipeehon'ngkofi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo sohwo ajwopo nolikofalohofonto, Jisasi mo ulimento, Kiko hungkuno asomo mujo'njo peho'no yalokuno. Pipilo. Olo hungkuno kikimo kilalokwofo losofo.

⁶¹ Ose ulahon'ngki Jisas hungkuno majofoho. Mampi'nyo humamentisofoho. Hwe yofe engo'njo sohwo apa'no ulohonimento, Anitu nakwo a'amu Juta hn'nimo nefo'mayo'ne lokuhwatimentiso hwosilaho. Anitu nakwo kakoe yofe ho'nomawo'ningkuhwone sohwoe Hwomu Ne hwosilaho. Awolaho.

⁶² Ose ulahon'ngki Jisas ulimento, Ou, osoho hwo'nyoho. Sekwo A'amufe Hwomu sohwo Anitu Yo'mayo Yokumpohn'nyo Hwap'ngo sohwoe aho anga sohohnta'ni humentan'ngkuhwosi uhwon'fitnnefoho. Kako himo ahwomo mta'ango sopo pontan'ngkuhwosi uhwon'fitnnefoho.

⁶³ Jisas ose ulahon+ngki oso hwe tajo ango syoho'njo sohwa s+mano hintotohino umn+mentiso so'no kakoe hwap+fe manji'mofo we'enehwo s+s+mpento ul+mento, Nakwo nom'ne a'amu Jisas+mne'no hungkuno jo'neso joho peho'no ulanehwono.

⁶⁴ O'o sekwo kakoe hungkuno somo nto upa'n+ngkohoho. Kakimo pipi ulohofanehwono. Sekwo huno pipi seyohoho. Ose ulahon+ngki hofi+ko ul+mentohofi, Hwe wonyo imaso hweho. Kako poyo umo'nono.

⁶⁵ Ose lont+fi a'amu fehohnjo sohwa Jisas+mo memijo uyat+'mofont+fi Jisas+mo ikujoho fonjont+fi ul+mentohofi, T+hwo kufonjohoho. Yofeso fonaso. Ose ulahon+ngkofi a'amu mekinon'ngo sohwa Jisas+ye s+mo'mango sopo aho pehus+'mentohofofoho.

Pita ole limento, Ngko Jisas hne'no huno maniyohoyohoho.

(Mat+yu 26:69-75; Luk 22:56-62; Joun 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Nofonjontan+ngkofi Pita angkuhwafopo no-humentan+ngki a'musi hwe yofe engo'njo tajo ango syoho'njo mokosyohumayo sohwoe syoho ulohofiyosi u'manto,

⁶⁷ Pita toho imokinontan+ngki uhwononto ul+mento, Kiko Jisas Nasalet nta'ango sohwonji emoimotnno hwosoho.

⁶⁸ Ose ulahon+ngki Pita ul+mento, Hwasyo lohino, Oso hwe sohune'no ngko huno maniyohoyohoho. Ose ulonto nol+kafonto kusopo ko'mo'mentisofoho.

⁶⁹ Osopo nohumentan+ngki a'musi apa'no Pitamo uhwononto a'amu mofoponjo sohwaro ul+mento, Oso hwe nongkwo sohwo Jisas+mo tifi inomokomoy+wo'n+ngkiso hweho.

⁷⁰ Ose ulahon+ngki Pita apa'no awonoho ul+mentisofoho. Hwangku we'e nehwo a'amu mofopo humalohofontohoho sohwa Pitamo apa'no ul+mentohofi, Nehopeho. Kiko hofi+koni emoimotnno hwosoho. Kiko Ngkalilinta'ango hwosoho.

⁷¹ Ose ulahon+ngkofi Pita hungkuno yokumpohn'nyo ul+mento, Ngko hwasyo hungkuno selimeso Anitu tohino wontapono. Oso hwe sekwo ntohoho sohwo ngko yofe m+hwofe'njo hweho. Nehopi lohono.

⁷² Ose ulahon+ngki komo'no tosika yoka apa'no li+mentisofoho. Pita nupa'nonto Jisas hungkuno ul+mentiso so'no huno syafi+hu+mentisofoho. Jisas ose nto ul+mentisofoho. Yi+hufo tosikasoyoka hufa'u lososo sohonta Pita kiko ngkine'no mango hufa'u si+hune ole wal+monnoho. Ngko Jisas+imne'no huno maniyohoyohoho. Oso hungkuno Jisas ul+mentiso so'no Pita syafisyonto humotaho engo li+mentisofoho.

15

Hofiko Pailotiyepono Jisas+mo ipemotapmentohofoho.

(Mat+yu 27:1-2; Luk 23:1-5; Joun 18:28-38)

¹ Imingo ne'nji a'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu Jutafe hwe engo sohwanji a'amu hon+ngkano hungkuno

lutihwamotofo sohwanji *kaunisol* a'amu hopi'nono nuhu'mokontifi Jisasimne'no hnn+mentohofofoho. Nohnnontifi Jisasimo aho kentifi ahwomo nano kilofontifi Pailot hwe yofe engo'njo hwaho mokosyohumayo sohwoepono Jisasimo ipemotapmmmentohofofoho.

² Ipemotopahon+ngkofi Pailot Jisasimo ulohon+mento, Kiko a'amu Jutafe hwe engo hwosilaho. Ose ulahon+ngki Jisas ul+mento. Hungkuno hiso kiko nehopi lohino.

³ A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwa Pailotimo hwasyo hungkuno Jisasimne'no mjal+mentohofofoho.

⁴ Pailot Jisasimo apa'no ulohon+mento, Oso hungkuno pi'n+ngo kikine'no mjakil+mihwofo upa'n+ngkinoso kiko aku hungkuno pehofo ul+mto.

⁵ Ose ulahon+ngki Jisas nom'ne hungkuno mujo'njo yahon+ngki Pailot yomo yonto huno pi'n+ngo syafihu'mentisofoho.

Pailot Jisasine'no ul+mento, Iyomo fonjinto'ofahumno.

(Matiyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Joun 18:39-19:16)

⁶ Soswo huhwo huhwi oso sikuno iyoho humayo engo somo Pailot kako hwe fihumo impo'ango mta'angohwo nihu'nahone isihutofihwat+mojofoho. A'amu Jutaso hofiko hwe fihwoe yofe ulahon+ngkofi Pailot hofikoe hungkunomo tifi in+ngkamojofoho.

⁷ Oso hohosohonta hwe fihwa yokumpohn'nyo sohwa hofiko hofikoe hwe engo a'amumo

mokosyohumayo'njo sohwamo ikujoho nofon-jontifi a'amu fehohnjo somo fonjosyahon+ngkofi impo'angomo intofahumentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwo impo'angomo humamentiso sohwo anga'no hwe kakoe yofe Mpolapas.

⁸ Hwe moya'mi pi'n+ngo engo uhu'mokontifi Pailotimo u'mantifi ul+mentohofi, Olo Sikuno Engo lomo kiko hwe anga'no impo'ango mta'ni us+hutof+hwat+monntaho. Oso yahinoso apa'no fiyo.

⁹⁻¹⁰ Oso'no Pailot kako hwe moya'mi hopi'nonohino somo ul+mento, Olo hwe lohwo yofe engo'njo semokosyohumayo'ne sohumo ngko us+hutofono lasen+ngkohoho. Pailot kako huno moi'wonoho. A'amu pi'n+ngo engo Jisas+mo is+hutof+hwajiyo'ne ul+mentohofso'no a'amu tajo ango syoho'njo sohwa Jisas ne'no s+mano hintotohino umn+ngkahon+ngki Jisas+mo aho ko'mentohofofoho.

¹¹ Ose ulahon+ngki a'amu tajo ango syoho'njo sohwa hofiko a'amu ajwo sopo lohofontifi a'amufe simehomo ul+kofantifi ul+mentohofi, Mpolapas+ne'no ul+mno. Jisas nakwolaho. Mpolapas us+hutofo. Ose ul+mno.

¹² Ose ulahon+ngkofi Pailot apa'no ulohon+mento, Olo hwe yofe engo'njo semokosyohumayo'ne lohomo ngko pipi uloho'mnehono.

¹³ Ose ulahon+ngki a'amu hopi'nono joho l+mentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno.

¹⁴ Ose ulahon+ngkofi Pailot ulohon+mento, Peho'neto. Olo hwe lohwo peho wonyo imaso hwolo. Ose ulahon+ngkofi a'amu joho mohm'no

liwo'n+mentohofi, Iyomo fonjinto'ofahumno.

¹⁵ Ose ulahon+ngkofi Pailot hofi+koe si meho wop+ngo umo'nono lonto Mpolapasimo isi+hutofi+hwajonto, kakoe hwe itokuso'njo soh wamo ul+mento, Jisasimo impe'nji fonj+kuji iyopo fonjinto'ofahumno. Ose ul+mentisofoho.

A'amu itokuso'njo sohwa Jisasimo sitofo ul+mentohofofoho.

(Mat+yu 27:27-31; Joun 19:2-3)

¹⁶ A'amu huhwo sohwa Jisasimo a'amu mokosyohumayo sohwoe tojo somo ipemotaswont+fi nom'ne hwe itokuso'njo hopi'nonohino sohwanne'no johu lut+mant+fi uhwon+mno ul+mentohofofoho.

¹⁷ Nuhu'mokont+fi manji'mofo miyo'nohino so'nji Jisasiye sangopo ho'nasyont+fi impe yongo'njoso nokikisont+fi Jisasiye mnokinopo monji'mofahumentohofofoho.

¹⁸ Ose imentohofoso, Jisasimo at+fe itihwant+fi sitofo ul+mentohofi, Ou hwe engo soh wosi k+ko a'amu Juta somo mokosyohumawo'n+ngkino soh wosilaho.

¹⁹ Ose ulont+fi nom'nehwa fo'me'nji mnokinopo hwan+ngo fonjont+fi memijo si+manopo yatu'mo lohofont+fi Jisasiye yofe ho'nomayo'no hwomtame poji uloho'mentohofofoho.

²⁰ Hofi+ko sitofo moi'wo ulont+fi manji'mofo miyo'nohinoso yojasyont+fi kakoe manji'mofo uloho'mentohofofoho. Ose yont+fi kakimo mempo hohonta'ni iyomo fonjinto'ofasiyo'ne spono ipemotas+mentohofofoho.

Hofiko Jisasimo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho.

(Matiyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Joun 19:17-27)

²¹ Nosontifi hwe nom'nehumo uswo'n+mentohofofoho. Oso hwe huhwo sohwoe yofe Saimoun, Sailininta'ango hweho. Aleksanta'nji Lufosyo kan'ngkwohweho. Saimoun kako syoho mta'ango sohwo Jelusalemmne'no wasimo lonto ko yahon'ngki hwe itokuso'njo sohwa yokumpohn'nyo ul+mentohofi, Jisasiye iyo hwojiyafujiyo mokaho'nyo.

²² Ose ulontifi Jisasimo hwofiki'nyo we'e Ngkoul+kota sopo ipemotasi+mentohofofoho. Oso yofe Ngkoul+kota hwap'ngo olenoho. A'momnokino yokino huyo'mango pa'nyoponoho.

²³ Osopo si'mofontifi tohino umnonoho lontifi hofiko ipisayo mijo iyoho'njo Jisasimo uya-hon'ngkofi kako n+mentiso'maho.

²⁴ Manyo'njo yohon'ngki hofiko Jisasimo iyomo fonjinto'ofahumentohofofoho. Nofonjinto'ofosyantifi hofiko syohi'nyo yontifi Jisasiye manji'mofo yo'mayo so'no tihwo woma'mtolikeno lontifi yamofo imentohofofoho.

²⁵ Mofehi'nyo im'ngo'nji (9 *kilouk*) Jisasimo iyopo fonjinto'ofahumentohofofoho.

²⁶ Jisas kako poyo imo'nyo so'no iyoswomo mt'i'mokumentohofi, A'AMU JUTAFE HWE ENGO HWEHO. Oso iyoswo hiso Jisasiye iyo mnokino sopo hofojahumentohofofoho.

²⁷ Hwe hufa'u ikujoho'nji hufo'nji imojiyo sohwa'umo fonjinto'ofahumentohofofoho. Hwe nom'nihwo Jisasiye aho angahohnta'ni, hwe

nom'nihwo Jisasiye aho hwonamonyo hohnta'ni fonjinto'ofahumentohofofoho.

²⁸ [Hohonta hungkuno mtì'mokumentohofoso oso s'ikuno somo ne imo'nìmentisoso ole, Kako a'amu wonyo'njopo nohumentanìngki a'amu huhwo wonyo hweho l'imentohofofoho.]

²⁹ Hwe moya'miso nopohotawentifi mnokìngkwa'nìngkwa'nnyo yontifi sitofo ul'imentohofi, Kiko ole liwo'nìngkini, Anituye tajo ango engoso ngko wae yaohm'mo apa'no songo molìmeso s'ikuno hufa'u s'ihune memjaofìhwoso'no ango moi'wo umo'nìmontonoho. Ose ulontifi tikafo j'imentohofofoho.

³⁰ Kiko fo'ma'nyo. Ose ulontifi ul'imentohofofoho, Iyopo nta'ni fikotape. Ose ul'imentohofofoho.

³¹ A'amu tajo ango syoho'njo yofe engo'njo sohwanji a'amu honìngkano hungkuno lutìhwamotofo sohwanji hofìko a'amu ajwo somo lohofontifi Jisasi'mo sitofo mohm'no hnnìmentohofi, Kako a'amu nom'nemo ufo'mawo'nìngkiso sohwo kakimo mufo'ma'nonehoho.

³² Kako Kilais Anitu uhwatìmentiso hweho. A'amu Isìlaelife yofe engo'njo mokosyohu-mayo'ne hweho. Oso'no kako iyopo nta'ni kotapìhwoso'no uhwonìngkuhwasi nakwo simeho hi'ntnnono uyantanoho. Ose lontifi tikafo j'imentohofofoho. Oso hwe wonyo Jisasi'njopo fonjinto'ofahumentohofofoho huhwa'u'ntnne'no Jisasi'mo sitofo ul'imentisiyefoho.

Jisas poyo imo'nìmentisofoho.

(Mat'yu 27:45-56; Luk 23:44-49; Joun 19:28-30)

³³ Hinjo ajwo kuntoliyopo sikuno mjaofonto mofehi'nyomo hoholo yasyonto akupo'nyo'nji (3 *kilouk*) oso'nji apa'no longkon'ngkahon'ngki mofehi'nyo limentisofoho.

³⁴ Sikuno moi'wo imo'n'ngkahon'ngki Jisas joho mohm'no limento, *Eloui, Eloui, lama sapakitani*. Oso hungkuno iwolo'mo ole, Nje Anitu, nje Anitu, peho'no nisikwojantokuno.

³⁵ Ose lahon'ngki a'amu kako'njopo humamentohofoso upa'nontifi huno muyahon'ngki limentohofi, Upa'nimno. Olo hwe lohwo kako Ilaija osohumo Anitu hungkuno uyahon'ngki limojo sohumne'no joho lalofoho.

³⁶ Hwe fihwo komo'no nowento hwapife we'e mijo mangkinyo'njo yomanto oso hiso tokemo yamjonto Jisas wanononto nuyonto ulimento, Hofahiyo. Nakwo uhwontohumano. Ilaija nopihwosi iyo mta'ni ufo'ma'mtolikeno.

³⁷ Ose ulahon'ngki Jisas joho mohm'no lonto poyo imo'nimentisofoho.

³⁸ Poyo imo'n'ngkahon'ngki hohosohonta Anituye tajo ango engo somjo hwapife engo oso ajwopo ango we'e Anitu humayo'nefoho limotofo sopo hoku'yopo pmpilipeehinyoso yokintahopo nta'ni tomonte sisimpo lohofonto hufa'u imo'nimentisofoho.

³⁹ A'amu itakuso'njo sohwafe hwe engo sohwo Jisasiye simanopo lohofonto, Jisas poyo imo'n'ngkahon'ngki uhwononto ulimento, Olo hwe lohwo Anituye Hwomu Ne hweho.

⁴⁰ Moya'mi sofa ikano nonje sopo lohofontifi Jisasimo timo humuhwontohumantohofofoho. Moya'mi fifa yofe ole, Maliya Makitola

nta'angiyoho. A'mu nom'nesi kakoe yofe Maliya Jem'is hwe songo sohwo'nji Jousep'i'njiye kona'wohiyoho. A'mu nom'nesi Saloumiyoho.

⁴¹ Oso fanji nom'ne moya'mi sofa Jisas hwaho Ngkalili emoimojo sohonta hofi'ko tifi in'ngkawent'ifi ufo'ma'mentohofofoho. Oso moya'mi sofa Jisasi'nji Jelusalemne'no pmentohofofoho.

*Hofi'ko Jisasiye pijafo sokimomo
ho'nahumentohofofoho.*

(Mat'iyu 27:57-61; Luk 23:50-55; Joun 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Oso sikuno Filaita somo mofehi'nyo ukwo'mokumto iyoso'nji Jousep ango Ali-mateyanta'ango sohwo i'mofapmmentisofoho. Kako *kaun'sol* syoho'njo hweho. Kako hwe wop'ngo hweho. A'amu hopi'nono kakoe yofe ho'noma'motofofoho. Kako oso hwe Anitu uhwat'mo l'mentiso sohwe pe-e'ne sikuno so'no hontohumamojo hweho. Kako sikuno iyoho humayo'ne yo'mayo ito'no esyohumayo so'no syafisyonto kako iyoho we'e ko un'ngkahon'ngki yokumpohn'nyo imo'nonto Pailotimo u'manto Jisasiye pijafo mayo'ne ulohon'mentisofoho.

⁴⁴ Ose ulohon'mentisoso Pailot yomo yonto syafi'hu'mento nto kape'n'ngkohoho. Ose syafisyonto hwe engo itokuso'njo sohomo joho lutimanto ulimonto, Jisas poyo nto limo'n'ngkohoho.

⁴⁵ Ose ulahon'ngki eno ulahon'ngki Pailot Jousepimo ulimonto, E'wano. Pijafoso maho.

⁴⁶ Ose ulahon'ngki Jousep hwapife halojo wonyoangkafo mpe yonto Jisasiye pijafoso iyo

mta'ni nomanto hwapife somo ifohumpento sokimomo ho'nahumentisofoho. Oso sokimoso kako sojo engo somo imo engo ili'mentisofoho. Osopo ho'nasyonto sojo engo yiwolo'mo lohofonto sokimo hoku'yo somo pijwahumentisofoho.

⁴⁷ Maliya ango Makitolanta'angosi'nji Maliya Jousisiye kona'wohi'nji siko Jisas ho'nahumentohofosopo uhwonimentisiyefoho.

16

Jisas apa'no lika'mentisofoho.

(Matiyu 28:1-8; Luk 24:1-12; Joun 20:1-10)

¹ Sikuno iyoho humayo'neso nto memjao-fahoningki Maliya ango Makitola nta'angosi, Maliya Jemisiye kona'wohisi'nji Saloumi'nji hofiko hwone mijo akino'njo Jisasiye pijafomo ehulohofone mpe imentohofofoho.

² Mo'ningka Sante imingo'nji iyoho longkoningkahoningki hofiko nolikafontifi Jisasi mo ho'nahumentohofosopo umentohofofoho.

³ Nowentifi hnnimentohofi, Oso sojo mikunimposo hofiku'yopo pijwahumalofoso tihwo womeho'nonaofimontolo.

⁴ Ose hnnontifi uhwonimentohofosopo sojo mikunimpososo nto meho'na'mentohofosopo uhwonimentohofofoho. Nto hwosompehumentohofofoho.

⁵ Oseso sokimo somo noswontifi uhwonimentohofosopo hwe songo hwapife halojo sawemo'njo sohwo moya'mi sofafe aho

angahohnta'ni nohumentan'ngki uhwonontifi hofi'ko yomo yomo imentohofofoho.

⁶ Oso hwe huhwo sohwo ulim'ento, Sekwo yomo ikutoho. Ngko huno niyohoho. Sekwo Jisas Nasaletnnta'ango a'amu fonjinto'ofohumalofo sohune'no t'ipeelokwofo. Kako nto likakwoho. Olopo mohumuyoho. Uhwon+mno. Noho'nohumalofo sopo aneponoho.

⁷ Oseso sekwo nowekuji Pita'nji inomokomoyo nom'ne sohwo ulim'no. Jisas Ngkaliline'no s'imo'mo nto sepo'maho. Ose ulim'no.

⁸ Ose ulahon'ngki noswapontifi yomo yomo yontifi komo'no umentohofoso iyoho unimentiso so'no a'amu nom'nemo yo'mayo uhwon+mentohofoso so'no mulimmentohofofoho.

Maliya anga Makitolanta'angosi Jisasimo uhwon+mentisofoho.

(Joun 20:11-18)

⁹ Santemo iyohohwe'nji Jisas likofahon'ngki Maliya anga Makitolanta'angosi Jisasimo kaki'no uhwon+mentisofoho. Oso hisimo Jisas hohonta towahuno wonyo aho anga'no hopi'nono nom'ne hnta'ni hufa'u sohwa wae yao'mentisofoho.

¹⁰ Maliya nowento a'amu Jisasi'nji emmotofo sohwo u'manto hofi'ko simeho tango'nji humotaho lontan'ngkofi,

¹¹ Maliya ulim'ento, Jisas songo humaho. Nuhwon'ngokohi'nyoho. Ose ulahon'ngki nupa'nontifi huno syafi'hu'mentohofi, Hwasyo nalohoho syafisyontifi a'mu hisiye hungkunomo simeho hi'ntnnono muyofoho.

Jisas kako inomokomoyo hufa'u hwa'umo honingkanopo uswo'nimentisofoho.

(Luk 24:13-35)

¹² Hwangku hwe hufa'u hwa'u ango Jelusalem uliko'manji honingkanopo nowentaningki Jisas a'amu nom'ne pa'n'ingohwo u'mahoningki

¹³ siko yofe uhwo'mentisiyo so'no asomo noponji inomokomoyo nom'ne sohwamo ulahoningki hofiko haloho miyo'njo yontifi simeho hi'ntnnono muyofoho.

Jisas kakoe inomokomoyo sohwamo u'manto syoho uyimentisofoho.

(Matiyu 28:12-20; Luk 24:36-49; Joun 20:19-23)

¹⁴ Hwangku inomokomoyo aho hopi'nono sife mta'ni anga'no sohwa angomo nohumantifi wopayo nontaningkofi Jisas nu'manto yoka ulimentisofoho. Hwapingoso ole hofiko simeho hi'ntnnono muyo'nefoho. A'amu nom'ne sohwa inomokomoyo sohwamo Jisas nto lika'maho. Nakwo uhwon'ingkuhwono ulahoningkofi hofiko hwasyo hungkunofoho huno syafihu'mentohofofoho.

¹⁵ Jisas ulimento, Sekwo ango'meemo humpekuji a'amu hopi'nonohino somo nje hungkuno wopingoso filut'hwafikuno.

¹⁶ A'amu oso hungkuno hiso nupa'n'ingkuji simeho hi'ntnnono sejap'kuji mijo mapijoso Anituye a'amu ne imo'n'fitnefoho. A'amu oso hungkuno somo simeho hi'ntnnono muyo'njo somo Anitu hofikoe honingkanono wonyo'ne hungkuno tango uyonefoho.

17 A'amu ngkimo simeho hi'ntnnono ntapi-fijoso ole ifitnnefoho. Nje yokumpohn'nyo'nji towahuno wonyo wae ifitnnefoho. A'amu kengofe hungkunoso lifitnnefoho.

18 Hofiko homa aho kapijoso mijo pe'nyo'ne nifijoso poyo mmo'nifitnnefoho. Hofiko a'amu mnokino'njo somo aho kisasyikuji ngkimo jomo ntikujo'no wopingo imo'nifitnnefoho.

Anitu Jisasimo ahwomomne'no utima'mentisofoho.

(Luk 24:50-53; Apousel sohwafe Syoho 1:9-11)

19 Hwe Engo Jisas sohwo hungkuno moi'wo nto losojwaofahonngki Anitu Jisasimo utima'mentisofoho. Nosonto Anituye aho angahohnta'ni humamentisofoho.

20 Inomokomoyo sohwa ango'meemo nowentifi Anituye hungkuno luti hwentanngkofi Jisas ufo'ma'mentisofoho. Nufomahonngki hofiko yo'mayo wonyoangkafo yahonngkofi a'amu uhwonontifi ou, olo hungkunoso Anituye hungkuno nehopeho limentohofofoho. Hungkuno osohopeho.

**Mpohwoe Hungkuno Songofoho
The New Testament and Genesis in the Safeyoka
(Ampeeli-Wojokeso) language of Papua New Guinea
Buk Stat na Nupela Testamen long tokples Safeyoka
long Niugini**

copyright © 1988 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ampeeli-Wojokeso (Safeyoka)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2011-12-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

f526da1e-a607-571c-ba86-56367d7583f3